

Na osnovu člana 6. stav 1. tačka c) Zakona o javnim preduzećima („Sl. novine FBiH“ broj 8/05, 81/08, 22/09 i 109/12) i člana 62. tačka 16. Statuta JP Elektroprivreda BiH d.d. - Sarajevo, broj: SD-5211/16-38/2. od 29.03.2016. godine, Četrdeset i osma (vanredna) Skupština Društva, održana dana 28.12.2017. godine, donosi:

O D L U K U
o donošenju Plana poslovanja
Javnog preduzeća Elektroprivreda Bosne i Hercegovine d.d. - Sarajevo
za period 2018. - 2020. godina

Član 1.

Donosi se Plan poslovanja Javnog preduzeća Elektroprivreda Bosne i Hercegovine d.d. - Sarajevo za period 2018. - 2020. godina, koji čini sastavni dio ove Odluke.

Član 2.

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja, a primjenjuje se od 01.01.2018. godine.

Broj: SD - 36797/17 - 48/2.
Sarajevo, 28.12.2017. godine

Predsjednik
Skupštine Društva

Jasmina Pašić

Javno preduzeće

ELEKTROPRIVREDA BOSNE I HERCEGOVINE

d.d. - Sarajevo

Plan poslovanja JP Elektroprivreda BiH
d.d. - Sarajevo za period 2018. – 2020.
godina je donesen na Četrdeset i osmoj
(vanrednoj) Skupštini Društva, održanoj
28.12.2017. godine

PLAN POSLOVANJA

za period

2018. - 2020. godina

Sarajevo, decembar 2017. godine

SADRŽAJ

1	SAŽETAK.....	3
	Ključni pokazatelji o Društvu	5
2	UVOD	6
	Misija, Vizija, Ciljevi.....	6
3	OSNOVNI PODACI O DRUŠTVU	9
	Organizacija Društva.....	10
4	ANALIZA OKRUŽENJA.....	12
4.1	Rizici	17
5	STRATEŠKI PLANovi I CILJEVI DRUŠTVA	19
5.1	Poslovna politika i ciljevi Društva.....	19
5.2	Zaštita okoline/okoliša.....	21
6	ELEKTROENERGETSKI BILANS	23
7	FINANSIJSKI PLAN.....	26
8	PLAN LJUDSKIH RESURSA.....	43
9	PLAN ULAGANJA	46
9.1	Politika ulaganja	46
9.2	Prioriteti ulaganja	46
9.3	Ulaganja u djelatnosti proizvodnje	51
9.4	Ulaganja u djelatnosti distribucije	52
9.5	Ulaganja u djelatnostima snabdijevanja i trgovine	54
9.6	Kapitalna ulaganja sa nivoa Društva	55
9.7	Ulaganja u zajedničke projekte.....	59
9.8	Ulaganja u dokapitalizaciju zavisnih društava.....	60
10	NABAVKE	61
11	PROVOĐENJE PLANA	63
	PRILOZI	64

1 SAŽETAK

Trogodišnji Plan poslovanja JP Elektroprivreda BiH d.d. - Sarajevo (u daljem tekstu: Društvo ili (EPBiH) za period 2018.-2020. godina urađen je u skladu sa Zakonom o javnim preduzećima, Statutom Društva, te Pravilnikom o planiranju JP Elektroprivreda BiH d.d. - Sarajevo. Ovaj Plan poslovanja sačinjen je u skladu sa *Smjernicama za izradu trogodišnjeg plana poslovanja JP Elektroprivreda BiH d.d. – Sarajevo za period 2018.-2020. godina*, a zasnovan je na organizacionoj strukturi EPBiH i njenih djelatnosti kao cjeline koja je bila važeća u periodu izrade Plana.

Izvjesno je da bi u planskom periodu moglo doći do značajnih organizacionih i statutarne promjene u EPBiH. Naime, u skladu sa:

- Zakonom o električnoj energiji,
- Privremenim smjernicama elektroenergetske politike FBiH i
- Programom o prestrukturiranju EE sektora u FBiH,

potrebno je izvršiti uspostavu Operatora distributivnog sistema (ODS) kao posebnog pravnog lica koje bi nastalo izdvajanjem distributivne djelatnosti iz EPBiH. ODS bi kao nova kompanija postao jedno od zavisnih društava u 100% -tnom vlasništvu EPBiH. Navedenim aktima definiran je značajan stepen neovisnosti ODS-a odnosno djelatnosti distribucije te se, osim putem pravnog razdvajanja, zahtjeva i omogućavanje neovisnosti u upravljanju, tekućem poslovanju i odlučivanju o sredstvima potrebnim za pogon, održavanje i razvoj distributivnog sistema. Suština je da svi akteri na tržištu električne energije imaju pristup distributivnoj mreži pod istim uslovima. Po potrebi, ovisno od dinamike formiranja ODS-a i implementacije nove organizacije EPBiH (bez distributivne djelatnosti) i budućeg ODS-a, pristupit će se revidovanju ovog Plana te će se izraditi posebni planski dokumenti za EPBiH i ODS koji će uvažiti organizacione promjene odnosno postojanje ODS-a kao zasebnog pravnog lica. U okviru Plana ulaganja planirana su sredstva koja bi bila inicijalni novčani ulog EPBiH kod osnivanja ODS-a.

Planom poslovanja se teži obezbijediti stabilnost u snabdijevanju kupaca električnom energijom, u snabdijevanju termoelektrana ugljem, u održavanju, rekonstrukciji i modernizaciji postojećih energetske objekata, u obezbjeđenju investicionih sredstava, u izgradnji novih i zamjenskih proizvodnih i rudarskih kapaciteta, poboljšanju okolinskih performansi te poboljšanju standarda zaposlenika. Planom je predviđeno ostvarenje dobiti u planskim godinama, a na bazi planskih projekcija i pretpostavki. Pored toga, planirano je i značajno zaduživanje kod međunarodnih i domaćih finansijskih institucija kako bi se zatvorila finansijska konstrukcija za ulaganja u planskom periodu koja dosežu iznos od blizu 1,7 milijardi KM. Izvjesno da će većina potrebnih finansijskih sredstava morati biti obezbjeđena iz eksternih izvora što će dovesti da znatno većeg nivoa zaduženosti u odnosu na trenutni nivo u periodu izrade Plana.

Planom je predviđen početak izgradnje novih energetske objekata gdje se posebno ističe blok 7 u TE Tuzla. Pored ovog ključnog projekta predviđeno je da već u drugoj godini planskog perioda počne proizvodnja u Vjetroparku Podveležje i malim HE na rijeci Neretvici, a da će se nastaviti sa izgradnjom HE Vranduk koja je privremeno obustavljena tokom 2017. godine. U skladu sa raspoloživim mogućnostima nastaviti će se i sa investiranjem u ZD rudnike u sastavku Koncerna EPBiH kako bi se na duži rok obezbjedila stabilna proizvodnja uglja kao ključne sirovine u proizvodnom portfoliju.

Ovaj Plan uvažava važeće odluke FERK-a i DERK-a, a koje se odnose na tarife za usluge prijenosa električne energije, tarifu za rad NOS-a BiH, tarifu za sistemsku uslugu, tarife za distributivnu mrežarinu te akte koji regulišu otkup električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora i od strane drugih nezavisnih proizvođača. Prihodi od prodaje električne energije krajnjim kupcima (univerzalna usluga i ostale vrste snabdjevanja) planirane su na osnovu EEB te akata Nadzornog odbora, izuzimajući prihod od javnog snabdjevanja za 2018. godinu gdje FERK nije dao saglasnost na *Odluku o utvrđivanju prijedloga cijena usluge javnog snabdjevača JP Elektroprivreda BiH d.d. – Sarajevo za pružanje univerzalne usluge* gdje je bilo predviđeno povećanje za kupce iz kategorije *Ostala potrošnja na 0,4 kV naponu*. Zbog toga je ovim Planom prihod od javnog snabdjevanja planiran na bazi tarifnih stavova koji su važili u 2017. godini. Odlukama o prodajnim cijenama za krajnje kupce koje bi se trebale primjenjivati u narednom periodu nastoji se očuvati pozicija dominantnog snabdjevača. Imajući u vidu socijalni aspekt, odlučeno je da se tarifni stavovi za kategoriju *Domaćinstva* neće mijenjati u odnosu na one koji su važili za 2017. godinu (zadnji put promjenjeni početkom 2015. godine), dok će za pojedine kategorije i grupe kupaca na tržišnom snabdjevanju biti i nešto viši (obzirom na proizvodnu cijenu EPBiH i rast cijena energije na regionalnom tržištu), a što će imati odraza na prosječnu prodajnu cijenu i prihod od prodaje krajnjim kupcima. U zadnjih skoro godinu dana prisutno je povećanje (kako sadašnjih tako i budućih) cijena energije na domaćem, regionalnom i evropskom tržištu električne energije što je dobar predznak za buduće poslovanje EPBiH. Zahvaljući tom rastu planirano je postizanje boljeg finansijskog rezultata nego što je ostvaren tokom prethodnih nekoliko godina što stvara povoljne pretpostavke za buduće investicije.

Zakonom o električnoj energiji definiše da će prestrukturiranje postojećih elektroprivrednih preduzeća biti izvršeno u skladu sa *Programom o prestrukturiranju elektroenergetskog sektora u FBiH*, na osnovu važećih propisa i uz saglasnost Parlamenta Federacije BiH. Riječ je o značajnim promjenama u elektroenergetskom sektoru koje su već u toku, a vremenom će biti intenzivirane. Te promjene odnose se na promjenu legislativnog i regulatornog okvira u cilju liberalizacije tržišta, zaštite okoliša i ublažavanja klimatskih promjena.

Podlogu za planska predviđanja u ovom trogodišnjem periodu čine:

- Zakon o električnoj energiji u FBiH (Sl. novine FBiH br. 66/13);
- Privremene smjernice elektroenergetske politike FBiH;
- Program o prestrukturiranju elektroenergetskog sektora u FBiH;
- Dugoročni plan razvoja EPBiH do 2030. sa Stratezijskim planom (usvojen na Skupštini Društva dana 29.05.2014. godine);
- Elektroenergetski bilans EPBiH za planske godine uz uvažavanje hidroloških prilika i stanja akumulacija u periodu finalizacije izrade Plana;
- ugovori o vođenju poslova (sa pripadajućim aneksima) između Vladajućeg i zavisnih društava;
- tarifni stavovi za snabdjevanje kategorija kupaca koje imaju pravo na univerzalnu uslugu (*Domaćinstva* i *Ostali kupci na 0,4 kV*) i EP BiH im je javni snabdjevač;
- akti koji regulišu tarifne stavove za tržišno snabdjevanje krajnjih kupaca (kupci na 110 kV, 35 kV i 10 kV naponu, te *Javna rasvjeta* i *0,4 kV*);
- tarifni stavovi za korisnike distributivnog sistema JP Elektroprivreda BiH d.d. – Sarajevo; kao i za vlastitu potrošnju u okviru EPBiH
- prognozirane cijene električne energije na veleprodajnom tržištu električne energije;
- Pravilnik o internim cijenama za električnu energiju EPBiH i interne cijene EPBiH koje se utvrđuju Cjenovnikom za interni obračun;

- rješenja i odluke regulatornih komisija (uključujući i Regulatorni kontni plan);
- uslovi i obaveze iz licenci za obavljanje regulisanih elektroprivrednih djelatnosti, *Opšti uslovi za isporuku električne energije*, kao i odgovarajuće politike djelatnosti i druge politike donesene na nivou EPBiH;
- finansijski izvještaji o poslovanju i izvještaji nezavisnih revizora o reviziji finansijskih izvještaja zavisnih društava - rudnika uglja i ostalih zavisnih društava u vlasništvu EPBiH u ranijem periodu;
- studije, elaborati i investiciono – tehnička dokumentacija o izgradnji, rekonstrukciji i revitalizaciji elektroenergetskih i rudarskih kapaciteta;
- odluke i zaključci Vlade FBiH vezani za organizaciju i poslovanje EES-a;
- Zakon o korištenju OIEiK i podzakonski akti;
- odluka FERK-a o utvrđivanju referentne cijeni električne energije (za postrojenja koja koriste obnovljive izvore i kogeneraciju);
- odluka o davanju saglasnosti na cijene uglja za termoelektrane;
- interni akti zavisnih društava-rudnika uglja i zavisnih društava u vlasništvu EPBiH;
- dugoročni planovi razvoja prenosne mreže (Elektroprijenos BiH);
- zakoni i podzakonski akti relevantni za poslovanje EPBiH i zavisnih društava;
- akti koji regulišu način i uslove prodaje u djelatnostima snabdijevanja i trgovine.

Ključni pokazatelji o Društvu

O P I S	2015.	2016.	2017. procjena	2018.	2019.	2020.
Registr. dionički kapital na dan 31.12. (mil .KM)	2.237	2.237	2.237	2.237	2.237	2.237
Operativni prihod (mil.KM)	946,1	988,8	1.103,3	1.008,1	1.010,5	1001,1
Operativni rashodi (mil.KM)	772,6	814,8	990,3	839,5	820,9	804,2
EBITDA (mil.KM)	173,5	174,0	113,0	168,6	189,6	196,9
Dobit/Gubitak (mil.KM)	3,6	12,9	-21,8	15,9	34,4	33,9
Proizvodnja (GWh)	6.909	7.245	7.116	7.342	7.393	7.138
Prodaja (GWh)	7.033	7.845	9.290	7.697	7.461	7.239
Broj kupaca (kraj godine)	740.918	750.495	758.000	765.000	772.000	780.000
Broj zaposlenih (kraj godine)*	4.616	4.568	4.458	4.424	4.386	4.351

* zaposleni na neodređeno vrijeme

2 UVOD

Misija, Vizija, Ciljevi

Poslovna politika, strateška opredjeljenja i poslovni ciljevi Društva u trogodišnjem periodu 2018.-2020. utvrđuju se i provode u skladu sa misijom, vizijom i politikama Društva (Politika kvaliteta, Politika zaštite zdravlja i sigurnosti na radu, Okolinska politika, Politika energetske efikasnosti, Politika informacione sigurnosti, Politika snabdijevanja električnom energijom, Politika trgovine, Politika upravljanja zalihama, Politika upravljanja ljudskim resursima).

Misija

Naša misija je proizvodnja i isporuka električne energije, toplotne energije i uglja po definisanim standardima kvaliteta i pružanje usluga koje će u potpunosti zadovoljiti zahtjeve kupaca

Naša namjera je prestrukturiranje kompanije prema evropskoj regulativi i primjena najboljih korporativnih praksi, konstantno usavršavanje zaposlenika uz razvoj vještina timskog rada i optimizacija procesa

Efikasan odgovor na zahtjeve kupaca i transparentnost u poslovanju, kao i edukacija kupaca o efikasnom korištenju energije, te razvoj imidža koji će ojačati tržišnu poziciju i povjerenje kupaca naši su ciljevi

Vizija

EPBiH koja konstantno razvija nove metode za poboljšanje performansi poslovanja radi dostizanja pozicije lidera na tržištu električne energije u regiji i radi zadovoljenja trenutne i buduće potražnje električne i toplotne energije kupaca po definisanim standardima kvaliteta

EPBiH koja ulagaže u modernizaciju i razvoj, realizira kapitalne investicije sa posebnom pažnjom posvećenom investiranju u proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora energije, povećanju fleksibilnosti energetskog portfolija i energetske efikasnosti

EPBiH koja prilikom obavljanja svojih djelatnost posluje u skladu sa standardima EU o zaštiti okoline sa visoko razvijenom svijesću o očuvanju okoliša

Vizija i misija – Collins & Porras-ov okvir:

Ključne vrijednosti

- Društveno odgovorno poslovanje
- Promoviranje domaćih resursa
- Profesionalni integritet
- Visok nivo usluge za kupce
- Težnja ka izvrsnosti
- Timski rad

Svrha bizisa

- Proizvodnja, distribucija i snabijevanje električnom energijom – resursom bez kojeg nije moguć kvalitetan život i razvoj bh društva

 Obezbjedenje dovoljne količine uglja za proizvodnju električne energije po konkurentnoj cijeni	 Proizvodnja električne i toplinske energije iz domaćih resursa uz stvaranje pretpostavke za energetska nezavisnost BiH	 Obezbjedenje efikasnog distributivnog sistema za isporuku električne energije krajnjim kupcima	 Snabijevanje i trgovanje električnom energijom proizvedenom iz domaćih resursa po konkurentnim cijenama
---	---	---	--

Strategijski izazovi

- **Restrukturiranje svih** djelatnosti (s ciljem povećanja efikasnosti poslovanja)
- Zadržavanje **liderske pozicije** na domaćem tržištu, te ostvariti rast udjela na regionalnom i evropskom tržištu električne energije
- Ispunjavanje **okolinskih zahtjeva** (emisije, energetska efikasnost, obnovljivi izvori)
- **Nove investicije** (u cilju ispunjavanja okolinskih zahtjeva i rasta proizvodnje, izmjena proizvodnog portfolia, dostizanje standarda kvalitete električne energije...)
- Kontinuirano **optimiziranje poslovnih procesa**

Misija kao interna transformacija

Proizvodnja, distribucija i snabijevanje kupaca električnom energijom u **konkurentskom okruženju** uz korištenje **domaćih resursa** i zadovoljavanje **okolinskih zahtjeva**, doprinoseći održivom **razvoju i kvalitetnom životu bh društva**

Ciljevi

Opšti – Generalni ciljevi

- Sigurna i pouzdana proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom;
- Kvalitet isporuke električne energije u skladu sa standardima kvaliteta;
- Povećanje poslovne efikasnosti;
- Postizanje konkurentne cijene električne energije koja odražava ekonomske i finansijske troškove;
- Povećanje energetske efikasnosti u svim segmentima sistema proizvodnje, distribucije, snabdijevanja i korištenja energije;
- Optimalno korištenje lokalnih izvora energije s ciljem dostizanja ekonomskog rasta i socijalne stabilnosti;
- Korištenje mogućnosti na regionalnom tržištu s ciljem iskorištenja izvoznih šansi;
- Energetski menadžment na okolinski prihvatljiv način;
- Zadovoljavanje interesa i potreba kupaca električne energije u liberalizovanom okruženju;
- Prestrukturiranje s ciljem poboljšanja poslovanja i ispunjavanja zahtjeva u okviru energetske zajednice i standarda EU.

Specifični ciljevi

Elektroenergetski Bilans	Okolinski aspekt	Finansijski položaj
1. Osiguranje kontinuiranog rasta proizvodnje i poboljšanje proizvodnog portfolia 2. Zadovoljenje buduće potražnje krajnjih kupaca (sigurnost snabdijevanja i nezavisnost) 3. Osiguranje bilansnog viška/rezerve (učesće na tržištu/sigurnost) 4. Osiguranje kontinuiteta proizvodnje uglja	1. Zadovoljenje EU standarda u pogledu graničnih vrijednosti emisija iz termoelektrana 2. Poboljšanje efikasnosti (prevashodno u proizvodnji termoelektrana) 3. Povećanje kapaciteta na bazi obnovljivih izvora	1. Kontinuirano pozitivno poslovanje uz postepeni rast povrata na kapital 2. Zadovoljenje indikatora likvidnosti i zaduženosti 3. Povećanje investicione sposobnosti 4. Osiguranje dovoljnih rezervi za: • novi investicioni ciklus • strožije okolinske zahtjeve • rizike u vezi poslovanja rudnika

3 OSNOVNI PODACI O DRUŠTVU

Javno preduzeće Elektroprivreda BiH d.d. - Sarajevo je javno preduzeće za proizvodnju i distribuciju električne energije, snabdijevanje električnom energijom, trgovanje, zastupanje i posredovanje na domaćem tržištu, uvoz i izvoz električne energije, uključujući i upravljanje elektroenergetskim sistemom.

EPBiH je najveća elektroprivredna kompanija u Bosni i Hercegovini

- po vrijednosti kapitala,
- po instaliranim proizvodnim kapacitetima,
- po ukupnoj proizvodnji i prodaji električne energije,
- po broju kupaca.

Po vlasničkoj strukturi EPBiH je dioničko društvo, u kojem je 90,37% kapitala u vlasništvu Federacije BiH, a 9,63% kapitala je u vlasništvu PIF-ova i individualnih dioničara.

Društvo posluje u kontinuitetu od 1977. godine, kada je, u skladu sa važećim propisima i upisano u sudski registar pod brojem: U/I 278/77 i 1-2758. Od 1990. godine, u skladu sa izmjenama Zakona o elektroprivredi, Društvo mijenja oblik i posluje pod imenom Javno preduzeće za proizvodnju, prenos i distribuciju električne energije Elektroprivreda BiH.

Društvo je na dan 21.07.1993. godine uskladilo svoje poslovanje sa Zakonom o javnim preduzećima („Službeni list R BiH“ broj: 4/92; 21/92) i Zakonom o elektroprivredi („Službeni list R BiH“ broj: 1/93) i od tada posluje pod imenom Javno preduzeće Elektroprivreda Bosne i Hercegovine sa p.o., Sarajevo, kao pravni sljednik bivšeg Javnog preduzeća za proizvodnju, prenos i distribuciju električne energije Elektroprivreda BiH i elektroprivrednih preduzeća koje je ono osnovalo.

U skladu sa Rješenjem Federalne agencije za privatizaciju broj: UO-41-2520-22/04 od 19.02.2004. godine, Upravni odbor Javnog preduzeća Elektroprivreda Bosne i Hercegovine donio je Odluku o promjeni oblika Javnog preduzeća Elektroprivreda Bosne i Hercegovine u dioničko društvo, na koju je aktom broj:11-02-472/04 od 18.02.2004. godine saglasnost dalo Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije.

Prva Skupština Društva je na sjednici od 25.03.2004. godine donijela Odluku o usklađivanju oblika Društva sa Zakonom o privrednim društvima i Rješenjem Kantonalnog suda u Sarajevu na osnovu čega je izvršena preregistracija JP Elektroprivreda Bosne i Hercegovine u dioničko društvo, od kada posluje pod imenom Javno preduzeće Elektroprivreda BiH d.d. - Sarajevo.

Vlada Federacije Bosne i Hercegovine je Uredbom o vršenju ovlaštenja u privrednim društvima sa učešćem državnog kapitala iz nadležnosti Federacije BiH („Službene novine FBiH, broj: 44/15), propisala da Vlada FBiH neposredno ili putem Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije u Društvu vrši ovlaštenja po osnovu učešća državnog kapitala u JP Elektroprivreda BiH d.d. - Sarajevo.

Organi Društva su:

- Skupština;
- Nadzorni odbor (imenovan od strane Skupštine);
- Uprava (menadžment), (imenovana od strane Nadzornog odbora), kao organ upravljanja;
- Odbor za reviziju (imenovan od strane Skupštine).

Upravljanje Društvom, u skladu sa Zakonom o privrednim društvima, Zakonom o javnim preduzećima i Statutom, vrši Uprava Društva koju čine:

1. Generalni direktor
2. Izvršni direktor za proizvodnju
3. Izvršni direktor za distribuciju
4. Izvršni direktor za snabdijevanje i trgovinu
5. Izvršni direktor za ekonomske poslove
6. Izvršni direktor za pravne poslove i ljudske resurse
7. Izvršni direktor za kapitalne investicije

Društvo ima Sekretara Društva čije su nadležnosti utvrđene zakonom i Statutom. Pored Uprave, Društvo ima i Pomoćnika generalnog direktora za razvoj te Pomoćnika generalnog direktora za opće poslove. Podružnicama Društva rukovode direktori podružnica.

Nadležnosti organa upravljanja Društva utvrđene su Zakonom o privrednim društvima i Zakonom o javnim preduzećima, a Statutom Društva su detaljnije razrađene nadležnosti navedenih organa.

Skupština, kao najviši organ Društva koji čine dioničari (ili opunomoćenici dioničara), se saziva kada je to određeno zakonom, drugim propisima i Statutom i kada se ocijeni da je to u najboljem interesu Društva i dioničara, a najmanje jednom godišnje.

Nadzorni odbor čini sedam članova, koje imenuje i razrješava Skupština Društva. Nadzorni odbor nadzire poslovanje Društva, nadzire rad Uprave Društva i ima druge nadležnosti propisane zakonom i Statutom Društva. Sjednice Nadzornog odbora se u pravilu održavaju jednom mjesečno.

Uprava organizuje rad i rukovodi poslovanjem, zastupa i predstavlja Društvo i odgovara za zakonitost poslovanja. Radom Uprave rukovodi generalni direktor.

Odbor za reviziju ima tri člana koje bira Skupština Društva u skladu sa zakonom i Statutom.

Organizacija Društva

Unutrašnja organizacija Društva utvđena je Pravilnikom o organizaciji Javnog preduzeća Elektroprivreda Bosne i Hercegovine d.d. – Sarajevo. Društvo je jedinstveni pravni subjekt, a po organizaciono-tehnološkoj strukturi složen sistem, organizovan na funkcionalnom, procesno radnom i teritorijalnom principu. Radi obavljanja registrovane djelatnosti i ostvarivanja poslovnih funkcija, organizovane su sljedeće organizacione cjeline:

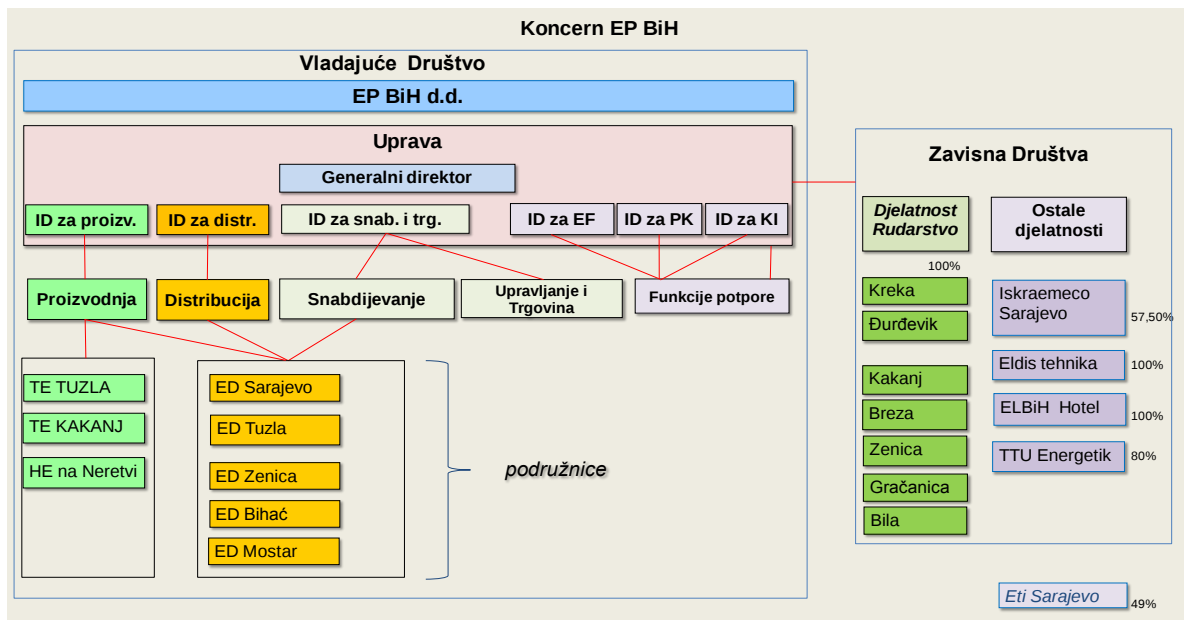
- **Direkcija**, koja je organizovana u sjedištu Društva radi obavljanja zajedničkih funkcija na nivou Društva, a čine je sektori i samostalne službe i
- **Elektroprivredne djelatnosti**: proizvodnja električne energije, distribucija električne energije, snabdijevanje električnom energijom i trgovina električnom energijom;
- **U okviru elektroprivrednih djelatnosti** organizovane su podružnice Društva i to:
 - Termoelektrana „Kakanj“, Kakanj,
 - Termoelektrana „Tuzla“, Tuzla,
 - Hidroelektrane na Neretvi, Jablanica,
 - „Elektrodistribucija“, Bihać,

- „Elektrodistribucija“, Mostar,
- „Elektrodistribucija“, Sarajevo,
- „Elektrodistribucija“, Tuzla i
- „Elektrodistribucija“, Zenica.

Kroz važeći Statut Društva iz marta 2016. godine su uspostavljene i podružnice djelatnosti distribucije i snabdjevanja (po 7 podružnica), ali u momentu izrade ovog Plana nije uspostavljeno funkcionisanje ove organizacije te je Plan zasnovana na postojećoj. Izvjesno je da bi u planskom periodu moglo doći do značajnih organizacionih i statutarinih promjena u EPBiH te da bi mogao biti uspostavljen Operatora distributivnog sistema (ODS) kao posebno pravno lica koje bi nastalo izdvajanjem distributivne djelatnosti iz EPBiH. ODS bi kao nova kompanija postao jedno od zavisnih društava u 100% -tnom vlasništvu EPBiH.

Društvo je 100%-tni vlasnik kapitala 9 zavisnih društava (od čega 7 rudnika uglja u FBiH):

- Rudnik mrkog uglja „Kakanj“ d.o.o. Kakanj;
- Rudnik mrkog uglja „Breza“ d.o.o. Breza;
- Rudnik uglja „Gračanica“ d.o.o. Gornji Vakuf – Uskoplje;
- Rudnik mrkog uglja „Abid Lolić“ d.o.o. Travnik – Bila;
- Rudnici uglja „Kreka“ u Tuzli, d.o.o.;
- Rudnik mrkog uglja „Đurdevik“ u Đurdeviku, d.o.o.;
- Rudnik mrkog uglja „Zenica“ d.o.o. Zenica;
- „Eldis Tehnika“ d.o.o. Sarajevo - Društvo za proizvodnju opreme za distribuciju energije, promet proizvodima i uslugama;
- Hotel „ELBIH“ d.d. Makarska, R Hrvatska.

Društvo ima većinski udio u sljedećim pravnim licima:

- „TTU energetik d.o.o.“, Tuzla, u kojem je vlasnik 80% udjela;
- „Iskraemeco“ d.o.o., Sarajevo – Društvo za proizvodnju i održavanje mjernih uređaja, u kojem je vlasnik 57,5% udjela.

Osim navedenog, Društvo ima i manjinski udio u pravnom licu „ETI“ d.o.o. Sarajevo - Društvo za proizvodnju elektroosigurača, u kojem ima 49% vlasništva u udjelima.

4 ANALIZA OKRUŽENJA

Analizirajući otvaranje tržišta u BiH može se reći da je, u odnosu na ostale zemlje u okruženju, BiH specifična po tome što odmah na početku otvaranja tržišta ima tri postojeće elektroprivredne kompanije, za razliku od ostalih zemalja u okruženju koje su imale samo po jednu vertikalno integrisanu elektroprivrednu kompaniju.

Od 2015. godine svi krajnji (pa tako i kupci iz kategorija *Domaćinstva* i *Ostala potrošnja na 0,4 kV naponu*) su stekli pravo na slobodan izbor snabdjevača, što znači da sve kategorije krajnjih kupaca električne energije u BiH imaju mogućnost slobodnog izbora snabdjevača. Pored tri elektroprivrede u BiH registrirane su još 23 kompanije koje imaju licencu snabdijevanja II reda/unutrašnje trgovine i/ili licencu sa međunarodnu trgovinu koje im omogućavaju da obavljaju djelatnost trgovine u BiH i snabdijevanja kvalifikovanih kupaca. Neke od njih su se počele baviti i snabdijevanjem krajnjih kupaca obzirom da su stvorene ključne tehničke i regulatorne pretpostavke za promjene snabdjevača, posebno kroz primjenu novih Tržišnih pravila i koncepta pomoćnih usluga. Navedeno je dovelo EPBiH, ali i ostale „državne“ elektroprivredne kompanije u jednu sasvim novu poziciju. Od momenta otvaranja tržišta ovom aspektu je posvećena ozbiljna pažnja te se pristupilo pojedinačnoj i grupnoj analizi krajnjih kupaca, te analizi postojeće i moguće konkurencije. Tokom perioda 2015.-2017. godina, EPBiH je poduzimala konkretne korake za konkurentan nastup na tržištu pa su, između ostalog, za pojedine grupe kupaca smanjene prodajne cijene. To se odrazilo na prihod i rezultat poslovanja, ali je zadržano preko 97,5 % krajnjih kupaca, ako gledamo obim krajnje potrošnje. Tokom zadnjih 20-ak mjeseci došlo je do prelaska dijela krajnjih kupaca kod drugih snabdjevača, ali su se tokom II polugodišta 2017. godine pojedini takvi kupci vratili na snabdijevanje kod EPBiH. Za kategoriju *Domaćinstva* regulirane tarife su i dalje relativno niske te za tržišne snabdjevače ne ostavljaju prostora za formiranje nižih tarifa koje bi omogućile profit. Također, može se reći i da se EPBiH dobro prilagodila promjeni koncepta pomoćnih usluga te je kao pružalac usluga ostvarila značajno učešće kao i finansijske efekte na tržištu pomoćnih usluga. Tokom 2017. godine došlo je do obrata u trendu kretanja cijena električne energije na regionalnom veleprodajnom tržištu, što se odnosi i na tekuće cijene, ali i cijene za buduće isporuke, pa se konkurentna pozicija EPBiH značajno promijenila. U budućem periodu će biti ključno držati proizvodnu cijenu ispod nivoa tržišnih cijena koje su prisutne u IV kvartalu 2017. godine. To se uz racionalno tekuće i investiciono poslovanje može postići u normalnim hidrološkim prilikama što bi u suštini predstavljalo osnovni preduslov za ostvarenje dobiti u narednim godinama.

Analiza okruženja podrazumjeva istraživanje svih važnijih karakteristika šireg i užeg okruženja sa svrhom identifikacije strateških parametara koji mogu odrediti budućnost Društva i istom se identifikuju ključni parametri iz vanjskog okruženja koji se prepoznaju kao prilike, prijetnje a iz unutrašnjeg okruženja kao snage i slabosti. Položaj Društva u odnosu na okruženje predstavlja istovremeno i prednost i veliku slabost ukoliko se Društvo ograniči samo na postojeće stanje te ne prepozna izazove i ne iskoristi mogućnosti i prilike.

U ovom planskom periodu Društvo treba da usmjeri aktivnosti na pokretanje velikih projekata za nove elektrane, rudarske kapacitete, obnovljive izvore uz očuvanje okoliša, energetske efikasnost što će omogućiti da se lakše nosi sa konkurencijom koja se pojavljuje na regionalnom tržištu električne energije koja ima provjerene strategije djelovanja i definisane strateške pozicije.

Evropa i regija

Globalna važnost energije, a posebno električne energije, te strukturalne i institucionalne promjene na energetskim i tržištima električne energije na području regiona Jugoistočne Evrope i Evropske Unije, stvaraju novi konkurentski okvir koji prevazilazi granice nacionalnih tržišta i ekonomija. Konkurentnost pojedinih kompanija teško je, u takvim uslovima razvijati, ako one zadržavaju lokalni fokus i ne tragaju za izvorima konkurentskih prednosti u regionalnim, odnosno globalnim razmjerama. Liberalizacija tržišta električne energije će privući i već privlači na prostor Jugoistočne Evrope nove konkurente koji ugrožavaju i sve više će ugrožavati položaj javnih kompanija.

Bosna i Hercegovina

Funkciju koordinacije entiteta u ispunjavanju međunarodnih obaveza BiH, kad je energetski sektor u pitanju, vrši Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa u Vijeću ministara, dok su za energetski sektor na entitetskom novu nadležna ministarstva energije. Ovakav ustroj i organizacija energetskog sektora, između ostalog, uzrokuje kašnjenja u realizaciji preuzetih obaveza, usporenog procesa reformi, usporenog razvoja i neadekvatnog korištenja međunarodnih finansijskih izvora. Susjedne, a i ostale zemlje regije postižu brži napredak u reformama energetskog sektora, jer nisu opterećene unutrašnjim strukturnim i drugim problemima kao BiH.

S obzirom da je Bosna i Hercegovina potpisnik *Ugovora o osnivanju energetske zajednice jugoistočne Evrope* tržište električne energije u BiH je formalno otvoreno za sve kupce, uključivo domaćinstva i komercijalne kupce na 0,4 kV od 1. januara 2015. godine. Sa aspekta BiH, to znači da će EPBiH biti tržišni snabdjevač, ali će istovremeno i dalje snabdijevati domaćinstva i ostale kupce na 0,4 kV koji ne odaberu tržišnog snabdjevača po osnovu obaveze pružanja univerzalne usluge i po tarifama koje odobrava FERK.

Pravni okvir

JP Elektroprivreda BiH d.d. - Sarajevo je elektroprivredno društvo koje obavlja djelatnosti *proizvodnje električne energije, distribucije električne energije, snabdijevanja električnom energijom, trgovanje, zastupanje i posredovanje na domaćem tržištu električne energije* kao i druge djelatnosti utvrđene Statutom, radi sticanja dobiti.

Društvo je jedinstven pravni subjekt, a po organizaciono tehnološkoj strukturi složen sistem i u skladu sa odredbama *Zakona o privrednim društvima* JP Elektroprivreda BiH d.d. - Sarajevo je dioničko društvo, a prema odredbama *Zakona o javnim preduzećima* posluje i kao javno preduzeće, tj. obavlja djelatnost od javnog društvenog interesa. JP Elektroprivreda BiH d.d. – Sarajevo je obveznik *Zakona o javnim nabavkama*.

Zakonom o finansijskoj konsolidaciji rudnika uglja u Federaciji Bosne i Hercegovine prema obračunatim, a neuplaćenim javnim prihodima u periodu od 2009. do 2015. godine uređena je finansijska konsolidacija rudnika uglja u FBiH, a sve radi pripreme realizacije prestrukturiranja elektroenergetskog sektora. Vlada Federacije BiH je na sjednici, održanoj 14.01.2009. godine, donijela Odluku o prenosu udjela Federacije BiH u rudnicima uglja u Federaciji BiH na JP Elektroprivreda BiH d.d. – Sarajevo.

Na osnovu člana 246. Zakona o privrednim društvima i člana 54. Statuta Društva, Skupština EPBiH je 12.05.2009. godine, donijela Odluku o preuzimanju udjela FBiH u privrednim društvima - rudnicima uglja u FBiH. Na osnovu navedenih akata, dana 24.07.2009. godine, zaključeni su ugovori u svrhu regulisanja prava i obaveza Vlade FBiH i JP Elektroprivreda BiH d.d. - Sarajevo. Potpisivanjem ugovora o prenosu udjela, Društvo je postalo vlasnik sedam rudnika uglja, čime je postalo Vladajuće društvo Koncerna EPBiH a rudnici kao zavisna društva ušli u sastav Koncerna EPBiH. Društvo je na četrnaestoj skupštini Društva, održanoj 22.10.2009. godine, donijelo Odluku o odobravanju statuta zavisnih društva, koja se odnosi na slijedeća zavisna društva: RMU „Kakanj“ d.o.o. Kakanj, RMU „Breza“ d.o.o. Breza, Rudnik „Gračanica“ d.o.o. Gornji Vakuf - Uskoplje, RMU „Abid Lolić“ d.o.o. Travnik - Bila, Rudnici „Kreka“ u Tuzli, d.o.o., RMU „Đurdevik“ u Đurdeviku, d.o.o., RMU „Zenica“ d.o.o. Zenica i „Eldis Tehnika d.o.o.“, Sarajevo.

Ugovori o vođenju poslova između Društva i rudnika kao zavisnih društava potpisani su 16.11.2009. godine. Potpisivanjem ugovora o vođenju poslova stvoreni su uslovi za rješavanje pravnih, finansijskih, organizacionih, planskih i drugih neriješenih pitanja neophodnih za funkcionisanje Koncerna EPBiH. Po osnovu preuzimanja udjela u rudnicima osnovni kapital EPBiH uvećan je za 81.804,2 hilj. KM.

Pored navedenih, postoje i društva sa kojima je Društvo od ranije u odnosu povezanih društava a to su: „Eldis Tehnika d.o.o.“ (100%) sa kojom Društvo ima zaključen Ugovor o vođenju poslova, te „Hotel ELBIH d.d.“ (100%), „TTU Energetik“, Tuzla, (80%), „Iskraemeco Sarajevo d.o.o.“ (57,5%) i „ETI Sarajevo d.o.o.“ (49%) bez ugovora o vođenju poslova, s obzirom na Statutarnu odredbu zaključivanja ugovora o vođenju poslova sa društvima u 100% vlasništvu Društva, kao Vladajućeg društva.

Zakon o električnoj energiji u FBiH koji je stupio na snagu 05.09.2013. godine i Zakon o korištenju obnovljivih izvora energije i efikasne kogeneracije predstavljaju novi okvir, koji zajedno sa Privremenim smjernicama EE politike FBiH usmjerava politiku i aktivnosti EPBiH u narednom periodu.

Tržište električne energije u BiH je otvoreno od 01.01.2015. za sve kategorije kupaca, što opredjeljuje EPBiH da se u narednom periodu strateški pozicionira u BiH kao vodeći snabdjevač kvalifikovanih kupaca. Izuzev kategorija kupaca koje će se snabđevati putem javnog snabdjevača, za sve ostale kategorije ne postoje regulirane tarife već se cijene električne energije (kao i drugi uslovi ponude) formiraju samostalno od strane snabdjevača. Mrežarine (prenosna i distributivna) će i dalje biti regulisane od strane nadležnih regulatornih komisija i to

- DERK-a za prenosnu mrežarinu, tarifu za rad NOS-a i tarifu za sistemsku uslugu
- FERK-a za distributivnu mrežarinu

Što se tiče veleprodajnog tržišta električne energije u narednom periodu su najznačajnije aktivnosti na daljoj evoluciji nacionalnih tržišta u regionu ka regionalnom tržištu električne energije. U BiH je uspostavljeno balansno tržište električne energije i tržište pomoćnih usluga na kojem EPBiH već ima značajnu ulogu i učešće kao balansno odgovorna strana, pružalac i korisnik pomoćnih usluga. Na veleprodajnom tržištu nastaviti će sa aktivnostima plasmana električne energije na regionalno tržište u količinama i obimu koji su tehno-ekonomski optimalni za proizvodni portfolio EPBiH. S obzirom na turbulentnost dešavanja na tržištu električne energije i dalje je potrebno zadržati 100% stepen naplate u djelatnosti trgovine električnom energijom i kontinuirano pratiti i optimizirati sve tehno-ekonomske rizike.

U prethodnom periodu desile su se značajne izmjene pravnog okvira u BiH, a što se prvenstveno odnosi na nove ili izmjenjene

- Zakon o radu FBiH,
- Zakon o porezu na dobit,
- Zakon o finansijskom poslovanju,
- način oporezivanja pojedinih naknada zaposlenicima;

što je imalo odraza na poslovanje EPBiH i zavisnih društava u proteklom periodu. Najavljene su i nove promjene kada je u pitanju opterećenje primanja fizičkih lica kroz poreze i doprinose što također može uticati na troškove u vezi rada te nivo primanja zaposlenika.

Prestrukturiranje

Zakonom o električnoj energiji utvrđeno je da će prestrukturiranje postojećih elektroprivrednih preduzeća biti izvršeno u skladu sa Programom o prestrukturiranju elektroenergetskog sektora u FBiH, na osnovu važećih propisa i uz saglasnost Parlamenta.

Prestrukturiranje EPBiH potrebno je radi:

- ispunjavanja zahtjeva utvrđenih u Zakonu o električnoj energiji,
- realizacije obaveza utvrđenih u licencama za pojedine djelatnosti,
- usklađivanja organizacije sa relevantnim direktivama EU,
- stvaranja pretpostavki za dugoročno održivo poslovanje i primjenu najboljih praksi u organizaciji i upravljanju elektroprivrednih kompanija u Europi.

Kompleksnost i osjetljivost procesa, sa velikim brojem zainteresiranih strana, kao i okolnost da je EPBiH i vladajuće društvo Koncerna EPBiH sa više povezanih zavisnih društava, utiče na potrebu da se ovoj aktivnosti pristupi: sistematski, metodološki utemeljeno i fazno.

Prestrukturiranjem sedam ZD rudnika uglja Koncerna EPBiH treba postići organizacione promjene, promjene sistema upravljanja i računovodstvene promjene sa krajnjim ciljem likvidno poslovanje uz pozitivan rezultat. S ciljem ispunjenja okolinskih standarda i daljeg rasta obima proizvodnje u djelatnosti proizvodnje će doći do tehničko-tehnološke modernizacije postojećih i izgradnje novih proizvodnih elektroenergetskih objekata.

Za prestrukturiranje elektroenergetskog sektora u BiH posebno su bitne direktive koje se odnose na tržište električne energije. U 2011. godini pravna stečevina EU koja se preuzima od strane članica energetske zajednice proširena je na tzv. „Treći energetske paket“ uz rok za transpoziciju u domaća zakonodavstva i implementaciju do 01.01.2015. godine.

Sa aspekta obaveza elektroprivrednih preduzeća u BiH i uspostave tržišta električne energije, najvažnija je Direktiva 2009/72/EC o zajedničkim pravilima unutrašnjeg tržišta električne energije od 13. jula 2009. godine.

Ova Direktiva utvrđuje zajednička pravila za proizvodnju, prenos, distribuciju i snabdijevanje električnom energijom, koja uključuju odredbe za zaštitu potrošača, sa ciljem da se poboljšaju i integrišu konkurentna tržišta za električnu energiju. Ona utvrđuje pravila koja se, između ostalog, odnose na organizaciju i funkcionisanje elektroenergetskog sektora, na rad prenosnog i distributivnog sistema, otvoren pristup tržištu, te razdvajanja mrežnih djelatnosti, uključivo djelatnost distribucije električne energije.

Sa aspekta implementacije procesa prestrukturiranja mogu se rezimirati sljedeće bitne odrednice:

- Zakon je definirao potrebe različitih vrsta razdvajanja djelatnosti uzimajući u obzir zahtjeve Direktive 2009/72 o unutrašnjem tržištu električne energije,
- Zakon je utvrdio obavezu donošenje Programa prestrukturiranja EE sektora od strane Vlade FBiH i uz saglasnost Parlamenta, te rokove za donošenje potrebnih podzakonskih akata od strane FMERI i FERK-a,
- Ugovorom o Energetskoj zajednici, BiH je preuzela obavezu implementacije Direktive 2009/72 o unutrašnjem tržištu električne energije do 1.1.2015.,
- Otvaranje tržišta i ulazak konkurencije, uključivo privatnog sektora i stranih investitora, utiču na potrebu za suštinskim promjenama u organizaciji i upravljanju u EPBiH i Koncernu u cjelini, a koje će dovesti do rasta efikasnosti i produktivnosti, odnosno konkurentnosti u svim djelatnostima.

S obzirom na navedeno, pravci prestrukturiranja EPBiH su prilično jasno određeni Zakonom i Direktivom, ali uzimajući u obzir određene nepoznanice u pravnom i regulatornom okviru (usklađivanje zakona, podzakonski akti), kao adekvatno rješenje se nameće fazni pristup pri planiranju i realizaciji prestrukturiranja EPBiH.

Zakonom o električnoj energiji utvrđeno je da će prestrukturiranje postojećih elektroprivrednih preduzeća biti izvršeno u skladu s Programom o prestrukturiranju elektroenergetskog sektora u Federaciji BiH, na osnovu važećih propisa i uz saglasnost Parlamenta Federacije BiH.

Vlada Federacije BiH donijela je ovaj Program 06.03.2014.godine (odluka V.broj: 350/2014), a Predstavnički dom Parlamenta FBiH je isti odobrio dana 09.07.2014.godine. Međutim, Dom naroda Parlamenta FBiH nije razmatrao ovaj Program tako da nije stupio na snagu.

S obzirom da su rokovi za aktivnosti sadržane u Program već istekli, potrebno je izvršiti ažuriranje Programa i ponoviti proceduru za donošenje. U tom cilju Uprava EPBiH je u junu 2016. godine uputila inicijativu FMERI sa nacrtom izmjenjenog programa.

Pored ažuriranja rokova, uvažavajući aktuelno stanje u elektroenergetskom sektoru i rudarstvu i činjenicu da su neke ranije predviđene aktivnosti završene, te uočene probleme vezane za osnivanje ODS-a, predložene su dodatne izmjene i dopune u odnosu na program iz 2014. godine. Pri tome treba istaći i činjenicu da je u toku usaglašavanje teksta Zakona o električnoj energiji BiH, te da će na osnovu toga biti potrebno i donošenje novog Zakona o električnoj energiji u FBiH koji bi bio u potpunosti harmoniziran sa Direktivom 2009/72/EC o zajedničkim pravilima unutrašnjeg tržišta električne energije od 13. jula 2009. godine. Zbog toga su neke odredbe nacrta ažuriranog Programa izmjenjene tako da u potpunosti odgovaraju navedenoj Direktivi.

To se posebno odnosi na preuzimanje odredbi u vezi računovodstvenog razdvajanja, te preciziranje odredbi u vezi upravljačkog razdvajanja na način da se ono odnosi na djelatnost distribucije, a ne na sve djelatnosti.

Pristup razdvajanja djelatnosti distribucije je promjenjen na način da se prvo u kratkom roku izvrši potpuno organizaciono i funkcionalno radvajanje, te upravljačko razdvajanje u maksimalno mogućem obimu od ostalih djelatnosti, a da se paralelno stvaraju pretpostavke za pravno razdvajanje, odnosno registraciju preduzeća za distribuciju. To se posebno odnosi na definiranje uloga u stvarima i kompletiranje dokaza o vlasništvu, kao preduslova za donošenje odluka o osnivanju ODS-a i registraciju.

Dodatno, u program je ubačeno više detalja, uključujući i ciljeve, u vezi prestrukturiranja rudnika i djelatnosti rudarstva, pri čemu je prioritet dat poboljšanju poslovanja i sanaciji

svakog rudnika na osnovu zajedničkog generalnog plana za sve rudnike i pojedinačnih planova za svaki rudnik. U toj fazi se uz intenzivna ulaganja predviđa organizacijsko, tehničko-tehnološko i finansijsko prestrukturiranje svakog rudnika.

Paralelno i tokom naredne faze, kao i za elektroenergetske djelatnosti, biće urađene sveobuhvatne analize i elaboracije na osnovu kojih će biti donesene odluke o narednoj fazi prestrukturiranja djelatnosti, pri čemu se ovim programom ne prejudicira konačno rješenje. Zbog toga su u inoviranom prijedlogu izbačene šeme koje su bile u prethodnoj verziji.

U narednom trogodišnjem periodu može se očekivati formiranje firme-kćerke u nekoj od zemalja EU.

4.1 Rizici

U trogodišnjem periodu 2018.-2020. godine EPBiH će u svom poslovanju biti suočena sa određenim rizicima kao i sa uspostavom instrumenata za upravljanje rizicima.

Najvažniji uticajni faktori na buduće poslovanje su tržišne cijene električne energije i cijene uglja. Tržišne cijene električne energije su trenutno na nivou iznad onog iz prethodnih nekoliko godina, a takav nivo se prema stanju na berzama u Evropi i Regionu može očekivati i u narednim godinama.

Procjenjuje se da će EPBiH biti suočena sa sljedećim potencijalnim rizicima:

- tržišne cijene električne energije (fluktuacija cijena),
- fluktuacija prihoda zbog prilagođavanja prodajnih cijena u cilju postizanja konkurentnosti na tržištu za pojedine kategorije i grupe krajnjih kupaca,
- nedostatak programa za subvencioniranje socijalno ugroženih kupaca iz kategorije *Domaćinstva* zbog čega je cijena energije za ovu kategoriju značajno niža od proizvodne i tržišne,
- rizik nabavke uglja,
- cijene električne energije u okviru javne usluge koje za pojedine kategorije ne odgovaraju stvarnim troškovima i tržišnim cijenama, uključivo i strukturu tarifnih stavova,
- prestrukturiranje i reorganizacija u skladu sa zahtjevima Zakona o električnoj energiji,
- nedovoljna pogonska spremnost proizvodnih postrojenja koji su na kraju životnog vijeka,
- neispunjenje rokova završetka remontnih radova, neplanski ispadi blokova/agregata,
- likvidnost i solventnost većine ZD - rudnika,
- rizik obezbjeđenja povoljnih kreditnih sredstava za kapitalna ulaganja,
- rizici u vezi implementacije novih proizvodnih tehnologija,
- uticaj lokalnih zajednica i komplikovane procedure na izgradnju novih objekata,
- pravni okvir u kojem posluje EPBiH u oblasti dodjele koncesija i izdvajanja za lokalnu zajednicu i sl.,
- naplata potraživanja od kupaca,
- nepredviđeni događaji tj. viša sila (loša hidrologija i sl.).

Nerealiziranje zacrtanih ciljeva u pogledu izgradnje novih elektroenergetskih objekata, te zaostajanje u implementaciji novih tehnologija dovest će do smanjenja instaliranih kapaciteta (posebno proizvodnih) u bliskoj budućnosti.

Punom implementacijom Ugovora o osnivanju energetske zajednice u jugoistočnoj Evropi, EPBiH će biti izložena izazovima da se zadovolje okolinski zahtjevi EU direktive (emisije, efikasnost, obnovljivi izvori), da se ispune zahtjevi u pogledu parametara kvaliteta električne

energije propisanih normom EN 50160, koji će opredjeliti da EPBiH postane dio internog tržišta električne energije jugoistočne Evrope (regije) i Evrope.

Finansijske projekcije pokazuju razvojni potencijal EPBiH i mogućnost za intenziviranje kapitalnih investicija, ali isto tako i značajne rizike i visoku osjetljivost na promjene cijena uglja i električne energije. Veliki je broj nepoznanica i uticajnih faktora koji će uticati na broj projekata, vremenski raspored i modele realizacije.

Kroz upravljanje rizicima potrebno je eliminisati ili minimizirati negativne posljedice navedenih rizika kroz sljedeći set mjera i aktivnosti:

- pravovremeno prepoznavanje rizika i značajnosti istih;
- pravilna identifikacija uzroka-faktora koji doprinose rizicima i preventivno djelovanje uz poduzimanje konkretnih aktivnosti i poteza kojima se umanjuju eventualne negativne posljedice ostvarenih rizika;
- disperzija rizika kroz upravljanje proizvodnjom i trgovinom električne energije, te novčanim tokovima;
- kontinuirano sagledavanje EE prilika;
- unapređenje upravljanja ljudskim resursima uz kontinuiranu edukaciju;
- provođenje adekvatnog održavanja elektroenergetskih objekata;
- kontinuiran monitoring zavisnih društava, posebno rudnika,
- poboljšanje sistema i načina upravljanja investicijskim projektima,
- praćenje dešavanja u relevantnom okruženju,
- aktivniji nastup kod postupaka donošenja zakonskih i podzakonskih propisa od strane nadležnih tijela BiH, FBiH, kantona i općina uz više vlastitih inicijativa;
- multidisciplinarni pristup u rješavanju problema i kriznih situacija;

U ovom planskom periodu se planira uspostaviti i platforma za *Risk Menagement* u djelatnosti *Trgovine*.

5 STRATEŠKI PLANOVI I CILJEVI DRUŠTVA

5.1 Poslovna politika i ciljevi Društva

Planiranjem poslovnih aktivnosti u Društvu utvrđuju se aktivnosti kojim se obezbjeđuje skladan rad, održivi razvoj i uspješno poslovanje Društva kao cjeline, elektroprivrednih djelatnosti i podružnica Društva, a sve u cilju:

- sigurnosti u proizvodnji električne energije,
- sigurnosti u snabdijevanju kupaca električnom energijom,
- stvaranja uslova za optimalno korištenje proizvodnih i distributivnih kapaciteta i postizanja povoljnih ekonomskih efekata,
- poboljšanja poslovnih procesa uz povećanje produktivnosti i racionalizaciju troškova poslovanja,
- vođenja jedinstvene poslovne i razvojne politike radi kontinuiranog rasta vrijednosti Društva,
- racionalnog ulaganja u izgradnju i rekonstrukciju elektroenergetskih kapaciteta i razvoj poslovnih aktivnosti i
- poduzimanja mjera zaštite okoline i unapređenja sistema upravljanja okolinskim aspektima, te osiguranja implementacije načela održivog razvoja.

Poslovna politika EPBiH podrazumjeva opredjeljenost i odgovornost za razvoj i odgovorno ulaganje s ciljem da se postigne:

- sigurnost snabdijevanja,
- održivost i
- konkurentnost.

Realizacija ovih ciljeva omogućava:

- energetska nezavisnost, rast vlastite proizvodnje i korištenje domaćih resursa,
- održiv i okolinski prihvatljiv razvoj uz rast energetske efikasnosti i racionalno korištenje resursa i
- ekonomski razvoj.

Kao osnovni cilj Društva može se definirati dugoročno održivi razvoj kako u elektroprivrednim djelatnostima, tako i razvoj i održivo poslovanje rudnika u sastavu EPBiH Grupe.

U tom smislu Društvo mora imati jasno definiranu poziciju u elektroenergetskom i rudarskom sektoru, te utvrđene politike, poslovne strategije i strateške projekte, što je neophodno za održivi rast kompanije na ekonomski najefikasniji i okolinski prihvatljiv način.

Jedan od općih ciljeva Društva je kreirati osnove za uspostavu standarda u elektroenergetici i upravljanju kompanijom koji se primjenjuju u EU, odnosno ispuniti obaveze BiH unutar Energetske zajednice jugoistočne Europe, a s krajnjim ciljem efektivne integracije u EU.

Ključni faktori koji utiču na razvojna opredjeljenja i strukturu investicionog portfolia su:

- Stanje postojećih proizvodnih kapaciteta (stari termo blokovi na kraju životnog vijeka sa niskom efikasnošću koji ne zadovoljavaju okolinske standarde),
- Potrebe za plasman uglja iz vlastitih rudnika (rast proizvodnje uglja kao najvažniji preduslov za poboljšanje poslovanja rudnika),
- EU regulativa,
 - Liberalizacija tržišta i konkurencija,

- Granične vrijednosti emisija,
- Rast udjela obnovljivih izvora,
- Poboljšanje energetske efikasnosti.

Planovi ulaganja EPBiH odražavaju navedenu politiku i kroz trogodišnji plan poslovanja predviđeno je pokretanje većeg broja kapitalnih projekata uz nastavak već započete izgradnje HE Vranduk. Usmjeravanjem ulaganja sa rekonstrukcije i revitalizacije postojećih proizvodnih objekata na nove proizvodne objekte želi se postići pravovremeno uključivanje novih proizvodnih objekata u proizvodni portfolio EPBiH.

Na kvalitet isporuke utiče i stanje distributivne mreže te su predviđena dalja ulaganja u cilju poboljšanja i razvoja distributive mreže sa fokusom na reduciranja NN mreže, unificiranje naponskih nivoa, ugradnju naprednih mjerila i korištenje sistema pametne mreže. Sve to treba rezultirati daljem smanjenju gubitaka u mreži i poboljšati efikasnost u korištenju i distribuciji električne energije, te ispuniti zahtjeve koji se traže od operatora distribucije u pogledu pružanja usluga svim korisnicima mreže.

Osnov za ovakva opredjeljenja je starost i niska efikasnost postojećih blokova u termoelektranama, kao i strateško opredjeljenje da se grade elektrane na bazi obnovljivih resursa. Osim toga, ovim ulaganjima se, pored izgradnje zamjenskih objekata, teži povećanju instaliranih kapaciteta, dostizanju standarda kvaliteta isporuke u skladu sa Općim uslovima, sigurnom i stabilnom snabdijevanju kupaca električnom energijom, podizanju stepena iskorištenja raspoloživih resursa i energetske efikasnosti i zadovoljavanju okolinskih zahtjeva.

U tekućem trogodišnjem planskom periodu očekuje se početak gradnje većeg broja novih i zamjenskih elektrana. Riječ je o elektranama zasnovanim na obnovljivim izvorima (hidroelektrane, vjetroelektrane), te zamjenskim blokovima u postojećim termoelektranama koje bi koristile domaći ugalj.

Sa ekonomskog aspekta, uvažavajući potrebe rudarskog sektora, najvažniji i prioritetni cilj je realizacija izgradnje Bloka 7 u TE Tuzla, a nakon toga i Bloka 8 u TE Kakanj. Riječ je o zamjenskim projektima za postojeće blokove koji izvjesno moraju biti zaustavljeni zbog isteka životnog vijeka i ograničenja u pogledu okolinskih standarda u skladu sa EU regulativom za rad termoelektrana nakon 2017. godine. Pored toga, bez ovih kapaciteta rudnici bi ostali bez potrebnog plasmata uglja za termoelektrane, čime bi proizvodnja uglja bila reducirana na nivo koji bi onemogućio opstanak određenog broja rudnika i gubitak značajnog broja radnih mjesta.

Realizacijom ovih ulaganja biće ostvareni opšti ciljevi Društva, odnosno:

- rast proizvodnje električne energije radi kontinuiteta u snabdijevanju krajnjih kupaca,
- osiguranje kontinuiteta u isporuci toplotne energije,
- povećanje kapaciteta i obima proizvodnje na bazi obnovljivih resursa,
- povećanje ukupnog instaliranog kapaciteta i rast proizvodnje,
- postizanje veće efikasnosti i udjela kombinovane proizvodnje toplotne i električne energije,
- poboljšanje kvaliteta isporuke električne energije i efikasnosti distribucije,
- obezbjeđenje plasmata za ugalj iz vlastitih rudnika,
- zadovoljavanje obaveza na osnovu Ugovora o energetske zajednici, odnosno direktiva EU koje se odnose na energetski sektor.

Najvažniji i prioritetni ciljevi za trogodišnji period:

- Početak izgradnje nekoliko kapitalnih projekata (TE Tuzla blok 7, VP Podveležje, mHE Neretvica) i stvaranje pretpostavki za nastavak kontinuirane realizacije narednih projekata izgradnje novih proizvodnih objekata (blok 8 u TE Kakanj, HE Ustikolina, HE Bjelimići, HE Glavatičevo i dr.), te realizacija projekata kogeneracije - toplifikacije,
- nastavak izgradnje HE Vranduk,
- usklađivanje projekcija dugoročnog plana EPBiH sa nacionalnim planom redukcije emisija (NERP),
- utvrđivanje dugoročnih planova rudnika na osnovu plana EPBiH, odnosno donošenje odluka vezanih za razvoj, kapitalna ulaganja i prestrukturiranje rudnika na osnovu projiciranih potreba termoelektrana i komercijalnog tržišta i rangiranja po osnovu konkurentnosti proizvodnje uglja i električne energije,
- prestrukturiranje EPBiH u funkciji izdvajanja djelatnosti distribucije i ispunjavanja novih uloga na liberaliziranom maloprodajnom tržištu u djelatnosti distribucije i snabdjevanja,
- utvrđivanje tarifnih modela i nivoa maloprodajnih cijena koji će omogućiti s jedne strane konkurentnost na otvorenom tržištu, a s druge strane i omogućiti dovoljno prihoda za pozitivno poslovanje i jačanje investicione sposobnosti,
- osposobiti EP BiH kao tržišnog snabdjevača da bude lider u snabdjevanju krajnjih kupaca u BiH, a djelatnost trgovine da bude ravnopravan učesnik na domaćem i regionalnom tržištu električne energije.

5.2 Zaštita okoline/okoliša

Zaštita okoline/okoliša je komponenta poslovne politike EPBiH i njenih zavisnih društava. Razvojni planovi i programske aktivnosti bit će utemeljeni na načelima održivog razvoja i standardima zaštite okoline/okoliša.

U okviru upravljanja aktivnostima kontinuirano će se poduzimati organizacione i tehničke mjere u skladu sa državnim, federalnim i međunarodnim propisima te zahtjevima iz domena zaštite okoline i prirodnih resursa, te tehno-ekonomskim mogućnostima.

U kontekstu ostvarivanja okolinske politike i poslovnih rezultata, prioritetni zadaci razvojnih projekata biće:

- u okviru istraživanja, projektovanja i inženjeringa implementacija zakonskih normi i zahtjeva zaštite okoline i redukcije pritiska na klimatske promjene iz energetskog sektora (UNFCCC, Kyoto protokol),
- korištenje najboljih raspoloživih tehnika (BAT) i tehnologija, te okolinski podobnih materijala,
- optimiziranje proizvodnje električne i toplotne energije, usmjeravanje na kogeneraciju i kosagorjevanje,
- povećanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih energetskih resursa,
- modernizacija rudnika, sigurna i održiva eksploatacija kvalitetnog uglja,
- izgradnja distributivnih sistema bez štetnih uticaja na okolinu.

Kontinuirano će se pratiti uticaji i učinci postojećih energetskih objekata na okolinu, a preventivnim i korektivnim mjerama će se smanjivati negativni uticaji do konačnog cilja - okolinske prihvatljivosti.

U tom kontekstu permanentno će se planirati i realizirati investiciona ulaganja u:

- modernizaciju tehničkih i tehnoloških pogonskih rješenja, koja će biti usaglašena sa normama i objedinjenim uvjetima zaštite okoline koji su utvrđeni okolinskim dozvolama;
- pripremne aktivnosti u vezi projekata odsumporavanja i denitrifikacije za više postojećih termo blokova;
- rekultivaciju deponija produkata sagorjevanja iz termoelektrana, te napuštenih površinskih i jamskih kopova;
- povećanje energetske efikasnosti, smanjenje energetske gubitaka u proizvodnji, distributivnoj mreži i rudnicima;
- monitoring i smanjivanje zagađujućih materija u zrak, vodu i zemljište;
- praćenje i izvještavanje o stakleničkim gasovima;
- procjenu rizika i mogućih incidentnih uticaja na okolinu;
- planiranje i poduzimanje preventivnih, eventualno sanacionih mjera u cilju sigurnosti stanovništva i kvaliteta okoline;
- adekvatno upravljanje otpadom kao i njihovoj ponovnoj upotrebi, reciklaži i konačnom zbrinjavanju na okolinski prihvatljiv način.

Tokom protekle dvije godine EPBiH je napravila prve korake u razvoju elektromobilnosti i ove aktivnosti se namjeravaju nastaviti i u planskom periodu.

Menadžment i stručni kadrovi će se aktivno uključivati u procese transponiranja i implementacije legislative EU, utvrđenih međunarodnih obaveza, te u investicijske programe i finansijske potpore za održivi razvoj BiH u okviru evropskih integracija. Takođe, značajno je uključivanje u izradu strateških i planskih dokumenata iz domena energetskog sektora, zaštite i unapređenja okoline, korištenja prostora i prirodnih dobara FBiH, odnosno cijele BiH.

Negativne stavove i nepovjerenje stanovništva po pitanju tehno-ekonomske i okolinske prihvatljivosti programa energetskog razvoja FBiH, odnosno EPBiH treba eliminirati transparentnim radom i kontinuiranom komunikacijom sa lokalnim stanovništvom, izvršnim vlastima, međunarodnim i nevladinim organizacijama, medijima, te širom javnošću.

Imajući u vidu uslove privređivanja u okruženju, te kretanja na tržištu, planove proizvodnje i prodaje, planiranu realizaciju obaveza po licencama i Opštim uslovima za isporuku električne energije, za naredne tri godine se očekuje relativno mali porast obima prodaje električne energije krajnjim kupcima djelatnosti snabdijevanja te solidan porast prodajnih cijena (sa izuzetkom kategorije *Domaćinstva*) kao posljedica rasta i cijena na tržištu. Tržišna kretanja pokazuju da će i veleprodajna cijena električne energije u djelatnosti trgovine biti iznad onih ostvarenih tokom 2015. i 2016. godine te je potrebno usmjeriti pažnju na kontinuiranu realizaciju programa štednje i racionalizacije poslovanja u svim oblastima i djelatnostima.

6 ELEKTROENERGETSKI BILANS

Elektroenergetski bilans EPBiH za period 2018.–2020. godine (EEB) predstavlja okvirni energetska plan EPBiH u naredne tri godine. Isti je potreban u cilju sagledavanja potreba postojećih kupaca električne energije koji imaju ugovor za snabdijevanje sa EPBiH, realizacije planiranih remonata i rekonstrukcija proizvodnih kapaciteta, te iskazivanja mogućeg bilansnog viška električne energije do onog nivoa koji obezbjeđuje optimalno iskorištenje proizvodnih kapaciteta i postizanje maksimalnih energetska-ekonomskih efekata za EPBiH.

Ovaj bilans je zasnovan prevashodno na EEB za 2018. godinu, a za naredne dvije godine date su samo okvirne projekcije pri čemu je naročito važno sagledavanje remonata zastoja radi pravovremene pripreme.

Bilans predstavlja podlogu za izradu Plana poslovanja Društva za period 2018.–2020. godina.

Osnovna polazišta za izradu EEB za period 2018. – 2020. godine su:

- zadovoljavanje očekivanih potreba potrošača EPBiH na distributivnoj i prenosnoj mreži, te pokrivanje gubitaka na distributivnoj mreži,
- omogućavanje planiranih radova na redovnom godišnjem održavanju proizvodnih kapaciteta,
- obezbjeđenje sigurnosti u planiranoj proizvodnji električne energije putem hladne rezerve kod termoelektrana,
- optimalna eksploatacija termo kapaciteta u skladu sa raspoloživim količinama uglja,
- optimalno iskorištenje prirodnih dotoka vode u akumulacije hidroelektrana.

Podloge za izradu EEB za period 2018.-2020. godina bile su slijedeće:

- prognoza neto potrošnje kupaca EPBiH priključenih na mreži distribucije sa godišnjim porastom od 0,5% u 2018. godini u odnosu na procjenu za 2017. godinu, te godišnjim porastom od 0,6% u 2019. godini i 1,4% u 2020. godini;
- plan potrošnje direktnih potrošača na bazi dostavljenih podataka veći za 1,9% u odnosu na procjenu za 2017. godinu; specifičnost je prestanak snabdijevanja Željezare Ilijaš;
- gubici na distributivnoj mreži planirani su u istom apsolutnom iznosu, a u procentima iznose 8,9% u prve dvije godine, odnosno 8,7% u 2020.godini, iskazano u odnosu na bruto distributivnu potrošnju;
- proizvodnja malih hidroelektrana koje su u vlasništvu EPBiH u 2018. godini ostaje okvirno na nivou planske proizvodnje iz prethodne godine; u 2019. i 2020. godini predviđen je ulazak u pogon novih hidroelektrana na rijeci Neretvici što će dovesti do značajnog povećanja proizvodnje mHE u vlasništvu EPBiH (za oko 42% u 2020. u odnosu na 2018.);
- početak proizvodnje u vjetroparku Podveležje od 01.09.2019. godine sa proizvodnjom u količini od 40 GWh u 2019. godini i godišnjom proizvodnjom 120 GWh u 2020. godini;
- količina električne energije nezavisnih proizvođača, proizvedena iz obnovljivih izvora, koja je raspoloživa EPBiH po osnovu preuzimanja obaveznog udjela, bazirana je na procjeni dostavljenoj od *Operatora za obnovljive izvore energije i efikasnu kogeneraciju*; planirano preuzimanje energije iz obnovljivih izvora u vlasništvu nezavisnih proizvođača raste sa 141,6 GWh u 2018. godini, na 177,8 GWh u 2020. godini;
- zastoji proizvodnih objekata radi obavljanja rekonstrukcija i remonata;

- plan isporuke tehnološke pare i energije za grijanje iz termoelektrana urađen je na bazi procijenjenih potreba za zadovoljenje toplotnog konzuma;
- podaci o mogućnostima rudnika za isporuku uglja termoelektranama i toplotne vrijednosti pojedinih vrsta uglja;
- tehničko-energetske karakteristike blokova u TE Tuzla i TE Kakanj.

Kod izrade EEB za period 2018.-2020. godina korišteni su:

- kriteriji iz *Pravilnika o pripremi i realizaciji elektroenergetskog bilansa* i ostalih relevantnih dokumenata;
- kriteriji za plansku raspoloživost termo blokova i plan proizvodnje blokova u hladnoj rezervi saglasno *Pravilniku o pripremi i realizaciji elektroenergetskog bilansa*;
- minimalan nivo operativne rezerve (hladna rezerva u termoelektranama) planiran je u okvirima potrebne raspoložive snage od oko 70 MW na pragu, tako da se ne dovede u pitanje snabdijevanje kupaca, kao i realizacija ugovorenih aranžmana;
- planirana je eksploatacija hidroelektrana na poželjnim kotama i na bazi planiranog rada HE Rama u periodu 2019.-2020. godina, dok je u 2018. godini izraženo očekivanje niže kote HE Rama na početku godine zbog sušnih prilika koje vladaju u 2017. godini.

Ukupna proizvodnja u periodu 2018.-2020. godina iznosi 21.873,6 GWh. Proizvodnja iz hidroelektrana u ukupnoj proizvodnji električne energije učestvuje u prosjeku sa 20%. Ostatak se odnosi na termoelektrane i vjetroelektrane gdje se od 01.09.2019. godine planira proizvodnja električne energije iz vjetroparka Podveležje, sa planiranom proizvodnjom na godišnjem nivou od 40 GWh u 2019. godini (za 4 mjeseca u toj godini) i 120 GWh u 2020 godini.

Kod podružnice HE na Neretvi je u prvoj planskoj godini planirana niža proizvodnja u iznosu 1.351,9 GWh, što je manje od uobičajene obzirom na nižu kotu u akumulacijama koja se očekuje krajem 2017. godine. U ostale dvije godine planirana proizvodnja iznosi 1.415 GWh. Kod TE planirani obim proizvodnje je u korelaciji sa obimom i trajanjem remonata. Kod TE Tuzla je proizvodnja za 2020. godinu manja zbog kapitalnog remonta bloka 6 u toj godini dok je za prve 2 godine planirana blizu procijenjenoj za 2017 godinu. Za TE Kakanj je u prvoj planskoj godini planirana proizvodnja od 2.519,7 GWh dok je u preostale 2 godine planirano cca 2.300 GWh.

Obzirom da se u planskom periodu planiraju izgraditi i pustiti u pogon novi objekti za proizvodnju iz obnovljivih izvora, tako obim i učešće proizvodnje iz ovih izvora rastu u odnosu na dosadašnji nivo. Upravo bi proizvodnja iz VP Podveležje i mHE na Neretvici trebala nadoknaditi dobar dio proizvodnje koja bi trebala izostati zbog kapitalnog remonta bloka 6 u TE Tuzla tokom 2020. godine.

Kada su u pitanju nabavke uglja za sve tri planske godine, planirana je nabavka od preko 6 miliona tona. U 2018. godini planirane nabavke prelaze 6,6 mil. tona i veće su u odnosu na ostale dvije planske godine, a značajno prelaze i proizvodne potrebe za tu godinu, jer je nužno konsolidovati depo obzirom na procijenjeno stanje depoa krajem 2017.godine. Obzirom na planiranu konsolidovanost depoa na kraju 2018. godine, za 2019. i 2020. godinu planirane nabavke uglja su vrlo blizu planiranih potreba. Za 2020. godinu planirana je nešto manja nabavka mrkog 2 obzirom na planirani kapitalni remont bloka 6 u TE Tuzla u toj godini.

Pregled planiranih nabavki uglja za potrebe termoelektrana dat je u slijedećoj tabeli:

Nabavke uglja (000 t)	Plan		
	2018	2019	2020
Lignit	2.400	2.400	2.400
Mrki 1	800	800	800
Mrki 2	900	800	720
TE TUZLA	4.100	4.000	3.920
TE KAKANJ	2.520	2.110	2.110
UKUPNO	6.620	6.110	6.030

U narednoj tabeli daje se sažetak EEB za period 2018.-2020. godina

GWh

Elektroenergetski bilans	Procjena	Plan		
	2017	2018	2019	2020
HIDROELEKTRANE	1.039,8	1.418,8	1.485,9	1.510,1
VJETROELEKTRANE			40,0	120,0
TERMoeLEKTRANE	6.076,2	5.923,6	5.866,9	5.508,4
PROIZVODNJA NA PRAGU	7.116,0	7.342,4	7.392,8	7.138,4
<i>Promjena u % (u odnosu na godinu prije)</i>		3,2%	0,7%	-3,4%
PRIJEM ENERGIJE	2.601,5	494,3	503,1	535,5
RASPOLOŽIVO	9.717,5	7.836,7	7.895,9	7.674,0
Neto distribucija snabdijevanje EPBiH	4.213,9	4.235,4	4.260,9	4.319,5
Distributivni gubici	420,6	428,8	428,8	428,8
<i>Distributivni gubici u %</i>	8,9	8,9	8,9	8,7
Neto potrošnja ostalih snabdjevača	104,0	154,7	154,6	154,6
DISTRIBUCIJA bruto*	4.738,5	4.818,9	4.844,3	4.902,9
<i>Promjena u % (u odnosu na godinu prije)</i>		1,7%	0,5%	1,2%
Direktni potrošači (110 kV)	468,3	477,2	477,2	477,2
UKUPNA POTROŠNJA	5.102,8	5.141,4	5.166,9	5.225,5
<i>Promjena u % (u odnosu na godinu prije)</i>		0,8%	0,5%	1,1%
Tržišna prodaja uklj. bil. višak 70%	4.144,3	2.489,3	2.522,3	2.237,7
Gubici prenosa (isporuka u vezi PU)	199,3			
Prodaja po osnovu UPTS	205,6	197,0	200,9	205,0
Ostale isporuke i pomoćne usluge	65,5	9,0	5,8	5,8
ISPORUKA SA BIL. VIŠKOM 70%	4.614,7	2.695,3	2.729,0	2.448,5
<i>Promjena u % (u odnosu na godinu prije)</i>		-42%	1%	-10%
UK. POTREBE SA BIL. VIŠ 70%	9.717,5	7.836,7	7.895,9	7.674,0
<i>Bilansni višak za 70% dotok</i>		1.572,0	2.522,3	2.237,7
<i>Bilansni višak za 90% dotok</i>		1.325,0	2.275,3	1.990,7

*uključuje količine energije za isporuku kupcima drugih snabdjevača

7 FINANSIJSKI PLAN

PLANIRANI FINANSIJSKI REZULTAT EPBIH ZA PERIOD 2018. – 2020. GODINA

						000 KM
PS	PREDRAČUN BILANSA USPJEHA	Plan	Procjena	Plan	Plan	Plan
6.1.	po planskim stavkama	2017.	2017.	2018.	2019.	2020.
I	PRIHODI					
1	Prihodi od prodaje el. energije i pom. usluga	955.777	1.064.337	963.899	967.620	958.531
	- prihod od prodaje krajnjim kupcima EP BiH	677.451	672.559	688.326	714.193	729.453
	-prihod od prodaje drugim kupcima u BiH	240.702	340.161	226.398	209.701	189.109
	-prihod od izvoza el. energije	24.724	16.563	36.317	33.298	29.541
	-prihod od prodaje pomoćnih usluga kapaciteti i energija	12.900	35.054	12.858	10.428	10.428
2	Prihod od prodaje sporednih i nus proizvoda	15.447	15.386	18.123	17.765	17.474
	-prihod od tehnološke pare	3.601	3.108	3.412	3.054	3.014
	-prihod od toplotne energije	10.325	10.718	13.232	13.231	12.980
	-prihod od prodaje nus proizvoda	1.521	1.560	1.480	1.480	1.480
3	Prihodi od prodaje materijala i usluga	27.555	23.587	26.089	25.116	25.090
	- prihod od naknada priključenja	17.800	16.137	17.800	17.800	17.800
	- ostali prihod od prodaje mater. i usluga	9.755	7.450	8.289	7.316	7.290
4	Prihod od finansiranja	6.952	8.699	3.515	3.070	2.926
5	Ostali prihodi	17.908	23.738	13.320	13.035	13.098
	UKUPNO PRIHODI (1 do 5)	1.023.640	1.135.746	1.024.946	1.026.605	1.017.120
II	TROŠKOVI I RASHODI					
8	Materijal za proizvodnju električne energije	388.747	379.146	376.880	375.587	354.727
9	Materijal za održavanje	13.922	10.495	12.534	12.616	12.719
10	Ostali troškovi materijala	6.185	4.923	6.348	6.619	6.627
11	Troškovi prevoza uglja	27.429	28.780	28.817	29.917	28.248
12	Usluge održavanja	18.464	12.400	17.898	18.496	19.849
13	Troškovi nabavke el. energije i pomoćnih usluga	93.418	265.314	98.491	78.770	82.335
14	Premije osiguranja	2.859	1.202	2.600	2.615	2.649
15	Drugi troškovi usluga	12.570	9.350	11.984	12.160	12.240
16	Troškovi amortizacije	151.641	153.500	157.051	157.640	162.943
17	Troškovi mrežarina i naknade za NOS	52.858	53.393	46.352	46.621	46.938
18	Plate i naknade plata	158.343	151.754	151.666	150.468	151.756
19	Drugi troškovi rada	22.576	20.975	21.002	21.099	21.150
20	Vodoprivredne naknade	26.348	18.085	25.670	26.781	26.784
21	Razne dažbine, naknade i članarine	22.856	22.256	23.926	23.826	23.315
22	Drugi troškovi poslovanja	8.902	7.580	9.207	9.352	9.341
23	Finansijski troškovi i rashodi	4.516	4.141	4.121	5.143	7.627
24	Drugi rashodi	7.763	10.656	8.759	8.984	8.848
25	Troškovi rezervisanja	3.705	3.625	5.726	5.523	5.145
	UKUPNI TROŠKOVI I RASHODI (8 do 25)	1.023.102	1.157.577	1.009.032	992.219	983.241
	Neto dobit/gubitak	538	-21.831	15.914	34.386	33.879

Predračun finansijskog rezultata poslovanja Društva za period 2018.-2020. urađen je na bazi:

- Elektroenergetskog bilansa za period 2018.-2020. godina,
- smjernica za izradu trogodišnjeg plana EPBiH za period 2018.-2020.godina,
- procjene finansijskog rezultata za 2017. godinu,
- važećih zakonskih propisa u momentu izrade Plana.

Predračun bilansa uspjeha Društva predstavlja strukturiran prikaz finansijske uspješnosti poslovanja, koji se zasniva na osnovnim ekonomskim pokazateljima procjene prihoda, troškova i rashoda, Regulatornom kontnom planu (FERK), te pokazateljima kretanja prihoda, troškova i rashoda za planski period. Iskazani planirani finansijski rezultat JP EP BiH po godinama trogodišnjeg perioda predstavlja konsolidaciju planiranih prihoda, troškova i rashoda djelatnosti (*Proizvodnja, Distribucija, Snabdijevanje i Trgovina, Funkcije potpore*) i na nivou Društva. Prihodi, troškovi i rashodi su grupisani u planske stavke, dok su glavne stavke prihoda dodatno raščlanjene po podgrupama shodno karakteru i materijalu/usluži koja se prodaje.

Treba napomenuti da je procjena finansijskog rezultata za 2017. godinu rađena krajem novembra i da će konačni finansijski rezultat Društva za 2017. godinu ovisiti od energetske i tržišne prilike u toku novembra i decembra, kretanja valutnih kurseva, rezultata popisa imovine i obaveza, kao i drugih okolnosti.

Planovi za sve tri godine su horizontalno razrađeni po djelatnostima (kao funkcionalni budžet), po organizacionim cjelinama unutar djelatnosti (po pripadnosti podružnicama), zatim po podružnicama kao i po organizacionim cjelinama u Direkciji. Također, pored planskih stavki, planovi djelatnosti i podružnica za 2018. godinu će biti vertikalno razrađeni i po vrstama i strukturi prihoda, troškova i rashoda do nivoa osmocičnih konta u skladu sa važećim kontnim planom koji se primjenjuje u Društvu.

Na narednim stranicama su detaljnije pojašnjeni prihodi, troškovi i rashodi planirani za 2018. godinu kao prvu godinu planskog perioda, dok su nakon toga data osnovna obilježja planiranih prihoda, troškova i rashoda za preostale dvije godine planskog perioda.

PLANIRANI FINANSIJSKI REZULTAT EPBIH ZA 2018. GODINU PO DJELATNOSTIMA

hilj. KM

PREDRAČUN BILANSA USPJEHA		Djelatnost	Djelatnost	Djelatnost	Djelatnost	Direkcija	Plan
6.1.		Proizvodnje	Distribucije	Snabdijevanja	Trgovine	Funkcije potpore	2018
I	PRIHODI						
1	Prihodi od prod. el. energije i pom. usluga*	0	10.175	680.811	272.914	0	963.899
	-prihod od prodaje krajnjim kupcima EP BiH		7.516	680.811			688.326
	-prihod od prodaje drugim kupcima u BiH		2.659		223.739		226.398
	-prihod od izvoza el. energije				36.317		36.317
	-prihod od prodaje pomoćnih usluga kapaciteti i energija				12.858		12.858
2	Prihod od prodaje spored. i nus proizvoda	18.123	0	0	0	0	18.123
	-prihod od tehnološke pare	3.412					3.412
	-prihod od toplotne energije	13.232					13.232
	-prihod od prodaje nus proizvoda	1.480					1.480
3	Prihodi od prodaje materijala i usluga	2.271	22.711	873	0	235	26.089
	- prihod od naknada priključenja		17.800				17.800
	- ostali prihod od prodaje mater. i usluga	2.271	4.911	873	0	235	8.289
4	Prihod od finansiranja	36	156	2.272	0	1.050	3.514,6
5	Ostali prihodi	1.382	8.784	1.704	0	1.450	13.319,9
UKUPNO PRIHODI (1 - 5)		21.812	41.826	685.659	272.914	2.735	1.024.946
II	TROŠKOVI I RASHODI						
8	Materijal za proizvodnju el. energije	376.880	0	0	0	0	376.880
9	Materijal za održavanje	6.800	5.666	34	0	34	12.534
10	Ostali troškovi materijala	1.579	3.540	721	35	474	6.348
11	Troškovi prevoza uglja	28.817	0	0	0	0	28.817
12	Usluge održavanja	8.519	6.203	466	19	2.690	17.898
13	Troškovi nabavke el. energije i pomoćnih usluga	0	18.330	18.309	61.852	0	98.491
14	Premije osiguranja	1.626	896	44	2	31	2.600
15	Drugi troškovi usluga	2.323	1.537	6.424	30	1.670	11.984
16	Troškovi amortizacije	88.178	62.550	574	58	5.691	157.051
17	Troškovi mrežarina i naknade za NOS	0	41.840	4.512	0	0	46.352
18	Plate i naknade plata	61.091	64.095	12.979	1.236	12.265	151.666
19	Drugi troškovi rada	7.844	9.396	1.909	118	1.735	21.002
20	Vodoprivredne naknade	25.371	216	41	4	38	25.670
21	Razne dažbine, naknade i članarine	18.485	3.477	343	152	1.470	23.926
22	Drugi troškovi poslovanja	3.735	3.320	930	47	1.174	9.207
23	Finansijski troškovi i rashodi	1.827	1.848	114	25	307	4.121
24	Drugi rashodi	1.714	4.122	2.796	3	125	8.759
25	Troškovi rezervisanja	2.008	2.205	245	5	1.262	5.726
UKUPNI TROŠKOVI I RASHODI (8-25)		636.796	229.241	50.443	63.587	28.966	1.009.032
Neto dobit							15.914

* Plan prihoda od el. energije i pomoćnih usluga dat je po planiranom fakturisanju djelatnosti, a planska raspodjela ovih prihoda na djelatnosti izvršit će se naknadno po usvajanju plana od strane nadležnih organa u skladu sa aktima koji regulišu raspodjelu prihoda te će biti uvrštena u planove djelatnosti

Bilješka I - Ukupan prihod

Planirani ukupan prihod Društva za 2018. godinu iznosi 1.024.946 hilj. KM i čine ga:

- *Prihod od prodaje električne energije i pomoćnih usluga* u iznosu od 963.899 hilj. KM,
- *Prihod od prodaje sporednih i nus proizvoda* u iznosu od 18.123 hilj. KM,
- *Prihod od prodaje materijala i usluga* u iznosu od 26.089 hilj. KM,
- *Prihodi od finansiranja* u iznosu od 3.515 hilj. KM,
- *Ostali prihodi* u iznosu od 13.320 hilj. KM.

Najveći dio planiranog prihoda čini prihod od prodaje električne energije i pomoćnih usluga na koji se odnosi 94 % planiranih prihoda za 2018. godinu.

1. Prihod od prodaje električne energije i pomoćnih usluga planiran je u ukupnom iznosu od 963.899 hilj. KM i čine ga:

- prihod od prodaje električne energije krajnjim kupcima (krajnji kupci na 110 kV i distributivnoj mreži) EPBiH u iznosu od 688.326 hilj. KM,
- prihod od prodaje električne energije drugim kupcima u BiH (uključujući prodaju po osnovu UPTS-a i prihod po osnovu kupoprodaje na tržištu) u iznosu 226.398 hilj. KM
- prihod od izvoza električne energije u inostranstvo u iznosu od 36.317 hilj. KM
- prihod od prodaje pomoćnih usluga (kapacitet i energija) u iznosu od 12.858 hilj. KM.

Prihod od prodaje električne energije krajnjim kupcima planiran je na osnovu bilansne neto potrošnje od 4.713 GWh gdje se 4.235 GWh odnosi na krajnje kupce na distributivnoj mreži dok se preostalih 477 GWh odnosi na krajnje kupce na 110 kV mreži (tzv. direktni kupci).

Planirani prihod od prodaje krajnjim kupcima ima sljedeću strukturu:

- krajnji kupci na 110 kV: 49.359 hilj. KM,
- distributivni kupci (krajnji kupci na distributivnoj mreži): 631.452 hilj. KM,
- prihod od neovlaštene potrošnje: 435 hilj. KM (planirano kod djelatnosti *Distribucije*)
- prihod od distributivne mrežarine za kupce drugih snabdjevača 7.080 hilj. KM (planirano kod djelatnosti *Distribucije*)

Najveći dio planirane prodaje električne energije krajnjim kupcima odnosi se na kategoriju *Domaćinstva* gdje se planira ostvariti 314.545 hilj. KM prihoda uz prosječnu prodajnu cijenu od 14,48 F/kWh (bez promjene tarifnih stavova u odnosu na 2017. godinu). Planom za 2018. godinu je uobzirena okolnost da FERK nije prihvatio upućeni prijedlog cijena za javno snabdijevanje za 2018. godinu te da neće doći do očekivanog i predloženog povećanja cijena za krajnje kupce iz kategorije *Ostala potrošnja na 0,4 kV naponu* na javnom snabdijevanju. Ovo ima snažnog odraza na planirani prihod od krajnjih kupaca, kako u okviru javnog snabdijevanja, tako i u okviru tržišnog snabdijevanja u prvoj planskoj godini. Dodatna otežavajuća okolnost je što se u momentu izrade ovog Plana teško može pretpostaviti koliki će broj, udio i energija kupaca iz pomenute kategorije biti na tržišnom snabdijevanju, a koliko na javnom snabdijevanju obzirom da je još uvijek u toku kampanja ugovaranja.

U odnosu na procjenu za 2017. godinu, planirano je povećanje ukupne neto potrošnje krajnjih kupaca i povećanje prihoda uz manje povećanje cijena za pojedine kategorije kupaca. Planiran je porast broja krajnjih kupaca za oko 1% u odnosu na 2017. godinu, ali i veća količina energije koju će dio krajnjih kupaca nabaviti od drugih snabdjevača u BiH, a pri čemu EP BiH (odnosno distributivna djelatnost) ostvaruje prihod od mrežarine.

Prihod od prodaje na tržištu kroz djelatnost trgovine planiran je u iznosu od 260.056 hilj. KM (bez dijela po osnovu pomoćnih usluga) što se odnosi na

- prodaju po osnovu tržišne prodaje gdje prihod iznosi 219.072 hilj. KM

- prihod od isporuka energije po osnovu zaključenih ugovora o poslovno-tehničkoj suradnji (UPTS) sa drugim elektroprivredama u BiH (EP HZHB i ERS) u iznosu 17.944 hilj. KM
- prihod od kupoprodaje („vezana“ trgovina“) u iznosu 23.040 hilj. KM.

Od iznosa prihoda po osnovu tržišne prodaje i kupoprodaje očekuje se da oko 15% bude ostvareno po osnovu izvoza električne energije tj. prodaje kupcima izvan BiH. Prihod po osnovu tržišne prodaje električne energije planiran je na osnovu već zaključenih (u momentu izrade Plana) aranžmana za dugoročnu prodaju, te prognozirane cijene za ostale vidove prodaje, a shodno raspoloživim količinama za prodaju iz EEB-a što uključuje i bilansne viškove uz 70% vjerovatnoće dotoka. Moguće je da će dio bilansnih viškova biti plasiran kroz pomoćne usluge, konkretno pokriće prijenosnih gubitaka gdje se u decembru 2017. godine očekuje tender NOS-a BiH vezano za ovu i druge pomoćne usluge.

Planirani prihod i trošak za kupoprodaju električne energije ne predstavlja ograničenje-limit do kojeg se treba realizirati kupoprodaja električne energije u toku 2018.godine. U okviru raspoloživih mogućnosti (u smislu energetske i finansijske situacije) treba težiti maksimizaciji pozitivnih energetskih i finansijskih efekata kupoprodaje uz uslov da se ne ugrozi realizacija ugovorenih obaveza za isporuke električne energije kao i likvidnost Društva.

U okviru djelatnosti *Distribucije* planiran je prihod od mrežarine po osnovu zaključenih ugovora o poslovno-tehničkoj suradnji (UPTS) sa drugim elektroprivredama u BiH (EP HZHB i ERS) u iznosu 2.659 hilj. KM

Planirana prodaja električne energije za 2018. godinu iznosi 7.697 GWh što prihodovno iznosi 948.434 hilj. KM, a ukupna prosječna prodajna cijena iznosi 12,32 F/kWh. U planiranu količinu prodaje nisu uvršteni planirani prihodi po osnovu neovlaštene potrošnje kao ni prihod od distributivne mrežarine za kupce drugih snabdjevača.

Struktura prodaje je sljedeća:

- krajnji kupci EPBiH (djelatnost snabdijevanja) čine 61,2 % količine i 72,0% prihoda
- tržišni kupci (trgovina i UPTS) čine 38,8% količine i 28,0% prihoda

U slučaju da se kroz djelatnost *Snabdijevanja* ne proda/ugovori dio planirane količine energije za krajnje kupce, ova energija bi se plasirala kroz djelatnost *Trgovine*.

Ispod je dat tabelarni pregled *Strukture planirane prodaje električne energije* u 2018. godini

STRUKTURA PRODAJE ELEKTRIČNE ENERGIJE vrsta prodaje	2018. godina Plan			
	Energija GWh	Cijena F/kWh	Prihod mil.KM	udio %
Krajnji kupci- snabdijevanje				
- kupci na 110 kV	477,2	10,34	49,359	5%
- kupci na 35 kV	285,3	11,91	33,984	4%
- kupci na 10 kV	822,8	13,97	114,948	12%
- domaćinstva	2.171,8	14,48	314,545	33%
- ostali 0,4 kV	872,6	17,62	153,778	16%
- javna rasvjeta	82,9	17,12	14,197	1%
Ukupno krajnji kupci (SNB)	4.712,6	14,45	680,811	72%
Prodaja -trgovina				
Ukupna prodaja u /izvan BiH	2.489,1	8,80	219,072	23%
Prodaja po osnovu UPTS	197,0	10,46	20,604	2%
Kupoprodaja u /izvan BiH vezana trgovina	240,0	9,60	23,040	2%
Prodaja u vezi pomoćnih usluga	58,8	8,35	4,908	1%
Ukupno prodaja (TRG)	2.984,9	8,97	267,623	28%
Ukupno prodaja električne energije*	7.697,4	12,32	948,434	100%

*nisu obuhvaćeni prihodi po osnovu neovlaštene i neregistrovane potrošnje (435 hilj. KM), prihod od distributivne mrežarine za kupce drugih snabdjevača (7.080 hilj. KM)

Prihod od prodaje pomoćnih usluga planiran je u iznosu od 12.858 hilj. KM, a čine ga:

1. prihod od kapaciteta za pomoćne usluge

- usluga kapaciteta za sekundarnu regulaciju..... 6.019 hilj. KM
- usluga kapaciteta za tercijarnu regulaciju..... 1.931 hilj. KM

2. prihod od energije u vezi pomoćnih usluga (isporuka 58,8 GWh) od 4.908 hilj. KM

- prihod od energije u režimu rada sekundarne regulacije 2.508 hilj. KM
- prihod od energije u režimu rada tercijarne regulacije 720 hilj. KM
- prihod od energije za pokrivanje debalansa 1.680 hilj. KM

Prihod od energije u vezi pomoćnih usluga će možda biti i veći ukoliko EPBiH bude izabrana za isporučioča energije za pokriće prenosnih gubitaka u EES-u BiH na tenderu koji će provesti NOS BiH pred kraj 2017. godine.

2. Prihod od prodaje sporednih i nus proizvoda je planiran (i to u termoelektranama) u iznosu od 18.123 hilj. KM i to po sljedećim osnovama:

- prihod od prodaje tehnološke pare u iznosu 3.412 hilj. KM
- prihod od isporuke toplotne energije (grijanje Tuzle, Lukavca i Kaknja) 13.232 hilj. KM
- prihod od prodaje nus proizvoda (pretežno šljaka i pepeo) 1.480 hilj. KM.

3. Prihod od prodaje materijala i usluga je planiran za 2018. godinu u iznosu 26.089 hilj. KM, a obuhvata sljedeće elemente:

- prihode od naknade priključenja na distributivnu mrežu u iznosu 17.800 hilj. KM (planirano kod djelatnosti distribucije)
- razne druge prihode od prodaje usluga (pretežno u djelatnosti distribucije), te prihode po osnovu izdavanja elektroenergetskih saglasnosti, zakupnine, naknada za korištenje infrastrukture od strane kablovskih operatera, isporuka vode sa brane Snježnica i drugo u sumarnom iznosu od 8.289 hilj. KM

Na ovoj stavci planiran je (kod djelatnosti snabdijevanja) novi prihod i to po osnovu provizije od naplate RTV takse što je usluga koju je EPBiH ugovorila sa BHRT i RTV FBIH tokom 2017. godine. Očekuje se i povećanje prihoda naknada koje kablovski operateri trebaju platiti po osnovu korištenja infrastrukture EPBiH (distributivna mreža) za svoje potrebe s tim da se dio naknada odnosi na korištenje infrastrukture u proteklom periodu.

4. Prihodi od finansiranja planirani su u iznosu 3.515 hilj. KM i najvećim dijelom (oko 2/3) se odnose na prihode po osnovu zateznih kamata zbog neblagovremenog plaćanja računa za isporučenu električnu energiju (planirano kod djelatnosti *Snabdijevanja*). Planiran je kamatni prihod po osnovu oročenja i deponovanja novčanih sredstava Društva u poslovnim bankama, ali u znatno manjem iznosu nego je ostvarenje u proteklim godinama. Isti će uveliko zavistiti od utroška i dinamike plaćanja po investicionim aktivnostima do kraja 2017. i u toku 2018. godine, jer će ovo uticati na mogućnost oročavanja i stanje novčanih sredstava na računima EPBiH. Također, na ovoj stavci planirani su i prihodi od kamata po osnovu reprograma potraživanja, kamate po osnovu pozajmica rudnicima, te drugi finansijski prihodi. Nisu planirani prihodi kao ni rashodi po osnovu kursnih razlika, obzirom na nepredvidivost kretanje valutnih kurseva.

5. Ostali prihodi planirani su u iznosu od 13.320 hilj. KM. Na ovoj planskoj stavci planiran je prihod po osnovu isplate dobiti ostalih zavisnih društava (izuzimajući rudnike) u iznosu od 1.000 hilj. KM koja se namjerava iskoristiti za dokapitalizaciju ovih zavisnih društava. Pored navedenog, na ovoj planskoj stavci značajni su i odgođeni prihod po osnovu amortizacije doniranih stalnih sredstava (ukupno 7.568 hilj. KM, skoro sve u djelatnosti Distribucije) te prihodi od naplaćenih otpisanih potraživanja (pretežno u djelatnosti Snabdijevanja). Također, u ovu plansku stavku svrstani su i prihodi od kazni i penala, prihodi od osiguravajućih društava po osnovu naplaćenih šteta, prihodi od prodatog otpadnog materijala, prihodi od

prodatih stalnih sredstava i materijala sa demontiranih stalnih sredstava, prihodi iz ranijih godina i slično.

Bilješka II– Ukupni troškovi i rashodi

Ukupni troškovi i rashodi planirani su u iznosu od 1.009.032 hilj. KM, od čega se 63% odnosi na djelatnost proizvodnje.

8. Materijal za proizvodnju električne energije planiran je u iznosu od 376.880 hilj. KM (u TE Kakanj planirani troškovi 156.191 hilj. KM, u TE Tuzla planirano 220.689 hilj. KM) i čine ga troškovi uglja za proizvodnju električne energije, tehnološke pare i toplotne energije, kalo i rastur uglja, troškovi hemikalija, industrijske vode, analize uglja, troškovi tečnih goriva za potpalu i podršku vatri i slično. Troškovi uglja za proizvodnju električne energije su najznačajniji trošak unutar ove stavke, a planirani su na osnovu planirane proizvodnje električne energije u termoelektranama, specifičnog utroška topline uglja uz primjenu planske cijene topline uglja koja je približna prosjeku ostvarenja za prvih 9 mjeseci 2017. godine, a uz uvažavanje cijena utvrđenih odlukom Vlade FBiH te očekivanih ugovornih odredbi o premiranju i penaliziranju kvaliteta uglja.

9. Materijal za održavanje obuhvata troškove planirane u iznosu 12.534 hilj. KM, a istim su obuhvaćeni troškovi materijala i rezervnih dijelova za održavanje (redovno i investiciono) sredstava u tehnički ispravnom stanju kako bi ova sredstva mogla obavljati svoju funkciju u okviru predviđenog vijeka trajanja čime se postiže pogonska spremnost proizvodnih postrojenja i distributivne mreže kao i funkcionalnost IKT infrastrukture. Kroz neophodna poboljšanja u upravljanju zalihama i procesu nabavki planira se dalje smanjenje nivoa zaliha materijala i rezervnih dijelova što bi dovelo do boljih finansijskih rezultata i pozitivnog odraza na gotovinski tok preduzeća. Ovi troškovi biće povećani u odnosu na 2017. godinu zbog većeg obima aktivnosti na održavanju u odnosu na prethodni period.

10. Ostali troškovi materijala planirani su u iznosu 6.348 hilj. KM, a obuhvataju utrošenu električnu energiju, kancelarijski materijal, utrošeno gorivo i mazivo za vozila, otpis HTZ opreme (kod stavljanja u upotrebu) itd. Očekuje se dodatno smanjenje troškova kancelarijskog materijala u djelatnosti *Snabdijevanja* zbog promjene u procesu štampanja računa za električnu energiju tj. prelaska na štampanje, kovertiranje i dostavu putem usluge pošte. Kod troškova goriva je uobziren aktuelni nivo cijena goriva za vozila u periodu izrade Plana (koji je veći u odnosu na prosjek u prva 3 kvartala 2017.godine), a potrebno je posvetiti pažnju smanjenju troškova električne energije u poslovnim objektima Društva u skladu sa *Politikom energetske efikasnosti*. Na djelatnosti *Snabdijevanja* je u okviru ove stavke planiran i trošak opreme-uređaja za ugradnju kod dijela krajnjih kupaca u cilju dostizanja postavljenih ciljeva energetske efikasnosti, u skladu sa zakonskim obavezama i potrebom adekvatnog tržišnog pozicioniranja.

11. Troškovi prevoza uglja planirani u 2018. godini iznose 28.817 hilj. KM. Predračun ovih troškova izvršen je na osnovu potrebnih količina uglja u tonama (po EEB-u za 2018. godinu potrebe iznose 6.242 hilj. tona) i procenjenih cijena prevoza uglja, uvažavajući strukturu nabavke po rudnicima/kopovima te po vrsti prevoza (željeznički, drumski) koji će se koristiti kod isporuka uglja termoelektranama. Ovdje treba naglasiti da se cijena prevoza po toni znatno razlikuje po termoelektranama, a koja je niža za TE Kakanj obzirom na geografski položaj i učešće u nabavci rudnika od kojih se ugalj nabavlja kao i vidove transporta. Kod TE Kakanj se očekuje veća prosječna cijena prevoza po toni obzirom na veće učešće isporuka iz rudnika RMU Zenica i RMU Breza u odnosu na raniji period

12. Usluge održavanja planirane su u iznosu od 17.898 hilj. KM od čega se 47,6% odnosi na djelatnost proizvodnje, a 34,7% na djelatnost distribucije. Ove usluge obuhvataju održavanje (redovno i investiciono) opreme i građevina, sječu šume, iskop i zatrpavanje kanala kod polaganja kablova za električnu mrežu, održavanje vozila, usluge održavanja hardvera i softvera te TK opreme. Ovi troškovi planirani su uz povećanje u odnosu na procjenjenu realizaciju za 2017. godinu. Očekuje se veći obim troškova usluga na održavanju u proizvodnim podružnicama gdje je planiran veći broj remonata u odnosu na 2017. godinu. Shodno EEB-u, planirani su remont na svim agregatima u HE Grabovica i HE Salakovac kao i remont agregata A1 u HE Jablanica. Također, remont su planirani na svim termoblokovima u TE Kakanj i TE Tuzla s tim da je kod G4 u TE Tuzla planiran kapitalni remont. Pri tome treba uobziriti da na 2 termobloka nisu provedeni remont tokom 2017. godine, a u toj godini je realizovan velik obim proizvodnje termoblokova. U djelatnosti distribucije planiraju se dosta intenzivne aktivnosti na održavanju distributivne mreže. Planirano je i povećanje troškova na ime održavanja hardvera i softvera gdje je uključena i trošak održavanja licenci koji je bio smanjen ranijih godina. Ovi troškovi rastu i obzirom na proces informatizacije (uvođenje novih softvera u poslovanju) i nastavak postepenog prelaska na daljinsko očitavanje brojila što povlači za sobom dodatne troškove u vezi hardvera, softvera i TK infrastrukture. Najveći dio troškova održavanja softvera se odnosi na održavanje SAP, *Microsoft* i *Oracle* licenci, a predviđeni su i značajni troškovi održavanja TK opreme.

13. Troškovi nabavke električne energije i pomoćnih usluga planirani su u iznosu od 98.491 hilj. KM što je daleko manje u odnosu na 2017. godinu kada je loša hidrološka situacija dovelo do izuzetno velikih količina i troškova nabavke električne energije.

Od planskog iznosa se na nabavku električne energije (uključujući energiju iz obnovljivih izvora) odnosi 82.259 hilj. KM, a planirani troškovi nabavke električne energije u 2018. godini imaju sljedeću strukturu:

- 15.432 hilj. KM za kratkoročnu kupovinu energije zbog sanacije ispada u proizvodnji,
- 21.120 hilj. KM po osnovu kupoprodaje na tržištu (po ovom osnovu planirano 23.040 hilj. KM prihoda, a za istu količinu energije),
- 6.636 hilj. KM za nabavku el. energije u vezi pomoćnih usluga,
- 17.944 hilj. KM za prijem po osnovu UPTS-a na 110 kV mreži i distributivnoj mreži,
- 4.338 hilj. KM za mrežarinu u vezi prijema po osnovu UPTS-a na distributivnoj mreži,
- 15.518 hilj. KM za nabavku el. energije iz obnovljivih izvora (u toku 2017. godine došlo je do povećanja referentne cijene za ovu nabavku)
- 1.271 hilj. KM za prijem od industrijskih elektrana.

Planirani troškovi u prve četiri alineje odnose se na djelatnost *Trgovine*, dok se troškovi nabavke iz šeste i sedme alineje odnose na djelatnost *Snabdijevanja*. Trošak mrežarine u okviru nabavke po osnovu UPTS je planiran kod djelatnosti *Distribucije*. Bitno je naglasiti da su značajne količine i troškovi nabavke faktički neizbježni zbog zakonske obaveze otkupa od nezavisnih proizvođača koju EPBiH ima, dok se troškovi nabavke po osnovu UPTS-a javljaju zbog isprepletenosti distributivne mreže sa druge dvije elektroprivrede u BiH.

Ostvareni troškovi za kupoprodaju na tržištu mogu biti i veći od planiranih, ako se realizacijom istih postiže dodatni pozitivan finansijski efekat za Društvo. Konkretno, ako se kroz aktivnosti kupoprodaje električne energije na dnevnoj, sedmičnoj, mjesečnoj i kvartalnoj bazi može ostvariti pozitivna razlika između prihoda od prodaje i troškova nabavke za istu količinu energije, onda treba koristiti ukazane prilike, vodeći računa da se ne ugrozi likvidnost i realizacija ranije ugovorenih obaveza prema krajnjim i drugim kupcima, te NOS-u BiH u vezi pomoćnih usluga.

Troškovi za kratkoročnu kupovinu energije radi sanacije ispada proizvodnje ne predstavljaju ograničenje-limit nakon što se eventualno dostigne planirani iznos troškova u toku godine u slučaju ugroženosti rada EE sistema i sigurnosti snabdijevanja kada je neophodna havarijska nabavka električne energije.

Za troškove pomoćnih usluga u EES-u je planirano 15.992 hilj. KM od čega se najveći dio odnosi na trošak sistemske usluge u iznosu 15.512 hilj. KM (pretežno u djelatnosti distribucije, po cijeni sistemske usluge koja je važila u periodu izrade Plana) dok se ostatak od 480 hilj. KM odnosi na troškove za kapacitete u vezi pomoćnih usluga planirane u djelatnosti *Trgovine*. Troškovi (ali i prihodi) u vezi pomoćnih usluga su planirani uobzirujući postojeći koncept pomoćnih usluga u elektroenergetskom sistemu BiH. Također, za troškove u vezi aukcija prekograničnih kapaciteta predviđeno je 240 hilj. KM troškova (planirano kod djelatnosti *Trgovine*).

14. Troškovi premija osiguranja planirani su u iznosu od 2.600 hilj. KM gdje se planira promijeniti dosadašnju politiku i praksu osiguranja uz selektivniji pristup kod identifikacije imovine koja podliježe većim rizicima i koju treba osigurati. Najveći dio troškova osiguranja se odnosi na premije osiguranja stalnih sredstava (oprema, građevine, vozila) u djelatnostima proizvodnje i distribucije, a manji dio planiranih troškova odnosi se na osiguranja od odgovornosti prema trećim licima (u djelatnosti distribucije) i osiguranje zaposlenih. Troškovi su planirani na bazi ugovora zaključenih tokom 2017. godine (imovina i zaposlenici) te uz pretpostavku zaključenja ugovora od odgovornosti prema 3. licima u djelatnosti *Distribucije*.

15. Drugi troškovi usluga planirani su u iznosu od 11.984 hilj. KM, a obuhvataju troškove poštanskih i telekomunikacionih usluga, troškove službenih putovanja, troškove sistemskih studija (za tu svrhu je planiran trošak od 487,5 hilj. KM) reprezentaciju, troškove bankarskih usluga, troškove zakupa, troškove reklame, sponzorstva itd. Porast ovih troškova u 2018. godini u odnosu na procjenu ostvarenja za 2017. godinu se dobrim dijelom odnosi na rast troškova otpreme pošte u okviru djelatnosti snabdijevanja gdje se povećava obim štampanja, kovertiranja i dostave računa kupcima putem pošte (prema zaključku Vlade FBiH iz maja 2016. godine) u odnosu na nivo i dinamiku dostignutu u 2017. godini. Obzirom na aktuelnu cijenu kovertiranja i dostave te broj kupaca tu se planira trošak od preko 5,7 miliona KM što je više nego u dosadašnjem periodu. U okviru ove stavke planirani su i izdaci su medijsku promociju EPBiH i njenih djelatnosti u iznosu 1.077 hilj. KM što uključuje i troškove usluga sponzorstva u iznosu 422 hilj. KM, a planirano je povećanje ovih troškova obzirom na potrebe reklame i promocije na otvorenom tržištu električne energije.

16. Troškovi amortizacije planirani su u iznosu od 157.051 hilj. KM i odnose se na predračun troškova amortizacije stalnih sredstava shodno Računovodstvenoj politici Društva odnosno amortizacionim stopama i osnovicama za obračun amortizacije. U strukturi planiranih troškova amortizacije dominantno mjesto zauzima djelatnost *Proizvodnje* na koju se odnosi 56,1% planiranih troškova amortizacije dok se na djelatnost *Distribucije* odnosi 39,8% planskih troškova. Ovi troškovi su planirani u iznosu koji je 2,3% veći od procenjenog za 2017. godinu. Inače, očekuje se da efekti kolaudacije investicionih ulaganja pred kraj 2017. i tokom 2018. godini budu nešto veći od amortizacije stalnih sredstava kojim prestaje obračun amortizacije u toku 2018. godine. Najveći dio planiranih troškova amortizacije odnosi se na amortizaciju opreme i građevinskih objekata, a jedan dio troškova amortizacije (skoro 7,5 mil. KM) se odnosi na donirana sredstva i isti ima protustavku u prihodu od donacija na stavci *Ostali prihodi*.

17. Troškovi mrežarina i naknade za NOS planirani su u iznosu 46.352 hilj. KM. Proračun ovih troškova izvršen je prema planiranom/bilansiranom preuzimanju električne energije sa

prenosne mreže i važećim tarifama određenim od strane DERK-a u momentu izrade Plana. Od planiranih troškova:

- 43.145 hilj. KM odnosi se na troškove prenosa električne energije po osnovu isporuka krajnjim kupcima na distributivnoj mreži i 110 kV naponu.
- 2.881 hilj. KM odnosi se na troškove naknade za rad NOS-a BiH,
- 326 hilj. KM odnosi se na korištenje mreže drugih EP radi isporuke krajnjim kupcima.

Važno je istaći da se troškovi prenosa i tarife za rad NOS-a obračunavaju i plaćaju (od strane EPBIH) za energiju koju potroše krajnji kupci. U skladu sa važećim propisima i strukturom distributivne mrežarine, troškovi prenosa i NOS-a za krajnje kupce na distributivnoj mreži planirani su kod djelatnosti *Distribucije*, dok su troškovi prenosa i NOS-a u vezi krajnjih potrošača/kupaca na 110 kV naponu planirani kod djelatnosti *Snabdijevanja*.

18. Troškovi plata i naknada plata planirani su u iznosu od 151.666 hilj. KM i na bazi minimalne satnice (2,72 KM, prije oporezivanja) utvrđene Kolektivnim granskim ugovorom koji je potpisan početkom novembra 2016. godine i stupio na snagu početkom 2017. godine. Pretpostavljeno je da će Granski kolektivni ugovor biti na snazi i u toku 2018. godine te da će u toj godini na snazi ostati stope doprinosa i poreza koje su važile u momentu izrade Plana. Prosječan broj zaposlenih bi trebao biti blizu (do 1% manji) dostignutom u periodu izrade ovog Plana. Treba napomenuti da će 2018. godina imati jedan radni dan (po principu ponedjeljak-petak) više u odnosu na 2017. godinu. Pored troškova plata, za plate po osnovu rada zaposlenika EPBiH na investicionim projektima Društva planiran je iznos od 3.459 hilj. KM što daje ukupnu planiranu bruto masu za plate u iznosu 155.125 hilj. KM.

19. Drugi troškovi rada planirani su u iznosu 21.002 hilj. KM i najvećim dijelom obuhvataju naknade (u bruto iznosu, uključujući poreze i doprinose na oporezivi iznos) koje se isplaćuju zaposlenicima po osnovu Pravilnika o radu Društva (naknade za topli obrok i prevoz, regres, naknade za smrtne slučajeve itd.). Naknada za topli obrok planirana je sa troškom u iznosu od 15,84 KM dnevno (uz očekivanje rasta prosjeka plate u FBiH do 1,5%), dok su troškovi naknade za prevoz radnika i regresa za godišnji odmor planirani (sukladno Pravilniku o radu, uz minimalni i neoporezivi iznos isplate) prema važećim cijenama prevoza, očekivanoj prosječnoj neto plati FBiH u 2018. godini te broju zaposlenika koji ostvaruju prava na te naknade. Na ovoj stavci planirani su i troškovi na ime podsticajnih otpremnina u iznosu 500 hilj. KM obzirom na isplatu i odziv po ovom osnovu tokom 2017. godine. Pored navedenog planirani su i troškovi stipendija, naknada pripravicima-volonterima te naknade članovima organa Društva i sl.

20. Troškovi vodoprivrednih naknada su planirani u iznosu 25.670 hilj. KM na osnovu zakonskih propisa koji regulišu ovu oblast (konkretno važećih stopa), te na osnovu sagledane proizvodnje za 2018. godinu. Izuzetak su troškovi opće vodoprivredne naknade koji su vezani za isplaćene plate zaposlenicima, te troškovi naknade za zaštitu voda (baziraju se na podacima o ekvivalentnom broju stanovnika). Preko 90% ovih troškova se odnosi na djelatnost proizvodnje i to posebno podružnicu HE na Neretvi kod koje su posebno veliki (u sumi preko 22 miliona KM) troškovi doprinosa za korištenje hidroakumulacionih objekata i troškovi vodne naknade od posebnog značaja za HNK.

21. Razne dažbine, naknade i članarine planirane su u ukupnom iznosu od 23.926 hilj. KM, a u skladu sa važećim zakonskim propisima i osnovama za obračun poreza, naknada doprinosa i članarina dok su troškovi administrativnih i drugih taksi planirani prema procjeni za plansku godinu. Samo na dvije (varijabilne) naknade odnosi se 61,8% troškova iz ove stavke i to na naknadu za zagađenje zraka (planirano kod obje TE u ukupnom iznosu 5.921 hilj. KM) i naknadu o izdvajanju i usmjeravanju dijela prihoda preduzeća ostvarenih radom termoelektrana (8.872 hilj. KM za obje TE). Ostatak se odnosi na komunalne naknade,

koncesije, doprinose za građevinsko zemljište, članarine komorama i elektroprivrednim udruženjima, doprinose i poreze koji ne zavise od poslovnog rezultata, razne naknade regulatornim agencijama (DERK, FERK, RAK) i slično. Planiran je rast ovih troškova u distributivnoj djelatnosti obzirom na izuzetno visoke iznose komunalnih naknada u pojedinim općinama, a dio povećanja se odnosi i na koncesije u vezi malih HE.

22. Drugi troškovi poslovanja planirani su za 2018. godinu u iznosu od 9.207 hilj. KM, a obuhvataju izdatke za zaštitarske i usluge čišćenja, zdravstvene usluge, sistematski pregled radnika, usluge za stručno usavršavanje (edukacija radnika), pretplatu za stručna i službena izdanja, troškove konsultantskih, revizorskih i advokatskih usluga, usluga prevođenja, zatim komunalnih i neproizvodnih usluga, usluge u vezi protivpožarne zaštite i zaštite na radu te razne ostale neproizvodne usluge. Na ovoj stavci planirani su i troškovi poribljavanja u ukupnom iznosu 957 hilj. KM (od čega 93% kod podružnice HE na Neretvi).

23. Finansijski troškovi i rashodi planirani su u iznosu 4.121 hilj KM, a pretežno se odnose na kamate po kreditima banaka (1.988 hilj. KM) i troškove kamata po osnovu aktuarskih obračuna (1.839 hilj KM). Nisu planirani rashodi (kao ni prihodi) po osnovu kursnih razlika. Ne očekuje se rast troškova kamata na kredite u 2018. godini obzirom da nije povučeno mnogo kreditnih sredstava u prethodnim godinama. Skoro 90% planiranih finansijskih rashoda je planirano kod djelatnosti proizvodnje i distribucije koje su bile dominantni korisnici kredita u proteklom periodu. Trošak kamata će biti povećan kada novi proizvodni objekti uđu u upotrebu u 2019. i 2020. godini.

24. Drugi rashodi planirani su u iznosu od 8.759 hilj. KM, a odnose se na rashode po osnovu šteta i naknada šteta, rashode po osnovu otpisa potraživanja od kupaca, rashode po osnovu otpisa zaliha i smanjenja vrijednosti stalnih sredstava. Dio iznosa sa ove stavke odnosi na troškove nabavke namirnica za restorane u proizvodnim podružnicama. Planirano je da se kvalitetnijom praksom investiranja, upravljanja stalnim i tekućim sredstvima (zalihe, potraživanja) značajno umanje rashodi u odnosu na prethodne godine (prvenstveno 2015. i 2016. godinu) te da u sumi ovi rashodi ne prelaze 1% od iznosa prihoda na godišnjem nivou. Potrebno je napomenuti da se značajan dio rashoda iskazuje zbog obaveze poštivanja MRS-a i da se u istoj godini ili u godini nakon ostvare srodni-povezani prihodi (primjer je prihod od naplaćenih otpisanih potraživanja).

25. Troškovi rezervisanja planirani su u iznosu od 5.726 hilj. KM i odnose se na:

- rezervisanja na ime započetih sudskih sporova 2.816 hilj. KM,
- rezervisanja po aktuarskim obračunima za tekući rad 1.504 hilj. KM,
- ostala rezervisanja za rizike i troškove u iznosu od 1.406 hilj. KM (od čega 1.196 hilj. KM troškovi demontaže u TE).

Aktuarski obračuni se odnose na buduće isplate zaposlenicima po osnovu jubilarnih nagrada i otpremnina (kod odlaska u penziju) te isplate naknada za smrtne slučajeve penzionisanih zaposlenika. Nisu planirani troškovi rezervisanja na ime aktuarskih gubitaka (kao ni prihodi po osnovu aktuarskih dobitaka).

Bilješka III– Finansijski rezultat

Planirana dobit za 2018. godinu iznosi 15.914 hilj. KM što je više od dobiti koja je ostvarena u 2014., 2015. i 2016. godini, a daleko bolje od rezultata koji se procjenjuje za 2017. godinu.

U odnosu na 2017. godinu očekivane glavne negativne okolnosti po rezultat poslovanja u 2018. godini su:

- pad finansijskih prihoda obzirom na velik utrošak vlastitih sredstava za finansiranje planiranih investicija;
- rast troškova održavanja i nekih drugih troškovnih stavki;
- izostanak prihoda po osnovu kursnih razlika (koji će biti značajan za 2017. godinu).

Sa druge strane, pozitivne okolnosti bi bile:

- hidrološka situacija gdje je planirana hidrologija blizu normalne za razliku od izuzetno loše u 2017. godini što znači i daleko povoljniji hidro-termo odnos i jeftiniju proizvodnju
- povećanje cijena kod prodaje krajnjim kupcima u tržišnom snabdjevanju i djelatnosti *Trgovine* (zbog rasta cijena na regionalnom tržištu),
- rast prihoda po osnovu naknada kablovskih operatera po osnovu korištenja infrastrukture EPBiH (distributivna mreža) i od provizije za naplaćenu RTV taksu.

Pozitivne okolnosti iz prve dvije alineje su zapravo ključni faktori koji bi trebali doprinjeti poboljšanju finansijskog rezultata u odnosu na 2017. godinu, a zahvaljujući rastu cijena energije na domaćem i regionalnom tržištu dobit bi trebala biti veća i od ostvarivane u periodu 2014 - 2016. godina. Ipak, planirana dobit je i dalje dosta skromna ako se poredi sa iznosom kapitala Društva i planiranog prihoda za 2018. godinu.

BILJEŠKE UZ PREDRAČUN BILANSA USPJEHA ZA 2019. i 2020. GODINU

Predračun planiranih prihoda, troškova i rashoda za 2019. i 2020. godinu je u osnovi približan iznosima za 2018. godinu. Glavne razlike u odnosu na tu godinu su sljedeće:

- različiti elementi varijabilnih prihoda i troškova bazirani na veličinama iz EEB (prodaja, količina i struktura proizvodnje električne energije, količine nabavke energije itd.);
- uvođenje u pogon novih objekata sa njihovim očekivanim prihodima i troškovima (kod novih objekata će dominantan trošak biti amortizacija, a značajni će biti i troškovi kamata kao i koncesija);
- razlika u obimu tržišne prodaje, obzirom na proizvodne mogućnosti;
- veća prodajna cijena (uz postepeni rast) za kategorije kupaca u okviru javnog snabdjevanja (očekuje se i da FERK odobri izmjene tarifnih stavova za *Ostalu potrošnju na 0,4 kV naponu* koje krajem novembra 2017. godine nije odobrio za 2018. godinu)
- za 2019. i 2020. godinu nisu planirani prihodi i troškovi po osnovu kupoprodaje el. energije na tržištu (za ovo je u 2018. godini planirano 23.040 hilj. KM prihoda i 21.120 hilj. KM troškova), što treba uobziriti kada se oni porede sa 2018. godinom;
- manji prihod po osnovu kapaciteta za pomoćne usluge;
- očekivano smanjenje finansijskih prihoda obzirom na planirano korištenje *a vista* i oročenih sredstava Društva za investicione aktivnosti tokom planskog perioda (posebno u 2018. godini); nakon puštanja u pogon novih proizvodnih objekata doći će do rasta troškova kamata obzirom da će isti većinom biti finansirani iz eksternih izvora;
- planirano je da troškovi zaposlenih budu približni planskom nivou za 2018. godinu uz blago smanjenje obzirom na planirane odlaske radnika u penziju te provođenje mjera podsticajnih otpremnina.
- blago povećanje troškova amortizacije kao rezultat ulaganja tokom planskog perioda.

Za sve tri planske godine troškovi prenosa električne energije, troškovi naknade za rad NOS-a, troškovi sistemskih usluga te troškovi obavezne nabavke električne energije (obnovljivi

izvori i nezavisni proizvođači) su planirani na bazi odluka regulatora (DERK i FERK) o odnosnim tarifama koje su važile u drugoj polovini 2017. godine. U 2019. i 2020. godini je planiran nešto veći obim i učešće proizvodnje HE u ukupnoj proizvodnji i to je jedan od ključnih razloga zašto je planirani finansijski rezultat bolji nego za 2018. godinu.

Generalno, može se reći da su planirani prihodi i troškovi za 2019. godinu niži u odnosu na 2018. godinu iz sljedećih razloga:

- manje planirane proizvodnje TE Kakanj što će djelimično biti kompenzirano početkom proizvodnje u novim proizvodnim objektima;
- nije planiran prihod niti trošak po osnovu kupoprodaje električne energije.

Planski pristup je da se kroz veći obim proizvodnje i prodaje ostvaruje rast prihoda od osnovnih djelatnosti, a da troškovi i rashodi rastu sporije u odnosu na rast prihoda. Fiksni troškovi se kroz mjere racionalizacije i uštede trebaju smanjivati odnosno nastojati ostvariti i ispod Plana. Izuzetak je trošak amortizacije gdje je rast neminovan obzirom na planirane investicije i povećanje obima prodaje (preko povećanja broja kupaca širenjem mreže i priključenjem novih kupaca). Investicijama u proizvodnju se nastoji obezbjediti pogonska spremnost i ekološka prihvatljivost proizvodnih kapaciteta na duži rok. Planiranim ulaganjima u nove proizvodne objekte bi se postepeno povećavao trošak amortizacije i kamata, kao i učešće istih u ukupnim troškovima, uz smanjenje varijabilnih troškova. Treba napomenuti da u planskom periodu značajnom dijelu stalnih sredstava prestaje obračun amortizacije tako da rast planiranog troška amortizacije ne odstupa značajno od rasta obima proizvodnje i prodaje. Jedan dio rasta troškova amortizacije ima i svoju ekološku dimenziju u vidu poboljšanja ekoloških performansi proizvodnih kapaciteta što se prvenstveno odnosi na projekt izgradnje VP Podveležje gdje bi se obezbjedio novi vid energije iz obnovljivih izvora.

Na narednoj stranici se daje uporedni pregled predračuna bilansa uspjeha iz ovog plana sa procjenom ostvarenja 2017. godine. Dati su indeksi koji pokazuju:

- odnos između planiranog za 2018. godinu sa procjenom ostvarenja za 2017. godinu,
- odnos između planiranog za 2019. i 2020. godinu sa planom za 2018. godinu.

Uporedba Predračuna Bilansa uspjeha za period 2018-2020. godina sa procjenom ostvarenja za 2017. godinu

iznosi u hilj.KM

ŠIFRA PLANSKE STAVKE	NAZIV PLANSKE STAVKE	Plan 2018-2020	Procjena	Plan 2018-2020		
		2017 plan	2017 ostvarenje	2018 plan	2019 plan	2020 plan
	broj kolone		1	2	3	4
6.1./01	Prihodi od prodaje el. energije i pom. usluga	955.777	1.064.337	963.899	967.620	958.531
	- prihod od prodaje krajnjim kupcima EP BiH	676.937	672.143	687.891	713.755	729.018
	- prihod od neovlaštene potrošnje	515	417	435	438	435
	-prihod od prodaje drugim kupcima u BiH	240.702	340.161	226.398	209.701	189.109
	-prihod od izvoza el. energije	24.724	16.563	36.317	33.298	29.541
	-prihod od prodaje pomoćnih usluga kapaciteti i energija	12.900	35.054	12.858	10.428	10.428
6.1./02	Prihod od prodaje sporednih i nus proizvoda	15.447	15.386	18.123	17.765	17.474
6.1./03	Prihodi od prodaje materijala i usluga	27.555	23.587	26.089	25.116	25.090
	- prihod od naknada priključenja	17.800	16.137	17.800	17.800	17.800
	- ostali prihod od prodaje mater. i usluga	9.755	7.450	8.289	7.316	7.290
6.1./04	Prihod od finansiranja	6.952	8.699	3.515	3.070	2.926
6.1./05	Ostali prihodi	17.908	23.738	13.320	13.035	13.098
	UKUPNI PRIHODI	1.023.640	1.135.746	1.024.946	1.026.605	1.017.120
6.1./08	Materijal za proizvodnju električne energije	388.747	379.146	376.880	375.587	354.727
6.1./09	Materijal za održavanje	13.922	10.495	12.534	12.616	12.719
6.1./10	Ostali troškovi materijala	6.185	4.923	6.348	6.619	6.627
6.1./11	Troškovi prevoza uglja	27.429	28.780	28.817	29.917	28.248
6.1./12	Usluge održavanja	18.464	12.400	17.898	18.496	19.849
6.1./13	Troškovi nabavke el. energije i pomoćnih usluga	93.418	265.314	98.491	78.770	82.335
6.1./14	Premije osiguranja	2.859	1.202	2.600	2.615	2.649
6.1./15	Drugi troškovi usluga	12.570	9.350	11.984	12.160	12.240
6.1./16	Troškovi amortizacije	151.641	153.500	157.051	157.640	162.943
6.1./17	Troškovi mrežarina i naknade za NOS	52.858	53.393	46.352	46.621	46.938
6.1./18	Plate i naknade plata	158.343	151.754	151.666	150.468	151.756
6.1./19	Drugi troškovi rada	22.576	20.975	21.002	21.099	21.150
6.1./20	Vodoprivredne naknade	26.348	18.085	25.670	26.781	26.784
6.1./21	Razne dažbine, naknade i članarine	22.856	22.256	23.926	23.826	23.315
6.1./22	Drugi troškovi poslovanja	8.902	7.580	9.207	9.352	9.341
6.1./23	Finansijski troškovi i rashodi	4.516	4.141	4.121	5.143	7.627
6.1./24	Drugi rashodi	7.763	10.656	8.759	8.984	8.848
6.1./25	Troškovi rezervisanja	3.705	3.625	5.726	5.523	5.145
	UKUPNI TROŠKOVI I RASHODI	1.023.102	1.157.577	1.009.032	992.219	983.241
	PLANIRANI REZULTAT POSLOVANJA	538	-21.831	15.914	34.386	33.879

index 2/1	index 3/2	index 4/2
5	6	7
90,6	100,4	99,4
102,3	103,8	106,0
104,5	100,5	100,0
66,6	92,6	83,5
219,3	91,7	81,3
36,7	81,1	81,1
117,8	98,0	96,4
110,6	96,3	96,2
110,3	100,0	100,0
111,3	88,3	88,0
40,4	87,3	83,3
56,1	97,9	98,3
90,2	100,2	99,2
99,4	99,7	94,1
119,4	100,7	101,5
128,9	104,3	104,4
100,1	103,8	98,0
144,3	103,3	110,9
37,1	80,0	83,6
216,2	100,6	101,9
128,2	101,5	102,1
102,3	100,4	103,8
86,8	100,6	101,3
99,9	99,2	100,1
100,1	100,5	100,7
141,9	104,3	104,3
107,5	99,6	97,4
121,5	101,6	101,5
99,5	124,8	185,1
82,2	102,6	101,0
157,9	96,5	89,9
87,2	98,3	97,4
	216,1	212,9

Predračun gotovinskog toka za period 2018-2020.			
	u mil. KM		
predračun rađen bez PDV-a kao neutralnog elementa posmatranog na godišnjem nivou	2018	2019	2020
PRILIVI SREDSTAVA IZ POSLOVNE AKTIVNOSTI			
Prilivi po osnovu prodaje el. energije i pomoćnih usluga	948,9	954,7	945,5
Prilivi po osnovu tehnol.pare, toplotne energije, šljake i pepela	16,5	16,1	16,0
Prilivi od prodaje materijala i usluga (priključci,tenderi, elektroenergetske saglasnosti)	26,1	25,1	25,1
Ostali prilivi (kamate, naplaćena potraživanja i sl.)	9,0	8,6	8,3
I UKUPNO PRILIVI iz poslovne aktivnosti	1.000,4	1.004,6	994,9
ODLIVI SREDSTAVA IZ POSLOVNE AKTIVNOSTI			
Materijal za proizvodnju (uključujući prevoz uglja)	417,9	389,3	375,3
Materijal i usluge održavanja	30,4	31,1	32,6
Ostali materijali i usluge (uključeni tr. prenosa i NOS-a)	76,5	77,4	77,8
Odlivi po osnovu zaposlenih (plate, naknade zaposlenim i sl.)	172,7	171,6	172,9
Razne dažbine (vodoprivr. naknade, porezi, naknade i sl.)	49,6	50,6	50,1
Ostali odlivi (rezervisanja, nabavka el. energije i dr.)	104,4	84,9	87,8
- po osnovu nabavke el.energije i pomoćnih usluga	98,5	78,8	82,3
- isplate po osnovu sudskih sporova i dr. rezervisanja	3,0	3,0	2,7
- isplate po osnovu jubilarnih nagrada, otpremnina	2,0	2,1	1,9
- ostalo (usluge, roba, štete)	1,0	1,1	1,0
Efekat smanjenja stanja zaliha i avansa prema rudnicima (zbirni)	-9,8	-8,3	-8,3
II UKUPNO ODLIVI iz poslovnih aktivnosti	841,7	796,6	788,2
III NETO GOTOVINSKI TOK IZ POSLOVNE AKTIVNOSTI (I-II)	158,7	208,0	206,7
PRILIVI SREDSTAVA IZ ULAGAČKE AKTIVNOSTI			
Prodaja stalnih sredstava i otuđenje udjela			
Ostali prilivi iz ulagačke aktivnosti	1,0	0,7	0,7
IV UKUPNO PRILIVI iz ulagačke aktivnosti (dividenda ZD Eldis tehnika)	1,0	0,7	0,7
ODLIVI SREDSTAVA IZ ULAGAČKE AKTIVNOSTI			
Sticanje stalnih sredstava po osnovu raspoloživih vlastitih sredstava	306,0	162,2	153,9
V UKUPNO ODLIVI iz ulagačke aktivnosti	306,0	162,2	153,9
VI NETO GOTOVINSKI TOK IZ ULAGAČKE AKTIVNOSTI (IV-V)	-305,0	-161,5	-153,2
PRILIVI SREDSTAVA IZ FINANSIJSKE AKTIVNOSTI			
Povrat pozajmljenih sredstava (povrat pozajmica od rudnika)			
Ostali prilivi iz finansijskih aktivnosti (umanjenje postojećih oročenih depozita)	167,2	11,7	14,7
VII UKUPNO PRILIVI iz finansijskih aktivnosti	167,2	11,7	14,7
ODLIVI SREDSTAVA IZ FINANSIJSKE AKTIVNOSTI			
Vraćanje uzetih kredita (odnosi se na postojeće kredite)	15,0	15,0	15,0
Otplata novih kredita za KI (kredit za avans bloka 7, VP Podveležje i MHE Neretvica)	16,1	42,0	51,9
Neto isplata dividendi (% od dobiti, umanjeno za potraž. od većinskog vlasnika po osnovu subvenc	0,0	0,3	0,3
Ostali odlivi iz finans. aktivnosti (pozajmice rudnicima za podsticajne otpremnine i dr)	1,0	1,0	1,0
VIII UKUPNO ODLIVI iz finansijskih aktivnosti (VII-VIII)	32,1	58,3	68,2
IX NETO GOTOVINSKI TOK IZ FINANSIJSKIH AKTIVNOSTI	135,1	-46,5	-53,5
X Neto povećanje (smanjenje) gotovine (III+VI+IX)	-11,1	0,0	0,0
Procjenjeno stanje gotovine na 31. 12 2017. g. 41,1 mil KM, procjenjeno stanje oročenih depozita 193,6 mil. KM			
PG Stanje gotovine na početku godine	41,1	30,0	30,0
KG Stanje gotovine na kraju godine	30,0	30,0	30,0
X Neto povećanje (smanjenje) gotovine (KG-PG)	-11,1	0,0	0,0

Predračun bilansa stanja za period 2018.-2020. godina

Planirani bilans stanja za period 2018-2020 (u mil. KM)					
					(u mil. KM)
Pozicija		procj st. 31.12.2017	st. 31.12.2018	st. 31.12.2019	st. 31.12.2020
Stalna imovina i dugor. plasmani		2.980,00	3.244,51	3.769,90	4.150,97
Kratkoročna imovina		386,00	327,30	308,20	295,50
- zalihe		50,00	65,50	54,50	55,00
- dati avansi		71,00	63,20	56,90	50,60
- novac		41,10	30,00	30,00	30,00
- kratkoročna potraživanja		130,00	133,00	136,00	138,40
- kratkoročni finansijski plasmani		76,00	17,00	11,50	1,50
- potraž. za PDV i akt vrem. razgr. (AVR)		17,90	18,60	19,30	20,00
Ukupno aktiva		3.366,00	3.571,81	4.078,10	4.446,47
Kapital		2.967,29	2.980,60	3.012,39	3.043,67
Dugoročna rezervisanja		137,00	125,00	114,00	104,00
Dugoročne obaveze		125,00	296,00	758,00	1.145,80
Kratkoročne obaveze		86,71	116,71	136,71	150,00
Pasivna vremenska razgr (PVR)		50,00	53,50	57,00	3,00
Ukupno pasiva		3.366,00	3.571,81	4.078,10	4.446,47

Obim aktive i pasive se iz godine u godinu povećava obzirom na planirana ulaganja te značajno finansiranje istih iz eksternih izvora. Planiranim ulaganjima se uvećava vrijednost stalnih sredstava (obzirom da su veća od planiranih troškova amortizacije), ali i dugoročnih obaveza (tačnije dugoročnih obaveza po finansijskim kreditima). Također, već u 2018. godini značajno opada iznos novca i kratkoročnih finansijskih plasmana, jer bi se ulaganja u velikoj mjeri finansirala iz vlastitih novčanih sredstava. Pozicija zaliha će generalno zavisiti i od kretanja zaliha uglja na depoiima termoelektrana, a u predračunu su uzete zalihe uglja prema EEB-u za period 2018.-2020. godina. Za ostale zalihe (osim uglja) planirano je postepeno smanjivanje tokom godina što bi se dijelom iskoristilo i kao izvor za ulagačke aktivnosti (posebno u djelatnosti distribucije). Planira se rast obima aktive i pasive za preko 1 milijardu KM u odnosu na procjenu za kraj 2017. godine i to prvenstveno na pozicijama stalnih sredstava (većinom investicije u toku i u okviru istih dominantno blok 7 TE Tuzla) u okviru aktive, odnosno dugoročnih obaveza (kreditne obaveze) na pasivi. Kratkoročne obaveze se također povećavaju, a što se zapravo odnosi na povećanje otplate kredita u prvoj narednoj godini u odnosu na datum bilansa.

Nije planirano da će vlasnici kapitala EP BIH vršiti dokapitalizaciju Društva tokom planskog perioda te su promjene u okviru klase kapitala vezane samo za dobit koja se planira u planskom periodu uz uobzirenje isplate dividende po prijedlogu iz narednog poglavlja.

Treba napomenuti da je procjena za kraj 2017. godine rađena u periodu izrade Plana (kraj novembra 2017., korištene su krajnje vrijednosti sa oktobrom 2017. i pretpostavljena kretanja pozicija do kraja 2017. godine), a krajnje stanje pozicija bilansa stanja za 2017. godinu će se znati tek u februaru 2018. godine.

Raspodjela planirane dobiti

Članom 37. i 38. Zakona o javnim preduzećima Uprava Javnog preduzeća predlaže raspored dobiti u jednoj finansijskoj godini i raspored dobiti po godinama trogodišnjeg planskog perioda, vodeći računa o preporukama Odbora za reviziju, ukupnim finansijskim obavezama Javnog preduzeća u godini koja slijedi, kao i o iznosu kapitalnih izdataka, te drugim investicijama neophodnim za pravilno održavanje i razvoj preduzeća.

Članom 40. Zakona o javnim preduzećima Odluku o raspodjeli dobiti donosi Skupština Društva po prijedlogu Uprave, uz prethodno pribavljeno mišljenje Odbora za reviziju i Nadzornog odbora.

Predlaže se da se planirana dobit po godinama planskog perioda rasporedi na sljedeći način:

O P I S	2018. hilj. KM / udio	2019. hilj. KM / udio	2020 hilj. KM / udio
1. planirana dobit	15.914	34.386	33.879
1.1. fond rezervi (zakonska obaveza)	(20 %) 3.183	(20 %) 6.877	(20 %) 6.776
1.2. neraspoređena dobit	10.131	30.109	24.503
1.3. dividende	2.600	2.600	2.600

Planirani iznos za dividende baziran je na obavezi raspoređivanja 20% dobiti u rezerve te na pretpostavci o nastavku i obimu subvencioniranja socijalno ugroženih kategorija u skladu sa aktima Vlade FBiH gdje bi iznos dividende koji bi bio isplaćen većinskom (90,4%) vlasniku bio dovoljan da pokrije iznos eventualnih subvencija za odnosnu godinu (cca 2,35 mil. KM godišnje) s tim da je kroz planirani iznos za dividendu planiran i dio isplate ostalim dioničarima. Obzirom na značajne investicije koje su pred JP Elektroprivreda BiH u narednom periodu, predlaže se da se većina dobiti zadrži u Društvu radi reinvestiranja odnosno manje potrebe za eksternim zaduženjem.

8 PLAN LJUDSKIH RESURSA

Društvo će u periodu 2018.-2020. godina zapošljavanjem kvalitetnih kadrova i to u pravilu putem javnog oglašavanja, te dosljednim provođenjem temeljnih opredjeljenja utvrđenim Politikom upravljanja ljudskim resursima, obezbijediti postizanje planskih rezultata i ostvarenje ciljeva Društva.

Po pitanju broja radnika i troškova radne snage, planirano je da se koeficijenti produktivnosti po radniku minimalno zadrže na dostignutom nivou uz zadovoljenje uslova da ukupni troškovi radne snage ne prelaze procjenjeni iznos za 2017. godinu.

Plan ljudskih resursa 2018.-2020. godina

Djelatnosti	Plan 31.12.2017. godine neodređeno	Stanje 31.12.2017.		Plan 2018.					Plan 2019.					Plan 2020.				
		N	P	prestanak	Novi prijemi			Plan 31.12.2018.	prestanak	Novi prijemi			Plan 31.12.2019.	prestanak	Novi prijemi			Plan 31.12.2020.
					N	O	P			N	O	P			N	O	P	
PROIZVODNJA	1677	1665	14	52	39	42	22	1652	61	46	42	22	1637	50	38	42	22	1625
DISTRIBUCIJA	2187	2123	9	69	52	10	25	2106	73	55	10	24	2088	74	56	11	26	2070
SNABDIJEVANJE	358	359	1	8	6	7	3	357	13	10	7	2	354	14	11	6	3	351
TRGOVINA	23	24	1	0	0	0	1	24	0	0	0	0	24	0	0	0	0	24
FUNKCIJE POTPORE	303	287	0	9	7	0	2	285	8	6	0	2	283	8	6	0	2	281
UKUPNO EP BIH	4548	4458	25	138	104	59	53	4424	155	117	59	50	4386	146	111	59	53	4351

Tabela iznad predstavlja planski okvir u kojem se ima kretati broj radnika. Planirani broj prijema na neodređeno vrijeme je 75% od planiranog broja prestanaka ugovora o radu. Potrebe za zapošljavanjem će se preispitivati kontinuirano od strane Uprave Društva, te će se svi prijedlozi za zapošljavanje morati detaljno obrazložiti. U slučaju potreba poslovanja, biće omogućena preraspodjela radnika prilikom zapošljavanja između djelatnosti i podružnica i to u okviru planiranog broja za nivo Društva, a na osnovu Odluke Uprave Društva.

Na osnovu navedenih kriterija za planiranje u planovima djelatnosti i u Operativnom programu Direkcije će biti detaljno razrađeni planovi ljudskih resursa. Planovi će sadržavati konkretan pregled radnih mjesta koja će biti popunjavana, vrstu zapošljavanja (određeno, neodređeno), plan prijema pripravnika, kao i dinamiku realizacije. U Operativnom programu Direkcije biće razrađen plan za funkcije potpore (zajedničke funkcije Društva), a u planovima djelatnosti biće razrađeni planovi djelatnosti uključujući i odgovarajuće sektore u Direkciji. Planovi ljudskih resursa će se u toku planskog perioda analizirati i po potrebi revidirati u skladu sa promjenama koje budu rezultat prestrukturiranja (u organizacijskom, pravnom i računovodstvenom smislu), te u skladu sa rezultatima realizacije novih poslovnih mogućnosti.

Kod odlaska u penziju radnika sa radnog mjesta za koje je važećom sistematizacijom predviđen VI stepen stručne spreme, popunjavanje upražnjenog radnog mjesta će se izvršiti radnikom koji ima IV ili VII stepen stručne spreme, uz izmjenu sistematizacije za konkretno radno mjesto sa kojeg radnik ide u penziju, u zavisnosti od složenosti poslova tog radnog

mjesta. Ukoliko je sistematizacijom predviđeno više izvršilaca, u tom slučaju, izmjenice se sistematizacija na način da se smanji broj izvršilaca, te sa VI stepenom utvrdi stvarni broj istih, a izmjenom sistematizacije za novo radno mjesto predvidi IV ili VII stepen stručne spremlje, u zavisnosti od složenosti poslova tog radnog mjesta.

U planovima ljudskih resursa nisu planirana nova zapošljavanja niti će se vršiti unutrašnja preraspodjela na poslovima očitavanja, održavanja vozila i radnih mašina i održavanja čistoće, o čemu će odluka biti donesena naknadno. Iznimno, prijem radnika na navedene poslove moći će se realizovati radi zamjene radnika koji je odsutan sa radnog mjesta zbog bolovanja dužeg od 42 dana i to na isto radno mjesto na kojem je zaposlen radnik radi čijeg odsustva se predlaže zamjena. Zabranjeno je zapošljavanje novih radnika na poslovima fizičko-tehničke zaštite po bilo kom osnovu, kao i interno raspoređivanje.

Djelovaće se u pravcu povećanja udjela radnika u neposrednoj eksploataciji u odnosu na upravljačke i potporne procese i održavanje.

Angažovanje pripravnika stipendista Društva će se planirati na način da se termin zapošljavanja pripravnika radi obavljanja pripravnčkog staža uskladi sa istekom ugovora o stipendiranju.

Djelovaće se na organizacijskom i kadrovskom jačanju funkcija kompanije koje se odnose na djelatnost snabdijevanja i procese vezane za otvoreno tržište električne energije, kroz prilagođavanje organizacije poslova tržišnim uslovima poslovanja, te angažman adekvatnog i kvalitetnog kadra (internim preraspoređivanjem i/ili vanjskim zapošljavanjem).

Broj radnika u organizacionim jedinicama koje će voditi izgradnju novih proizvodnih jedinica će se odrediti nakon donošenja odluke o njihovoj izgradnji i određivanja metodologije upravljanja tim projektima.

U cilju poboljšanja nepovoljne starosne strukture, zapošljavanje novih radnika u Društva će se vršiti prvenstveno iz reda mladih i to onih koji su uspješno obavili pripravnčki staž, a koji su pokazali najbolje rezultate.

Angažman mladog visokostručnog stručnog kadra djelimično će se obezbjeđivati kroz stipendiranje studenata koji su u toku školovanja ostvarili najbolje rezultate, a u skladu sa potrebama Društva.

Krovno, sa nivoa Društva će se voditi aktivnosti koje se odnose na stipendiranje studenata (putem javnog konkursa).

U slučajevima neplaniranih prestanaka ugovora o radu, zapošljavanje novih radnika će se vršiti samo ukoliko je to neophodno da bi se obezbjedilo nesmetano odvijanje procesa rada.

U slučaju privremene spriječenosti za rad (bolovanja) radnika u trajanju dužem od 42 dana i odsustva radnika sa posla usljed korištenja porodiljskog odsustva i u drugim sličnim opravdanim slučajevima, može se izvršiti zapošljavanje novog radnika na određeno vrijeme, ali samo ako ne postoji mogućnost angažovanja drugih radnika i najduže do povratka radnika sa bolovanja, odnosno do povratka sa porodiljskog ili drugog odsustva, uz poštivanje

opredjeljenja da se koeficijenti produktivnosti po radniku minimalno zadrže na dostignutom nivou te da troškovi radne snage ne prelaze procjenjeni iznos za 2017. godinu.

Kroz provođenje podsticajnih otpremnina ili drugih odgovarajućih mjera, djelovaće se u cilju poboljšanja nepovoljne starosne strukture zaposlenih, racionalizacije broja zaposlenih i rješavanja problema izazvanih postojanjem velikog broja radnika sa preostalom radnom sposobnošću - invalidi II kategorije invalidnosti, koji je naročito izražen u podružnicama Društva, kao i na određene kategorije radnika koje kroz proces prestrukturiranja i reinženjeringa budu identifikovane kao ciljne kategorije na koje trebaju biti usmjerene podsticajne otpremnine ili druge odgovarajuće mjere.

Zapošljavanje u Društvu, odnosno u vladajućem društvu i budućim zavisnim Društvima iz oblasti elektroprivrednih djelatnosti koja će se formirati kao rezultat procesa prestrukturiranja Društva, će se vršiti prvenstveno iz postojećih ljudskih resursa, internim raspoređivanjem radnika. Zapošljavanje novih radnika izvan Društva će se vršiti u slučajevima kada se ne može obezbijediti interno raspoređivanje odgovarajućih kadrova unutar Društva.

Uzimajući u obzir da je obrazovanje jedan od najvažnijih segmenata upravljanja i razvoja ljudskih resursa, najefikasniji način ostvarenja konkurentnih prednosti i temeljna pretpostavka ulaska na otvoreno tržište, obučavanja radnika koji će se u planskom periodu fokusirati na slijedeće oblasti:

- menadžerska znanja i sposobnosti,
- multidisciplinarna znanja neophodna za rekonstrukciju i izgradnju novih objekata,
- savremene tehnologije i nove metode rada i upravljanja u elektroenergetici i rudarstvu,
- tržište električne energije, liberalizacija tržišta,
- kreiranje i primjena mjera upravljanja potrošnjom,
- energetska efikasnost,
- obnovljivi izvori električne energije,
- sistemi kvaliteta u elektroprivrednoj i rudarskoj djelatnosti,
- uspostavljanje sistema upravljanja sigurnošću informacija,
- upravljanje ljudskim resursima,
- aktuelna zakonska regulativa iz oblasti radnog prava, privrednih društava, finansijskog poslovanja i dr.,
- unapređenje znanja iz oblasti zaštite okoline i
- zaštita na radu i zaštita od požara.

Potrebe za stručnim i profesionalnim razvojem radnika će se realizovati i upućivanjem radnika na seminare, konferencije, kurseve, obučavanje za sticanje /produžavanje važenja licenci, certifikata, stručnih i dr. ispita, kao i upućivanjem na druge vidove obučavanja.

Program obučavanja na nivou Društva koji se utvrđuje na osnovu potreba procesa rada i rezultata anketa će se realizirati centralizirano sa nivoa Društva.

Osim standardnih metoda obučavanja radnika, u planskom periodu će se provoditi obučavanje radnika korištenjem rješenja iz oblasti učenja na daljinu, putem vlastitog edukacionog portala.

9 PLAN ULAGANJA

9.1 Politika ulaganja

Društvo će u narednom planskom periodu nastojati ispuniti planirani nivo ulaganja u cilju ostvarenja definisanih poslovnih ciljeva. Postepenim usmjeravanjem ulaganja sa rekonstrukcije i revitalizacije postojećih proizvodnih objekata na nove proizvodne objekte želi se postići pravovremeno uključivanje novih proizvodnih objekata, sa savremenim tehnološkim procesima proizvodnje električne energije u proizvodni portfolio EPBiH.

Ovim ulaganjima se pored izgradnje zamjenskih objekata teži povećanju instalisanih kapaciteta, dostizanju standarda kvaliteta isporuke u skladu sa Općim uslovima, sigurnom i stabilnom snabdijevanju kupaca električnom energijom, podizanju stepena iskorištenja raspoloživih resursa i energetske efikasnosti i zadovoljavanju okolinskih zahtjeva.

Politika ulaganja je:

- U proizvodnji smanjenje ulaganja u postojeće objekte koji su pri kraju životne dobi, a intenziviranje ulaganja u nove i zamjenske projekte kroz kapitalne investicije;
- U distribuciji održanje nivoa ulaganja u skladu sa raspoloživim sredstvima, uz korištenje tekućih i po potrebi novih kreditnih sredstava, kao i ciljano smanjenje postojećih zaliha materijala predviđenih za nove objekte;
- Postepeno reduciranje zajedničkih ulaganja i njihovo svođenje samo na sistemsku infrastrukturu;
- Realiziranje odluka o dokapitalizaciji rudnika u skladu sa raspoloživim sredstvima, te priprema plana ulaganja za naredni period u skladu sa dugoročnim planovima razvoja termokapaciteta i prestrukturiranja rudnika.

9.2 Prioriteti ulaganja

Kvantifikacija najvažnijih strateških ciljeva EPBiH kroz plan ulaganja:

- **Izgradnja novih zamjenskih termo kapaciteta i novih proizvodnih kapaciteta iz obnovljivih izvora:**
 - iznos ulaganja: 1,37 milijardi KM,
 - broj projekata početak gradnje: 4
 - broj projekata koji ulaze u proizvodnju do kraja planskog perioda: 2
- **Dokapitalizacija rudnika:**
 - Ulaganje od 55 miliona KM po već donesenim odlukama, u skladu sa raspoloživim sredstvima za ulaganje

Pojedinačni projekti koji imaju najveći prioritet ili minimalni cilj koji treba realizirati:

- **Početak gradnje novih kapitalnih projekata:**
 - TE Tuzla Blok 7
 - HE Janjići
 - mHE na Neretvici
 - VE Podveležje

– **Realizacija ulaganja u distributivne objekte** (dostizanje standarda kvaliteta) u planiranom iznosu

Programom o prestrukturiranju elektroenergetskog sektora u FBiH prioritet je:

– **Osnivanje Operatora distributivnog sistema**

Nove elektrane koje bi trebale biti završene i stavljene u pogon prije isteka planskog perioda su VE Podveležje i mHE na Neretvici (I faza).

Realizacija planiranih ulaganja po djelatnostima u 2018. godini, vršiće se usmjeravanjem ulaganja po prioritetu razvojnih projekata te ulaganjima za koja su već donesene investicione odluke a čije je realizacija počela.

U oblasti **proizvodne djelatnosti** za 2018. godinu ističu se projekti: redovni remont blokova u TE Kakanj i postrojenja u HE na Neretvi, te kapitalni remont blokova 4 i 6, sanacija kotla 7, zamjena parovoda na bloku 5 i izgradnja deponije šljake i pepela TE Tuzla.

U dijelu ulaganja **djelatnosti distribucije** u 2018. godini izdvajaju se oblasti: prelazak distributivne mreže na naponski nivo 20 kV, rekonstrukcija i izgradnja elektrodistributivnih objekata, rekonstrukcija obračunskih mjesta, sistemi nadzora i upravljanja, priključenje na distributivnu mrežu i ROMM i AMM/AMR, te osnivanje ODS-a.

U **djelatnosti snabdijevanja i trgovine** u 2018. godini prioritet su rekonstrukcija i sanacija poslovnih objekata, SCADA, SDNiU te uspostava platforme za risk management.

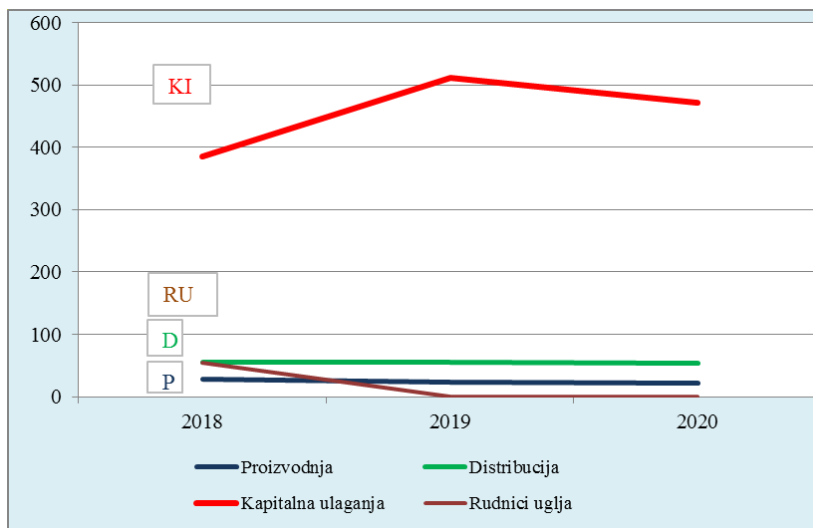
U oblasti **kapitalnih ulaganja** sa nivoa društva prioriteti su dati u strateškim ciljevima EPBiH.

Ulaganja **u zajedničke projekte** odnose se na ulaganja IKT (Direkcija i zajednički IKT projekti) za infrastrukturu, tehničke sisteme upravljanja, licence, razvojne projekte itd.

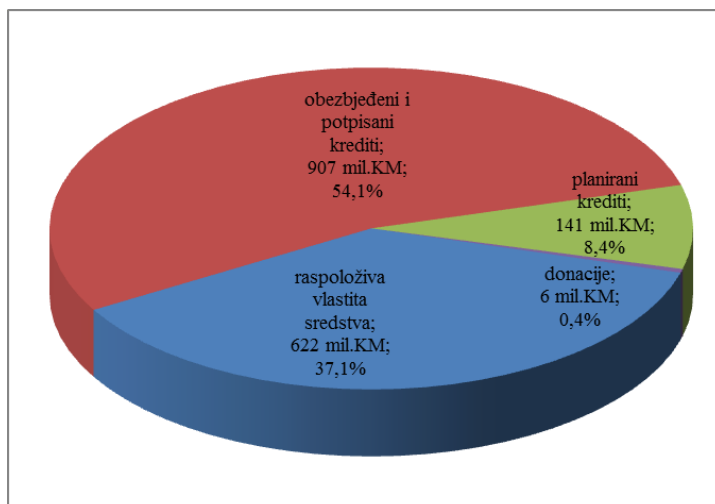
Rezultat ovakve politike ulaganja je vidljiv kroz suštinske promjene strukture ulaganja koje se vide na grafičkom prikazu dinamike. Kapitalna ulaganja u prvoj godini iznose 74 %, a u trećoj godini oko 85 % godišnjih ulaganja. Posmatrajući sveukupno ulaganje u tri godine 81 % se odnosi na nove kapitalne projekte.

Strukturu sredstava za ulaganje u trogodišnjem periodu čine:

- **Raspoloživa vlastita sredstva od 622 mil. KM**, koja proizilaze iz planiranog gotovinskog toka iz poslovnih aktivnosti i stanja novčanih sredstava sa krajem 2017. godine
- **Obezbjeđena i potpisana kreditna sredstva od 907 mil. KM**, koja uključuju potpisani Sporazum o kreditnoj liniji sa China EXIM bankom čija efektivnost se očekuje u prvom kvartalu 2018. godine
- **Planirana kreditna sredstva za avans za Blok 7 u TE Tuzla 141 mil. KM**
- **Donacije 6 mil. KM**

Raspoloživa vlastita sredstva za ulaganje u narednom periodu procijenjena su na osnovu predračuna gotovinskog toka iz poslovnih aktivnosti, pri čemu se, između ostalog, vodilo računa o obavezama na ime servisiranja kredita, kao i uz pretpostavku utroška većine oročenih depozita na investicije već u prvoj planskoj godini (što je u vezi sa planiranim finansijskim prihodima za planski period). Na taj način dobivena su raspoloživa vlastita sredstva u iznosu od 622 miliona KM. Ovdje treba napomenuti da će sredstva potrebna za finansiranje rada vlastitih zaposlenika (plate i druge redovne naknade) na investicijama iznositi cca. 4 mil. KM godišnje odnosno 12 mil. KM za trogodišnji planski period gdje se vlastiti rad na investicijama pretežno odnosi na djelatnost distribucije u iznosu od 3,5 mil. KM godišnje. Također, u djelatnosti distribucije u iznosu raspoloživih vlastitih sredstava su uračunate i postojeće zalihe od 2 mil. KM godišnje.

Ukupni investicioni plan u trogodišnjem periodu iznose 1,68 milijardi KM, prije svega za potrebe kapitalnih ulaganja u nove i zamjenske proizvodne objekte. Osim vlastitih sredstava u iznosu od 622 mil. KM planirano je da se dodatna sredstva obezbijede i iz postojećih i potpisanih kredita u iznosu od 907 mil. KM te planiranog kredita za avans za Blok 7 u TE Tuzla u iznosu od 141 mil. KM.

Tokom planskih godina, zavisno od sticanja uslova za realizaciju pojedinih projekata, donosiće se odluke o novim izvorima finansiranja ili revidiranju planova.

Plan ulaganja - raspoloživa sredstva						hilj. KM
	Ulaganja po djelatnostima	2018.	2019.	2020.	Ukupno	udio
I	Djelatnost proizvodnja - planirana ulaganja	27.533	23.434	21.643	72.610	4,3%
Ia	Planirana ulaganja za projekte djel. proizv.	26.853	22.980	21.134	70.967	
Ib	Planiranja ulaganja za IKT projekte u djel. proizv.	680	454	509	1.643	
1	Vlastita sredstva - amortizacija (30%)*	33.800	36.251	42.194	112.245	
2	Povrat postojećih kredita	5.208	11.904	18.508	35.620	
II	Djelatnost distribucija - planirana ulaganja	54.606	54.745	54.427	163.778	9,8%
IIa	Planirana ulaganja za projekte djel. distr.	54.106	54.245	53.927	162.278	
IIb	Planiranja ulaganja za IKT projekte u djel. distr.	500	500	500	1.500	
1	Vlastita sredstva - amortizacija	45.371	45.633	46.239	137.243	
2	Vlastita sredstva - postojeće zalihe (smanjenje)	2.500	2.500	2.500	7.500	
3	Vlastita sredstva - priključci	17.800	17.800	17.800	53.400	
4	Obezbeđeni krediti	8.482	15.436	14.669	38.587	
5	Donacije	2.725	353	348	3.426	
6	Povrat postojećih kredita	7.681	8.092	7.952	23.725	
III	Djelatnost snabdijevanje i trgovina - planirana ulaganja	2.852	1.683	1.151	5.686	0,3%
IIIa	Planirana ulaganja za projekte djel. snabdij. i trg.	1.690	822	675	3.187	
IIIb	Planiranja ulaganja za IKT projekte u djel. snabdij. i trg.	1.162	861	476	2.499	
1	Vlastita sredstva - amortizacija	907	912	923	2.742	
IV	Kapitalna ulaganja - planirana	385.346	511.841	471.680	1.368.867	81,7%
1	Vlastita sredstva - amortizacija (70% od amort. djel. proiz.)	78.867	79.218	80.345	238.431	
2	Obezbeđeni krediti	52.273	157.343	58.400	268.016	
3	Potpisani kredit za Blok 7 TE Tuzla	18.014	258.186	323.754	599.954	
4	Kredit za avans Blok 7 TE Tuzla	141.278	0	0	141.278	
5	Donacije	1.249	1.200	500	2.949	
6	Povrat postojećih kredita	2.111	4.904	8.340	15.355	
V	Zajednički projekti - planirana ulaganja	3.662	2.295	1.935	7.892	0,5%
Va	IKT (Direkcija i zajednički projekti IKT-a)	2.802	1.760	1.450	6.012	
Vb	Ostala ulaganja **	860	535	485	1.880	
1	Vlastita sredstva - amortizacija	3.501	3.519	3.561	10.581	
VI	Planirana dokapitalizacija ZD rudnika uglja	55.000	0	0	55.000	3,3%
VIa	Dokapitalizacija po donesenim odlukama o dokapitalizaciji	55.000	0	0	55.000	
VII	Planirana dokapitalizacija neelektroprivrednih ZD	1.000	700	700	2.400	0,1%
VIIa	Dokapitalizacija ostalih ZD	1.000	700	700	2.400	
1	Vlastita sredstva - dobit ZD iz ranijeg perioda	1.000	700	700	2.400	
	Ukupno ulaganje (I+II+III+IV+V+VI+VII)	529.999	594.698	551.536	1.676.233	100%
VIII	Struktura ulaganja	2018.	2019.	2020.	Ukupno	udio
1	Raspoloživa vlastita sredstva***	305.978	162.180	153.865	622.023	37,1%
2	Donacije	3.974	1.553	848	6.375	0,4%
3	Obezbeđeni i potpisani krediti (II5 + IV2 + IV3)	78.769	430.965	396.823	906.557	54,1%
4	Kredit za avans Blok 7 TE Tuzla (IV4)	141.278	0	0	141.278	8,4%
	Izvori ulaganja (VIII1+VIII2+VIII3+VIII4)	529.999	594.698	551.536	1.676.233	100%

- 70% iznosa amortizacije iz djelatnosti proizvodnje preneseno kapitalnim investicijama. U iznos amortizacije u 2019. i 2020. godini uključeni mHE Neretvica i VE Podveležje. Shodno tome je u tim godinama uključen i iznos povrata za otplatu kredita za VE Podveležje.

** - ostala ulaganja sadrže: punionice za električna vozila, i razvojne projekte

*** - Po predračunu gotovinskog toka za period 2018.-2020. na strani 40. ovog Plana

Da bi se realizovala planirana ulaganja potrebno je pored postojećih i potpisanih kredita u iznosu od 907 mil. KM obezbijediti planirana sredstva u iznosu 141 mil. KM za avans za izgradnju Bloka 7 u TE Tuzla, od čega se većina odnosi za nova kapitalna ulaganja.

Kao potencijalno raspoloživi nivo vlastitih sredstava za ulagačke aktivnosti uzet je nivo amortizacije prema odobrenju iz III tarifnog postupka FERK-a, korigovan za:

- procenat promjene obima proizvodnje za djelatnost proizvodnje,
- procenat promjene neto distribucije za djelatnost distribucije i
- procenat promjene broja kupaca za djelatnost snabdijevanja I reda.

Ove promjene se odnose na podatke iz EEB-a i broja kupaca za 2011. godinu kao referentne veličine u zadnjem tarifnom postupku.

Kod djelatnosti proizvodnje nivo amortizacije je dodatno uvećan za pripadajući dio troška amortizacije za proizvodnju toplotne energije i tehnološke pare u termoelektranama, te za planirani trošak amortizacije za vjetroelektrane i male hidroelektrane u 2019. i 2020. godini.

Kod djelatnosti distribucije nivo amortizacije je dodatno uvećan za pripadajući dio troška amortizacije za distribuciju energije preuzete od ostalih snabdjevača.

Izvori tekućih kreditnih sredstava su međunarodne finansijske institucije (WB, EBRD, EIB, KfW), a i za nove kredite izvori bi dominantno trebale da budu navedene institucije, a eventualno i razne državne izvozne agencije zavisno od načina realizacije pojedinih projekata. Za realizaciju najvećih projekata (blokovi u termoelektranama) inicijalno su planirana vlastita i eksterna sredstva, prije svega po potpisanom Sporazumu o kreditnoj liniji sa China EXIM bankom čija efektivnost se očekuje u I kvartalu 2018. godine.

U planskom periodu predviđeno je da se oročena sredstva koriste za ulagačke aktivnosti, prvenstveno za avans za izgradnju Bloka 7 u TE Tuzla te za ulaganja planirana po djelatnostima i na osnovu odluka o dokapitalizaciji rudnika.

Međutim, postoji značajan stepen neizvjesnosti u pogledu realizacije planirane dinamike trošenja sredstava usljed okolnosti na koje EPBiH može imati mali uticaj (dozvole, saglasnosti, procedure finansijskih institucija, odluke Vlade FBiH, odluke lokalnih zajednica, postupci javnih nabavki, žalbe, revizije, itd.). Zbog toga, EPBiH će na osnovu kontinuiranih analiza i projekcija gotovinskih tokova pažljivo planirati dinamiku i optimizirati korištenje oročenih sredstava na kratkoročnim depozitima, kao i donositi odluke o eventualnom ulaganju u kupovinu trezorskih zapisa.

Iznos sredstava za potrebe mogućih ulaganja u vrijednosne papire izdate od strane FBiH ograničava se na maksimalni iznos do 10 mil. KM za 2018. godinu. Ovo ulaganje bi se izvršilo u slučaju da postoje viškovi raspoloživih sredstava i ako analize pokažu isplativost ovakvog ulaganja i to na način da Uprava predlaže, a NO odobrava ovakav plasman.

9.3 Ulaganja u djelatnosti proizvodnje

Planirana ulaganja u djelatnost proizvodnje za period 2018.-2020. godina imaju za cilj:

- Produženje životne dobi za termo blokove,
- Obezbjedenje sigurne proizvodnje uglja, potrebnog kvaliteta,
- Povećanje sigurnosti i pouzdanosti proizvodnje električne energije, tehnološke pare toplotne energije i uglja,
- Ulaganja u smanjenje uticaja na okolinu,

- Povećanje energetske efikasnosti i raspoloživosti,
- Smanjenje proizvodnih troškova.

Kod ulaganja prioritet dati na započete investicije i ulaganja u proizvodne objekte za koje se planira rad i nakon 2024. godine, te u postrojenja radi obezbjeđenja sigurnosti i pouzdanosti u radu.

Planom ulaganja u proizvodnu djelatnost obuhvaćena su i ulaganja za ostale potrebe kao što su informacioni i telekomunikacioni sistemi i softveri, alati, vozila, uredska oprema i objekti, čija je namjena poboljšanje kvaliteta, efikasnosti i sigurnosti postrojenja i rada zaposlenih.

U Planu ulaganja za period 2018.-2020. godina potrebno je planirati sredstva na način:

- preostala ugovorena sredstva za koja nije izvjesno da će do kraja tekuće godine biti realizovana,
- sredstva po donesenim investicionim odlukama za koje je pokrenut postupak nabavke,
- sredstva po donesenim investicionim odlukama za koje nije izvjesno da će do kraja tekuće godine biti pokrenut postupak nabavke s tim da je rok realizacije istih planiran u periodu 2018.-2020. godina,
- sredstva planirana za nova ulaganja.

Ukupna ulaganja u djelatnosti proizvodnje u periodu 2018.-2020. godina iznose 72,6 mil. KM vlastitih sredstava. Dio tih ulaganja u iznosu od 1,6 mil. KM se odnosi na ulaganja u systemske IKT projekte za djelatnost proizvodnje kao što su modul održavanja, SDNiU, AMM/AMR.

Pored navedenog iznosa, u ovom planskom periodu planiran je i povrat kreditnih sredstava koja su uložena u prethodnom periodu u ukupnom iznosu od 35,6 mil. KM.

(hilj.KM)

Plan ulaganja za djelatnost proizvodnje				
Izvori sredstava	2018.	2019.	2020.	Ukupno za planski period
Vlastita sredstva	26.853	22.980	21.134	70.967
Vlastita sredstva za IKT	680	454	509	1.643
Ukupno	27.533	23.434	21.643	72.610

9.4 Ulaganja u djelatnosti distribucije

Plan ulaganja u distributivnu djelatnost izrađuje se i realizuje po slijedećim podprogramima:

A. Ulaganja u distributivnu mrežu

1. Rekonstrukcija/sanacija i izgradnja novih elektrodistributivnih objekata
Kapitalna ulaganja – prelazak distributivne mreže sa 10 kV naponskog nivoa na 20 kV naponski nivo
2. Rekonstrukcija obračunskih mjernih mjesta
Proširenje sistema daljinskog očitavanja i upravljanja brojilima električne energije - *Automatic Meter Management (AMM) Systems*
3. Sistemi daljinskog nadzora i upravljanja
4. Priključenje na distributivnu mrežu novih krajnjih kupaca/proizvođača

- B. Ulaganja u ostale potrebe, zajedničke za podružnicu
 - 1. Oprema za IS i TK
 - 2. Alati
 - 3. Uredska oprema
 - 4. Vozila
 - 5. Poslovni objekti
- C. Ulaganja u programe koji se realizuju kroz Sektor za IKT (SCADA i AMR/AMM sistemi i komunikacione mreže)

Planirana ulaganja u distributivnu djelatnost za period 2018.-2020. godina imaju za cilj:

- obezbijedenje distributivnih kapaciteta za priključenje novih krajnjih kupaca/proizvođača,
- dovođenja kvaliteta isporuke električne energije u okvire norme BAS EN 50160 za distributivne sisteme, odnosno u okvire BAS i IEC standarda koji tretiraju ovu oblast,
- funkcionalne promjene naponskih nivoa u distributivnoj mreži koje uključuju prelazak distributivne mreže sa 10 kV naponskog nivoa na 20 kV naponski nivo, uz postepeno ukidanje naponskog nivoa 35 kV,
- zadovoljenje zakonskih obaveza u pogledu kvaliteta mjerenja električne energije,
- tehnološko unapređenje sistema mjerenja električne energije sa ciljem obezbjedenja značajnih i pravovremenih informacija o potrošnji energije relevantnim akterima na tržištu i njihovim sistemima, uključujući i krajnje kupce električne energije,
- tehnološko unapređenje mreže, sa ciljem povećanja pouzdanosti i optimizacije funkcionisanja distributivnog sistema - automatizacija distributivne mreže,
- obezbijedenje uslova za povećanje produktivnosti rada, podizanja kvaliteta usluga koje pruža Distributer kao i poboljšanje uslova rada zaposlenika,
- zadovoljenje zakonskih obaveza u pogledu zaštite i uticaja na okolinu.

U skladu sa usvojenim Planom aktivnosti za prestrukturiranje EPBiH, Zakonom o električnoj energiji i privremenim Smjericama elektroenergetske politike FBiH predloženih od Vlade FBiH, planira se izvršiti uspostava Operatora distributivnog sistema (ODS) kao posebnog pravnog lica. Ova kompanija koja će postati jedno od zavisnih društava u 100% -tnom vlasništvu EPBiH se planira uspostaviti u planskom periodu. U tom smislu kod formiranja ODS-a Društvo kao ulog u novcu planira 2018. godine uložiti sredstva u iznosu od 100 hiljada KM.

U momentu izrade Plana poslovanja, teško je sagledati iznos stalnih sredstava, zaliha i potraživanja koja će biti dio osnivačkog uloga ili naknadne dokapitalizacije u toku planskog perioda 2018.-2020., ali je izvjesno da će to biti sredstva koja su već vezana za djelatnost distribucije. Sve odluke o osnivanju ODS-a i dokapitalizaciji ODS-a kao zavisnog društva će donositi Skupština Društva, te će konkretni iznosi osnivačkog uloga i dokapitalizacije zavisiti od obima i strukture pomenutih sredstava, datuma njihovog unosa u to zavisno društvo i vrijednosti koja bude uvrđena/procjenjena u skladu sa važećim propisima i zakonima.

Ulaganja u djelatnosti distribucije u periodu 2018.-2020. godina planirana su u iznosu od 163,8 mil. KM, od čega je 38,6 mil. KM na osnovu kredita koji su već obezbijedeni (uključujući i sredstva iz kredita EIB-a za projekat izgradnje pametnih mjerenja), a 3,4 mil. KM iz donacija.

Unutar ovih ulaganja uključena su i sredstva u iznosu od 1,5 mil. KM za systemske projekte iz oblasti IKT-a, kao što su modul održavanja, SCADA, SDNiU, pametnih mreža sa AMM/AMR sistemima a koji se odnose na djelatnost distribucije.

(hilj.KM)

Plan ulaganja za Djelatnost distribucije				
Izvori sredstava	2018.	2019.	2020.	Ukupno za planski period
Vlastita sredstva	42.899	38.456	38.910	120.265
Vlastita sredstva za IKT	500	500	500	1.500
Kredit (obezbjedeni)	8.482	15.436	14.669	38.587
Donacije	2.725	353	348	3.426
Ukupno	54.606	54.745	54.427	163.778

Investiciona ulaganja su planirana po podprogramima a odabir prioritetnih projekata za ulaganje u planskom periodu 2018.-2020. izvršen je u skladu sa planiranim budžetom i kriterijima za odabir prioritetnih projekata:

- priključenje svih novih korisnika distributivne mreže na način i u rokovima utvrđenim Opštim uslovima za isporuku električne energije i Pravilnikom Regulatora o metodologiji za izračunavanje naknada za priključenje,
- priprema i realizacija kapitalnih projekata za prelazak distributivne mreže 10 kV naponskog nivoa na 20 kV naponski nivo,
- izgradnja i rekonstrukcija/sanacija elektrodistributivne mreže u cilju dovođenja isporuke električne energije u okviru norme EN 50160,
- implementacija Projekta uvođenja SCADA/DMS/OMS na nivou distribucije, projekat koji se finansira sredstvima kredita i sredstvima granta njemačke razvojne banke (kFW) i dijelom iz vlastitih sredstava, prema planiranoj dinamici implementacije,
- implementacija Projekta „Izgradnja sistema pametnih mjerenja u elektrodistribuciji“ – projekat koji se finansira dijelom iz vlastitih sredstava i dijelom iz sredstava kredita EIB (50:50%), prema dinamici implementacije,
- rekonstrukcija obračunskih mjernih mjesta (izmještanje mjernih mjesta na pristupačnu lokaciju i eliminisanje unutrašnjeg priključka),
- priprema distributivne mreže za uklapanje novih TS 110/x kV u skladu sa planom izgradnje prenosne mreže,
- promjena tretmana neutralne tačke u distributivnim mrežama EPBiH
- ulaganja u ostale potrebe, zajedničke za Podružnicu, (IS i TK sistemi, alati, vozila i uredska oprema). Ovim planom ulaganja obuhvaćene su nabavke koje doprinose unapređenju kvaliteta i efikasnosti rada, kvaliteta pružanja usluga i poboljšanju radnih uslova zaposlenih u distributivnoj djelatnosti,
- realizacija sistemskih IKT projekata, projekti za čiju realizaciju je nadležan Sektor za IKT
- ostala ulaganja u elektrodistributivnu mrežu treba planirati u skladu sa preostalim, raspoloživim sredstvima.

Da bi se donošenje novih investicionih odluka baziralo na kvalitetnoj investiciono-tehničkoj dokumentaciji, u svakoj planskoj godini planirana su odgovarajuća sredstva za pripreme aktivnosti (projektovanje, pribavljanje saglasnosti, rješavanje IPO i sl) za planirana ulaganja u narednim godinama.

9.5 Ulaganja u djelatnostima snabdijevanja i trgovine

U periodu 2018.-2020. godina investiciona ulaganja u djelatnosti snabdijevanja i trgovine planirana su u iznosu od 5,7 mil. KM. Ova ulaganja odnose se na rekonstrukcije i tipiziranje

šalter sala i kancelarija za odnose s kupcima, nabavku uredske i IT opreme i vozila, te za aplikaciju obračuna i naplate električne energije. Unutar ovih ulaganja uključena su i sredstva u iznosu od 2,5 mil. KM za systemske projekte iz oblasti IKT-a.

Sredstva za ulaganja u djelatnosti trgovine biće obezbijedena putem zajedničkih projekata na nivou EPBiH, odnosno iz sredstava koja se planiraju u okviru planova Sektora za IKT. Ulaganja se odnose na nadogradnju SCADA sistema i prateće softverske i hardverske strukture u okviru Dispečerskog centra, kao i proširenje aplikacije *Blue Trader* za podršku procesu trgovine. Pored toga, za podršku aktivnostima trgovine u 2018. godini ulaganja će se odnositi na uspostavu platforme za *Risk Management* te uvođenja informacionog sistema za optimizaciju planiranja proizvodnje i trgovine (na bazi prediktivne analitike), kao i na informatizaciju poslovnog procesa vezanog za izradu elektroenergetskog bilansa na bazi simulacionih tehnika. Dodatno, ulaganja će biti usmjerena i na obezbjeđenje web-bazirane aplikacije za podršku kratkoročne trgovine.

U planu ulaganja djelatnosti snabdijevanja i trgovine uključena su i sredstva za projekte iz oblasti IKT-a, kao što su SOEE i SONN.

(hilj.KM)

Plan ulaganja za djelatnost snabdijevanja i trgovine				
Izvori sredstava	2018.	2019.	2020.	Ukupno za planski period
Vlastita sredstva	1.690	822	675	3.187
Vlastita sredstva za IKT	1.162	861	476	2.499
Ukupno	2.852	1.683	1.151	5.686

9.6 Kapitalna ulaganja sa nivoa Društva

U cilju izgradnje novih i zamjenskih proizvodnih kapaciteta u ovom planskom periodu intenziviraju se aktivnosti u okviru kapitalnih investicija. Starost i niska efikasnost postojećih blokova u termoelektranama, kao i strateško opredjeljenje da se grade elektrane na bazi obnovljivih resursa, zahtijeva velike investicije u nove energetske kapacitete.

Cilj ovih ulaganja je:

- obezbijediti proizvodnju električne energije radi kontinuiteta u snabdijevanju tarifnih i netarifnih kupaca,
- obezbijediti kontinuitet u isporuci toplotne energije,
- povećati kapacitete i obim proizvodnje na bazi obnovljivih resursa,
- povećanje ukupnog instalisanog kapaciteta i rast proizvodnje,
- postizanje veće efikasnosti i većeg udjela kombinovane proizvodnje toplotne i električne energije,
- obezbjeđenje plasmana za ugalj iz vlastitih rudnika,
- zadovoljavanje obaveza na osnovu Ugovora o energetske zajednici, odnosno direktiva EU koje se odnose na energetski sektor.

Investicione odluke za izgradnju donesene su za: HE Vranduk, HE Una Kostela i VE Podveležje, za pripremne aktivnosti za veći dio projekata, te se u planskom periodu očekuje početak gradnje novih i zamjenskih elektrana.

Cilj za trogodišnji period je: započeti gradnju pet projekata.

Ti prioritetni projekti su:

1. **TE Tuzla-Blok 7, VE Podveležje, mHE na Neretvici** kao projekti čija je faza pripreme u završnoj fazi i čija gradnja može započeti u 2018.
2. **HE Janjići, HE Una Kostela-Aneks**, kao projekti čija gradnja treba biti započeta do kraja 2020.

Pored toga, dodatni cilj je da do kraja trogodišnjeg planskog perioda 2018.-2020.:

- dva projekta budu u pogonu (VE Podveležje i mHE na Neretvici – I faza).

Dugoročni strateški i prioritetni cilj je realizacija izgradnje Bloka 7 u TE Tuzli, a nakon toga i Bloka 8 u TE Kakanj. Imperativ je da početak gradnje Bloka 7 mora biti najkasnije u IV kvartalu 2018. godine ili početkom 2019. godine, što proizilazi iz potrebe da blok bude u pogonu do kraja 2022. godine.

Riječ je o zamjenskim projektima za postojeće blokove koji izvjesno moraju biti zaustavljeni zbog isteka životnog vijeka i ograničenja koje nameće EU regulativa za rad termoelektrana nakon 2018. godine. Pored toga, bez ovih kapaciteta rudnici bi ostali bez potrebnog plasmana uglja za termoelektrane, čime bi proizvodnja uglja bila reducirana na nivo koji bi onemogućio opstanak određenih rudnika.

Ukupna investiciona vrijednost navedenih projekata je 4,6 milijardi KM, a na planski period se odnosi 1,37 milijardi KM. Struktura ulaganja odražava politiku ulaganja i pokazuje investicioni portoflio u kojem su zastupljeni različiti proizvodni kapaciteti, tako da se na termo objekte odnosi 75 %, na HE 13% i na male HE i VE 12 % od ukupnih ulaganja.

Od ukupno potrebnih sredstava koja su planirana do 2020. godine, oko 74% je predviđeno obezbijediti iz eksternih izvora. U prvoj planskoj godini će biti potrebno 212 miliona KM kreditnih sredstava, od čega je već obezbijeđeno 52 miliona KM putem kreditnih aranžmana iz ranijeg perioda, zatim 18 miliona KM kroz potpisani Sporazum o kreditnoj liniji sa China EXIM bankom za izgradnju Bloka 7 TE Tuzla (očekuje se da bude efektivan u toku 2018. godine), te planirano 141 milion KM putem kredita za avans za izgradnju Bloka 7 u TE Tuzla. Udio eksternih izvora će biti povećan do kraja realizacije projekata, jer većina treba biti realizirana nakon 2020. godine.

Planirana ulaganja u pripremu izgradnje i izgradnju novih elektroenergetskih objekata, sa dinamikom ulaganja, i rokovima za ulazak u pogon, predstavljena je u narednoj tabeli:

KAPITALNA ULAGANJA 2018.-2020.										
		Instalisana ukupna snaga MW	Moguća godišnja proizvodnja GWh	Investicija ukupno mil. KM	Ulaganja 2018.-2020.				Početak izgradnje	Ulazak u pogon
					2018. mil. KM	2019. mil. KM	2020. mil. KM	Ukupno mil. KM		
	Hidroelektrane									
1	HE VRANDUK	20,0	96,0	142,9	26,4	52,9	40,1	119,4	2016	2021
2	HE JANJČI	15,8	77,3	109,8	2,7	6,0	16,8	25,5	2019	2023
3	HE KRUŠEVO	6,0	22,0	50,0	0,4	0,1	1,0	1,5	2021	2024
4	MHE UNA KOSTELA	13,7	73,5	32,7	1,6	0,8	4,0	6,4	2020	2023
5	HE USTIKOLINA	60,0	275,0	277,0	0,0	0,0	0,1	0,1	2021	2025
6	HE KOVANIČI	9,1	46,2	75,9	0,7	0,0	0,0	0,7	2021	2024
7	HE BABINO SELO	6,2	23,7	55,2	0,6	0,1	0,0	0,7	2021	2024
8	Studije „Integralno upravljanje vodnim resursima u slivu rijeke Bosne“			1,0	0,5	0,5	0,1	1,1	2018	2019
9	Razvoj i priprema HE			2,4	0,4	1,3	0,8	2,4		
	UKUPNO HE	130,8	613,6	746,9	33,3	61,7	62,9	157,8		
	Male HE									
10	mHE na Neretvici	24,9	99,9	102,7	9,5	8,0	0,0	17,5	2018	2019/21
11	mHE Kakanj	4,5	22,0	30,5	0,5	0,5	0,0	1,0	2020	2023
	Vjetroelektrane									
12	VE Podveležje	48,0	98,0	162,7	32,3	121,7	0,0	154,1	2018	2019
13	VE Vlačić	48,0	98,0	125,0	0,1	0,1	0,0	0,2	2020	2021
14	Razvoj i projekti u vezi OIE				1,0	0,0	0,0	1,0		
	Ukupno mHE i VE	125,4	317,9	420,9	43,4	130,3	0,0	173,7		
	Termoelektrane									
15	TE TUZLA - G7	450,0	2.756,0	2.120,1	307,3	318,5	408,4	1.034,2	2018	2022
16	TE KAKANJ - G8	300,0	1.755,0	1.112,9	0,5	0,5	0,2	1,2	2020	2024
	Ukupno TE	750,0	4.511,0	3.233,0	307,8	319,0	408,6	1.035,4		
17	Vrelodov TE Kakanj do/i Sarajevo	MWt 300*		240,0	0,9	0,9	0,2	2,0	2019	2020
	SVEUKUPNO	1.006,2	5.442,5	4.640,9	385,3	511,8	471,7	1.368,9		

* - ne ulazi u energetska sumu

1	vlastita sredstva				172,5	95,1	89,0	356,7	26,06%	
2	kredit				211,6	415,5	382,2	1.009,2	73,73%	
3	donacije				1,2	1,2	0,5	2,9	0,22%	
	Sveukupno				385,3	511,8	471,7	1.368,9		

U ovom trogodišnjem planskom periodu cilj je započeti gradnju šest projekata, od kojih su za četiri već obezbjeđena kreditna finansijska sredstva za jedan projekat potpisan Sporazum o kreditiranju, a za jedan se očekuje obezbjeđenje sredstava 2018. i 2019. godine.

Projekat Izgradnje HE Vranduk se finansira u iznosu od 35 miliona EUR iz kredita EBRD-a od 2013. godine, i u iznosu od 28,5 miliona EUR iz kredita EIB-a od 2016. godine. Period povrata EBRD-ovog kredita je 12 godina sa uključenim grejs periodom od 2 godine, dok je period povrata EIB-ovog kredita promjenjiv i očekuje se da će biti oko 25 godina, sa uključenim grejs periodom od 6 godina.

Projekat Izgradnje VP Podveležje većinski finansira KfW banka sa kreditom u iznosu 65 miliona EUR iz 2013. godine čiji je period otplate 15 godina i grejs period 3 godine.

Projekat Izgradnje HE Janjići većinski finansira KfW banka sa kreditom u iznosu 30 miliona EUR iz 2014. godine čiji je period otplate 15 godina i grejs period 4 godine.

Projekat Izgradnje Bloka 7 u TE Tuzla bi se finansirao u procentu od 85% iz kreditnih sredstava kineske izvozno-uvozne banke (EXIM banka) u iznosu od 614 miliona EUR. Rok otplate kredita bi bio 20 godina sa uključenim grejs periodom od 5 godina. U novembru 2017. godine je potpisan Sporazum o kreditnom aranžmanu sa China EXIM bankom, čija efektivnost se očekuje da bude u toku 2018. godine. Preostalih cca 108 miliona EUR bi se finansiralo iz komercijalnih kredita i vlastitih raspoloživih sredstava.

Projekat Izgradnje HE Una Kostela bi se finansirao kreditom EBRD-a u iznosu od 9 miliona EUR čiji bi period otplate bio 12 godina sa uključenim grejs periodom od 2 godine.

Realizacija većine projekata biće završena u periodu od 2019. do 2024. godine, i za njihovu realizaciju se planiraju obezbjediti kreditna sredstva od strane EIB-a, EBRD-a, KfW-a i kineskih banaka. U tom periodu biće započeti i neki od projekata za koje su u planskom periodu predviđena sredstva za razvoj i pripremu.

Za zamjenske blokove u TE Tuzli i TE Kaknju završena je investiciona i okolinska dokumentacija, dobijene potrebne saglasnosti i dozvole. Provedena je tenderska procedura i izabran preferirani partner i potpisan ugovor za izgradnju bloka 7 u TE Tuzla. U toku su aktivnosti na zatvaranju finansijske konstrukcije za izgradnju, što je uslov za stupanje na snagu ugovora o izgradnji bloka 7 u TE Tuzla.

U sklopu aktivnosti povećanja efikasnosti u TE Kakanj i smanjenja emisije zagađujućih materija, pokrenuta je izrada Projekta snabdijevanja toplinskom energijom iz TE Kakanj područja do/i Sarajeva. U toku su aktivnosti na izradi Idejnog projekta.

Pored aktivnosti na realizaciji objekata navedenih u tabeli u planskom periodu će biti poduzete aktivnosti na razvoju i drugih projekata, među kojima su elektroenergetski objekti na rijekama: Neretva, Bosna, Vrbas, Bioštica, Krivaja, Stavnja i Tribija, kao i provođenje istraživanja za nove lokacije budućih vjetroparkova. Realizacija izgradnje kapitalnih objekata u narednom planskom periodu će zavisi od pokazatelja iz studija i elaborata tehnokonomске opravdanosti izgradnje, ali i od mogućnosti za dobijanje potrebnih dozvola i saglasnosti, te podrške Vlade FBiH i lokalnih zajednica.

Za planirane kapitalne projekte odgovarajuće odluke će donositi Skupština odnosno Nadzorni odbor u skladu sa nadležnostima utvrđenim Statutom i drugim aktima Društva. Odluke će biti zasnovane na investicionoj dokumentaciji sa aspekta opravdanosti i isplativosti projekata, a sadržavat će i preciznu dinamiku i izvore sredstava i preduslove za realizaciju.

Dinamika korištenja sredstava na godišnjem nivou i okvirna struktura izvora data je u narednoj tabeli.

Kapitalne investicije	2018				2019				2020				Ukupno za planski period	Udio kredita
	Vlastita fin. sredstva	Kredit	Donacije	Ukupno	Vlastita fin. sredstva	Kredit	Donacije	Ukupno	Vlastita fin. sredstva	Kredit	Donacije	Ukupno		
	1	2	3	4=1+2+3	5	6	7	8=5+6+7	9	10	11	12=9+10+11		
UKUPNO	172.532	211.565	1.249	385.346	95.113	415.529	1.200	511.842	89.026	382.154	500	471.680	1.368.868	75,40%
Termoelektrane	148.497	159.291	0	307.789	60.796	258.186	0	318.982	84.876	323.754	0	408.630	1.035.401	73,78%
TE Tuzla blok 7	147.997	159.291	0	307.289	60.296	258.186	0	318.482	84.676	323.754	0	408.430	1.034.201	74,07%
TE Kakanj blok 8	500	0	0	500	500	0	0	500	200	0	0	200	1.200	0,00%
Vrelod TE Kakanj do/i Sarajevo	900	0	0	900	900	0	0	900	200	0	0	200	2.000	0,00%
Hidroelektrane	6.596	26.000	663	33.259	3.650	56.800	1.200	61.650	3.950	58.400	500	62.850	157.759	84,94%
HE Vranduk	900	25.500	0	26.400	1.000	51.900	0	52.900	1.000	39.100	0	40.100	119.400	97,57%
HE Ustikolina	0	0	0	0	0	0	0	0	100	0	0	100	100	76,92%
HE Janjići	2.000	500	200	2.700	1.100	4.900	0	6.000	500	16.300	0	16.800	25.500	92,47%
HE Kovanići	700	0	0	700	0	0	0	0	0	0	0	0	700	58,82%
HE Kruševo	400	0	0	400	100	0	0	100	1.000	0	0	1.000	1.500	0,00%
HE Una Kostela	1.550	0	0	1.550	800	0	0	800	1.000	3.000	0	4.000	6.350	57,14%
HE Babino Selo	146	0	463	609	100	0	0	100	0	0	0	0	709	87,64%
Studija „Integralno upravljanje vodnim resursima u slivu rijeke Bosne“	500	0	0	500	300	0	200	500	100	0	0	100	1.100	0,00%
Razvoj i priprema HE	400	0	0	400	250	0	1.000	1.250	250	0	500	750	2.400	0,00%
MHE i VE	16.539	26.273	586	43.398	29.767	100.543	0	130.310	0	0	0	0	173.708	77,48%
MHE na slivu rijeke Neretvice	9.500	0	0	9.500	7.998	0	0	7.998	0	0	0	0	17.498	73,82%
MHE Čatići (TE Kakanj)	500	0	0	500	500	0	0	500	0	0	0	0	1.000	88,37%
VE na platou Podveležja	5.989	26.273	86	32.348	21.169	100.543	0	121.712	0	0	0	0	154.060	82,40%
VE na platou Vlašića	100	0	0	100	100	0	0	100	0	0	0	0	200	0,00%
Razvoj i projekti u vezi OIE (Spreča...	450	0	500	950	0	0	0	0	0	0	0	0	950	0,00%

9.7 Ulaganja u zajedničke projekte

Planom poslovanja 2018.-2020. godina u zajedničke projekte planirana su ulaganja u ukupnom iznosu od 7,9 mil. KM, i to u:

- a) Informaciono komunikacione tehnologije – IKT
- b) Ostala ulaganja, u opće poslove i razvoj Društva

(hilj.KM)

Plan ulaganja za Zajedničke projekte				
Izvori sredstava	2018.	2019.	2020.	Ukupno za planski period
IKT	2.802	1.760	1.450	6.012
Opći poslovi	845	520	470	1.835
Razvoj	15	15	15	45
Ukupno	3.662	2.295	1.935	7.892

a) Informaciono komunikacione tehnologije – IKT

Strateški ciljevi razvoja IKT definisani su Politikom razvoja IKT:

- Obezbijediti operativnu podršku poslovnim procesima na proaktivan način uspostavljanjem korisničkih servisa koji će poboljšati performanse poslovnih procesa
- Obezbijediti IKT infrastrukturu i servisnu osnovu za uvođenje novih servisa, a u cilju podrške:
 - uspješnom vođenju, upravljanju i održavanju elektroenergetskog sistema,
 - efikasnom provođenju svih poslovnih procesa i planiranju razvoja elektroenergetskog sistema.
- Izgradnja IKT infrastrukture mora se realizovati u skladu sa zakonskom regulativom i propisima Regulatorne agencije za komunikacije, te politikom sigurnosti IKT sistema.
- Kroz konsolidaciju tehničkog i poslovnog informacionog sistema obezbijediti integritet informacije u IKT sistemu (jedinствен unos informacije i njena višestruka upotreba)
- Razvijati mehanizme pomoću kojih će se mjeriti uticaj IKT-a na poslovanje kompanije.

U cilju uspostavljanja stabilnog i lahko upravljivog IKT sistema (infrastrukture i servisa) u funkciji kontinuiranog i efikasnog obavljanja poslovnih procesa u svim osnovnim i pomoćnim djelatnostima EPBiH planirana su ulaganja u uvođenje novih IKT servisa, automatizaciju i informatizaciju u segmentima proizvodnje, distribucije i snabdijevanja električnom energijom, i udovoljavanju zahtjevima za kontinuirano širenje komunikacione infrastrukture kroz IKT investicione projekte.

Sredstva za zajedničke projekte u Direkciji Društva, kao i projekte koje nije moguće jednoznačno pridružiti samo pojedinim djelatnostima (TK mreže i objekti, licence, softveri...) planirana su u okviru zajedničkih projekata IKT sistema u iznosu od 6 mil. KM. Sredstva namijenjena za projekte iz oblasti IKT-a za djelatnost proizvodnje (1,6 mil. KM), distribucije (1,5 mil. KM) te snabdijevanja i trgovine (2,5 mil. KM) uključena su u planove ulaganja tih djelatnosti.

U okviru infrastrukturnih IKT projekata najznačajnija ulaganja su predviđena kroz sljedeće:

- Informacioni sistemi
- IKT podrška osnivanju ODS-a

- IKT podrška izgradnji sistema daljinskog nadzora i upravljanja (SCADA)
- IKT podrška razvoju sistema pametnih mjerenja AMR/AMM.

Značajne aktivnosti planirane su na konsolidaciji i integraciji različitih aplikativnih rješenja u okviru informacionog sistema, u cilju obezbjeđenja većeg kvaliteta i transparentnosti podataka u informacionom sistemu u funkciji poslovnih procesa i podrške odlučivanju.

Najveća ulaganja predviđena su u licenciranje različitih softverskih paketa i rješenja (Microsoft, Oracle, SAP).

b) Ostala ulaganja

Ostala ulaganja u iznosu od 1,9 mil.KM u posmatranom periodu odnose se na nabavku električnih vozila, širenje mreže punionica za električna vozila, razvojno-istraživačke projekte.

U oblasti razvoja nastaviće se aktivnosti na ispitivanju potencijala vjetra, sunčeve energije i vodotokova. Ove aktivnosti imaju za cilj obezbjeđenje relevantnih podloga za ocjene opravdanosti izgradnje, izradu projektnih rješenja i realizaciju investicionih ulaganja u nove elektroenergetske objekte i poboljšanje kvaliteta isporuke električne energije.

9.8 Ulaganja u dokapitalizaciju zavisnih društava

a) Dokapitalizacija zavisnih društava rudnika uglja

Planom poslovanja 2018.-2020. godina planirana je dokapitalizacija zavisnih društava rudnika uglja putem ulaganja u iznosu od 55 miliona KM po već donesenim odlukama o dokapitalizaciji za planski period, što će se realizovati u skladu sa nivoom raspoloživih sredstava za ulagačke aktivnosti.

Potrebno je posebnu pažnju posvetiti poslovanju zavisnih društava rudnika uglja, kroz poboljšavanje poslovanja rudnika na način da se izvrši dokapitalizacija i modernizacija rudnika te prestrukturiranje u rudnicima, što će za rezultat imati povećanje produktivnosti odnosno pozitivno poslovanje ovih subjekata.

(hilj.KM)

Plan ulaganja za zavisna društva rudnike uglja - donesene odluke o dokapitalizaciji				
Ulaganja	2018.	2019.	2020.	Ukupno za planski period
Ukupno	55.000	0	0	55.000

a) Dokapitalizacija ostalih zavisnih društava

Planom poslovanja 2018.-2020. godina planirana je dokapitalizacija ostalih zavisnih društava ulaganjem vlastitih sredstava od dobiti tih društava u iznosu od 1 milion KM u 2018. godini, 700 hiljada KM u 2019. godini i 700 hiljada u 2020. godini. Navedena dobit se pretežno odnosi na period prije 2018. godine u kojem EPBiH nije povukla svu dobit/dividendu koju su ova zavisna društva ostvarila u ranijem periodu. Planira se da u planskim godinama EPBiH kao 100%-tni ili većinski vlasnik ovih zavisnih društava povuče dio njihove dobiti ostvarene zaključno sa 2017. godinom, nakon čega bi se upravo tim sredstvima izvršila dokapitalizacija i time povećao kapital tih ostalih zavisnih društava.

10 NABAVKE

U skladu sa odredbama Zakona o javnim preduzećima, Zakona o javnim nabavkama BiH, Pravilnika o nabavkama EPBiH i operativnih procedura u EPBiH, a na osnovu Plana poslovanja Društva, sačinjava se Plan nabavki roba, usluga i radova za 2018. godinu.

Plan nabavki roba, usluga i radova za 2018. godinu će biti usklađen sa finansijskim i ulagačkim dijelom Plana poslovanja EPBiH za 2018.- 2020.godinu i zasnovan na usaglašenim specifikacijama predmeta nabavki dostavljenim od strane podružnica. Planom nabavki za 2018. godinu u EPBiH će biti definisani predmeti nabavke, procjenjena vrijednosti nabavke, postupak nabavke, izvori finansiranja, dinamika nabavke.

Dinamika i aktivnosti na pripremi i donošenju Plana nabavki EPBiH za 2018. godinu su uslovljene slijedećim aktivnostima:

- donošenjem finansijskog Plana poslovanja za 2018-2020. godinu;
- definisanjem specifikacija roba, usluga i radova;
- usaglašavanjem jedinstvenih specifikacija za nabavku roba, radova i usluga na nivou resornih sektora za pojedine djelatnosti u Direkciji Društva;
- usaglašavanjem količina roba, obima usluga i radova sa finansijskim sredstvima iz Plana poslovanja za 2018.-2020. godinu.

Planira se sljedeća dinamika nabavki po prioritetima, i to:

- nabavke energenata u funkciji ostvarenja elektroenergetskog bilansa,
- nabavke u funkciji planiranih remonata,
- nabavke u funkciji realizacije priključaka distributivnih kupaca,
- ugovaranje uklanjanja opasnih otpadnih materijala,
- nabavke ostalih usluga i radova,
- ostale redovne nabavke u cilju održavanja pogonske spremnosti i redovnog poslovanja, i
- hitne nabavke koje nisu planirane, a koje se realizuju u cilju otklanjanja posljedica havarija i drugih vanrednih situacija.

Nezavisno od tehničko-tehnoloških i ekonomskih specifičnosti u kojima posluje EPBiH, većina nabavki planira se realizovati po otvorenom postupku javnih nabavki, putem javnih tendera, kao osnovnom postupku nabavki definisanim Zakonom o javnim nabavkama BiH.

Planirani postupci nabavke u EPBiH će biti usklađeni sa Zakonom o javnim nabavkama BiH i predstavljaju obavezni postupak za sve podružnice i Direkciju, jer su sagledani kao cjelina predmeta nabavke na nivou Društva. Definisanje postupaka nabavke ima poseban značaj sa aspekta primjene zakonskih propisa i čini osnov za dinamiziranje procesa nabavki u podružnicama tokom 2018. godine.

Krajem oktobra 2017. godine je donešene procedura P 84/04 „Izrada i usvajanje Plana nabavke i izvještavanje realizaciji“. U predmetnoj proceduri je detaljno definisano način na koji se vrši izrada Plana nabavki, u prilogu procedure su tipski obrazac koji se popunjava i za centralizirane i za decentralizirane nabavke. Taj obrazac je jedinstven i urađen je u skladu sa podzakonskim aktima, koji definišu oblast nabavki.

Potrebno je da Društvo nabavku sirovina i materijala uskladi sa stvarnim potrebama, definiše optimalne zalihe, te izvrši kontrolu postojećih zaliha kako bi se nabavka materijala, rezervnih dijelova, elektromaterijala, brojila, sitnog inventara, drmontiranog materijala i sl. svela na minimum u planskom periodu. U tom smislu je nophodno sljediti *Politiku upravljanja zalihama* utvrđenu početkom 2016. godine. Popravljanjem prakse upravljanja zalihama mogu se postići značajni finansijski efekti koji su i predviđeni u ovom Planu.

Plan nabavke Direkcije Društva sadržavat će nabavke standardiziranih roba, radova i usluga, za sve podružnice EPBiH, kao i nabavke po investicionim odlukama koje je usvojila Uprava društva i Nadzorni odbor, a čija pojedinačna vrijednost iznosi preko 100.000,00 KM (proizvodne podružnice), dok će planovi nabavke podružnica sadržavati pojedinačne nabavke za svaki dio Društva - Podružnicu, sa naznačenim postupkom nabavke.

U Direkciji EPBiH, koja vrši funkciju potpore zavisnim društvima (rudnicima) biće realizirane nabavke za potrebe rudnika, a prema Listi nabavki koja čini prilog Odluke o dokapitalizaciji rudnika.

11 PROVOĐENJE PLANA

Nakon usvajanja Plana poslovanja Društva, u svrhu njegovog provođenja, planove elektroprivrednih djelatnosti donose nadležni izvršni direktori uz saglasnost Generalnog direktora, a za Direkciju Društva plan donosi Generalni direktor na prijedlog Izvršnog direktora za ekonomske poslove, i to najkasnije petnaest dana od dana donošenja Plana poslovanja Društva.

Izvršni direktori djelatnosti prijedloge planova djelatnosti i podružnica prije usvajanja dostavljaju na provjeru Izvršnom direktoru za ekonomske poslove, koji u roku tri radna dana dostavlja mišljenje o usklađenosti sa planom poslovanja Društva. Usvojeni Plan poslovanja za djelatnosti dostavlja se (svako iz svoje nadležnosti) Izvršnom direktoru za ekonomske poslove.

Nakon usvajanja planova EP djelatnosti, planove podružnica donose direktori podružnica, uz saglasnost nadležnih izvršnih direktora, i to najkasnije petnaest dana od dana donošenja plana EP djelatnosti. Usvojen Plan poslovanja podružnice Direktor podružnice dostavlja nadležnim izvršnim direktorima, te Izvršnom direktoru za ekonomske poslove.

Nosioci izrade i donosioci planova EP djelatnosti i planova podružnica dužni su osigurati potpunu usaglašenost ovih planova sa Planom poslovanja Društva.

Nakon usvajanja Plana poslovanja EPBiH na nadležnom organu, Plan poslovanja predstavlja obavezujući dokument svih zaposlenih.

U narednom planskom periodu u cilju provođenja Plana u potpunosti, vršiće se praćenje i izvještavanje Plana putem:

- Izvještaja, analiza i informacija o realizaciji planova poslovanja,
- izvještaja o poslovanju koji se podnose polugodišnje i godišnje,
- mjesečnih izvještaja, analiza i informacija kojim se obuhvataju pojedini segmenti Plana.

Investicione odluke donositi u skladu sa realnim mogućnostima te otkloniti spore i neefikasne realizacije započetih investicionih ulaganja. Poduzeti sve aktivnosti da se Planom postavljeni zadaci ostvare te trošenje sredstava uskladi sa planiranim.

U slučaju prekoračenja planskih elemenata sačiniti Program štednje na nivou EPBiH u cilju svođenja troškova i rashoda u zadate planirane okvire, kao i utrošak sredstava svesti u realne okvire, imajući u vidu konkurenciju i socijalno okruženje u kojem posluje Društvo.

PRILOZI

1. Plan prihoda, troškova i rashoda EPBiH po djelatnostima i planskim stavkama za 2018. godinu.
2. Plan prihoda, troškova i rashoda EPBiH po djelatnostima i planskim stavkama za 2019. godinu.
3. Plan prihoda, troškova i rashoda EPBiH po djelatnostima i planskim stavkama za 2020. godinu.

	- UKUPNO EP BIH (po djelatnostima) -	Prilog 1		Trogodišnji plan poslovanja 2018-2020; Plan za 2018. godinu			
		Plan prihoda, troškova i rashoda za 2018. godinu					
			- PO PLANSKIM STAVKAMA -				
ŠIFRA PLANSKE STAVKE	NAZIV PLANSKE STAVKE	djelatnost PROIZVODNJE	djelatnost DISTRIBUCIJE	djelatnost SNABDJEVANJ A	djelatnost TRGOVINE	FUNKCIJE POTPORE	UKUPNO EP BIH
6.1./01	Prihod od električne energije i pom. usluga	0,00	10.174,78	680.810,51	272.913,97	0,00	963.899,27
6.1./02	Prihod od sporednih i nus proizvoda	18.123,40	0,00	0,00	0,00	0,00	18.123,40
6.1./03	Prihod od prodaje materijala i usluga	2.270,52	22.710,64	872,68	0,00	235,00	26.088,84
6.1./04	Prihodi od finansiranja	35,94	156,42	2.272,24	0,00	1.050,00	3.514,60
6.1./05	Ostali prihodi	1.382,33	8.784,08	1.703,53	0,00	1.450,00	13.319,95
	UKUPNI PRIHODI	21.812,19	41.825,93	685.658,97	272.913,97	2.735,00	1.024.946,06
6.1./08	Materijal za proizvodnju el. energije	376.879,91	0,00	0,00	0,00	0,00	376.879,91
6.1./09	Materijal za održavanje	6.799,97	5.665,99	33,77	0,00	34,00	12.533,73
6.1./10	Ostali troškovi materijala	1.578,53	3.539,81	721,25	34,80	473,77	6.348,17
6.1./11	Prevoz uglja	28.816,66	0,00	0,00	0,00	0,00	28.816,66
6.1./12	Usluge održavanja	8.518,61	6.203,17	466,18	19,45	2.690,32	17.897,72
6.1./13	Troškovi nabavke el. energije i pom. usluga	0,00	18.329,74	18.309,06	61.852,42	0,00	98.491,22
6.1./14	Premije osiguranja	1.626,33	895,87	44,01	2,45	31,34	2.600,00
6.1./15	Drugi troškovi usluga	2.322,63	1.537,17	6.424,18	29,75	1.670,43	11.984,17
6.1./16	Amortizacija	88.178,14	62.549,85	574,25	57,98	5.690,63	157.050,86
6.1./17	Troškovi mrežarina i naknade za NOS	0,00	41.839,94	4.512,31	0,00	0,00	46.352,26
6.1./18	Plate i naknade plata	61.091,36	64.095,41	12.978,88	1.236,24	12.264,52	151.666,41
6.1./19	Drugi troškovi rada	7.843,55	9.396,17	1.909,07	118,41	1.734,71	21.001,91
6.1./20	Vodoprivredne naknade	25.371,15	215,82	41,23	3,83	38,22	25.670,25
6.1./21	Razne dažbine, naknade i članarine	18.484,63	3.477,42	343,15	151,68	1.469,56	23.926,44
6.1./22	Drugi troškovi poslovanja	3.735,06	3.320,21	930,33	46,63	1.174,48	9.206,71
6.1./23	Finansijski troškovi i rashodi	1.826,67	1.847,67	114,27	25,25	307,25	4.121,11
6.1./24	Drugi rashodi	1.713,99	4.121,65	2.795,99	2,69	124,72	8.759,04
6.1./25	Troškovi rezervisanja	2.008,39	2.205,41	244,92	5,09	1.261,87	5.725,67
	UKUPNI TROŠKOVI I RASHODI	636.795,59	229.241,32	50.442,84	63.586,67	28.965,81	1.009.032,23
	PLANIRANI REZULTAT POSLOVANJA						15.913,82

- UKUPNO EP BIH (po djelatnostima) -		Prilog 2	Trogodišnji plan poslovanja 2018-2020; Plan za 2019. godinu				
Plan prihoda, troškova i rashoda za 2019. godinu							
- PO PLANSKIM STAVKAMA -							
ŠIFRA PLANSKE STAVKE	NAZIV PLANSKE STAVKE	djelatnost PROIZVODNJE	djelatnost DISTRIBUCIJE	djelatnost SNABDJEVANJA	djelatnost TRGOVINE	FUNKCIJE POTPORE	UKUPNO EP BIH
6.1./01	Prihod od električne energije i pom. usluga	0,00	10.246,23	706.658,27	250.715,39	0,00	967.619,88
6.1./02	Prihod od sporednih i nus proizvoda	17.765,03	0,00	0,00	0,00	0,00	17.765,03
6.1./03	Prihod od prodaje materijala i usluga	2.270,42	22.653,04	7,39	0,00	185,00	25.115,85
6.1./04	Prihodi od finansiranja	35,94	156,99	2.226,62	0,00	650,00	3.069,55
6.1./05	Ostali prihodi	1.324,59	8.835,51	1.724,70	0,00	1.150,00	13.034,81
	UKUPNI PRIHODI	21.395,98	41.891,77	710.616,98	250.715,39	1.985,00	1.026.605,12
6.1./08	Materijal za proizvodnju el. energije	375.586,96	0,00	0,00	0,00	0,00	375.586,96
6.1./09	Materijal za održavanje	6.829,01	5.714,47	36,76	0,00	36,00	12.616,23
6.1./10	Ostali troškovi materijala	1.597,97	3.657,09	869,41	31,36	463,59	6.619,41
6.1./11	Prevoz uglja	29.916,75	0,00	0,00	0,00	0,00	29.916,75
6.1./12	Usluge održavanja	9.189,04	6.162,81	460,87	17,47	2.665,76	18.495,95
6.1./13	Troškovi nabavke el. energije i pom. usluga	0,00	18.505,06	19.176,76	41.087,76	0,00	78.769,58
6.1./14	Premije osiguranja	1.641,42	895,82	43,76	2,24	31,61	2.614,85
6.1./15	Drugi troškovi usluga	2.267,05	1.553,30	6.547,03	29,01	1.763,98	12.160,36
6.1./16	Amortizacija	89.482,82	63.226,25	741,23	123,24	4.066,69	157.640,23
6.1./17	Troškovi mrežarina i naknade za NOS	0,00	42.108,52	4.512,31	0,00	0,00	46.620,83
6.1./18	Plate i naknade plata	60.617,93	63.582,65	12.875,05	1.226,35	12.166,40	150.468,38
6.1./19	Drugi troškovi rada	7.860,04	9.405,78	1.910,35	119,87	1.803,09	21.099,12
6.1./20	Vodoprivredne naknade	26.480,70	217,25	41,51	3,80	37,92	26.781,18
6.1./21	Razne dažbine, naknade i članarine	18.472,14	3.473,30	330,21	137,42	1.413,40	23.826,47
6.1./22	Drugi troškovi poslovanja	3.837,23	3.323,38	970,29	43,38	1.177,71	9.352,00
6.1./23	Finansijski troškovi i rashodi	2.847,35	1.850,95	111,78	23,10	310,28	5.143,46
6.1./24	Drugi rashodi	1.811,08	4.153,46	2.892,33	2,46	125,04	8.984,37
6.1./25	Troškovi rezervisanja	1.803,89	2.191,54	260,65	4,65	1.262,48	5.523,20
	UKUPNI TROŠKOVI I RASHODI	640.241,37	230.021,62	51.780,29	42.852,12	27.323,94	992.219,34
	PLANIRANI REZULTAT POSLOVANJA						34.385,78

	- UKUPNO EP BIH (po djelatnostima) -	Prilog 3		Trogodišnji plan poslovanja 2018-2020; Plan za 2020. godinu			
		Plan prihoda, troškova i rashoda za 2020. godinu					
		- PO PLANSKIM STAVKAMA -					
ŠIFRA PLANSKE STAVKE	NAZIV PLANSKE STAVKE	djelatnost PROIZVODNJE	djelatnost DISTRIBUCIJE	djelatnost SNABDJEVANJA	djelatnost TRGOVINE	FUNKCIJE POTPORE	UKUPNO EP BIH
6.1./01	Prihod od električne energije i pom. usluga	0,00	10.392,32	722.097,94	226.041,20	0,00	958.531,47
6.1./02	Prihod od sporednih i nus proizvoda	17.474,18	0,00	0,00	0,00	0,00	17.474,18
6.1./03	Prihod od prodaje materijala i usluga	2.270,42	22.627,64	7,39	0,00	185,00	25.090,46
6.1./04	Prihodi od finansiranja	35,95	156,32	2.234,08	0,00	500,00	2.926,34
6.1./05	Ostali prihodi	1.323,92	8.899,25	1.724,70	0,00	1.150,00	13.097,87
	UKUPNI PRIHODI	21.104,47	42.075,54	726.064,11	226.041,20	1.835,00	1.017.120,32
6.1./08	Materijal za proizvodnju el. energije	354.726,67	0,00	0,00	0,00	0,00	354.726,67
6.1./09	Materijal za održavanje	6.840,39	5.807,67	36,76	0,00	34,00	12.718,82
6.1./10	Ostali troškovi materijala	1.600,97	3.652,87	869,71	31,97	471,85	6.627,37
6.1./11	Prevoz uglja	28.247,52	0,00	0,00	0,00	0,00	28.247,52
6.1./12	Usluge održavanja	10.347,02	6.200,72	462,29	18,33	2.820,32	19.848,69
6.1./13	Troškovi nabavke el. energije i pom. usluga	0,00	18.701,15	22.172,54	41.461,23	0,00	82.334,92
6.1./14	Premije osiguranja	1.675,70	895,82	43,76	2,24	31,61	2.649,13
6.1./15	Drugi troškovi usluga	2.270,18	1.556,65	6.694,00	29,01	1.689,98	12.239,82
6.1./16	Amortizacija	93.951,21	64.057,34	744,66	123,24	4.066,69	162.943,14
6.1./17	Troškovi mrežarina i naknade za NOS	0,00	42.425,84	4.512,31	0,00	0,00	46.938,16
6.1./18	Plate i naknade plata	61.181,36	64.095,41	12.978,88	1.236,24	12.264,52	151.756,41
6.1./19	Drugi troškovi rada	7.885,81	9.424,36	1.914,22	120,09	1.805,79	21.150,27
6.1./20	Vodoprivredne naknade	26.484,15	216,97	41,18	3,83	38,22	26.784,35
6.1./21	Razne dažbine, naknade i članarine	17.956,83	3.477,22	329,30	137,51	1.414,25	23.315,12
6.1./22	Drugi troškovi poslovanja	3.784,30	3.369,96	973,05	42,89	1.171,10	9.341,31
6.1./23	Finansijski troškovi i rashodi	5.326,46	1.854,97	111,91	23,10	310,28	7.626,73
6.1./24	Drugi rashodi	1.809,04	4.148,11	2.812,92	2,46	75,04	8.847,57
6.1./25	Troškovi rezervisanja	1.877,86	2.120,25	259,97	4,65	882,48	5.145,21
	UKUPNI TROŠKOVI I RASHODI	625.965,48	232.005,34	54.957,45	43.236,80	27.076,13	983.241,20
	PLANIRANI REZULTAT POSLOVANJA						33.879,12